Copyright © Constantine C. Coca, 2001 Toate drepturile rezervate Primul tipar în limba română - Martie 2008 Publicată de editura *%ittk* Iamb, Suceava
Autor: Traducerea: Editarea: Coperta:
Rev.Dr.Edersheim Tatiana Cornelia Cimpoieş Eutimio Turturean Laura Fărcaş
Nici o parte a acestei publicaţii nu poate fi reprodusă, sau transmisă electronic, mecanic, prin fotocopiere, înregistrare audio sau în orice alt fel fără permisiunea în scris a proprietarului de copyright.
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
EDERSHEIM, ALFRED REV.
Care este numele ei? / Rev. Dr. Edersheim ; trad.: Tatiana Cornelia Cimpoieş ; ed.: Eutimio Turturean. - Suceava : Little Lamb, 2008
Index
ISBN 978-973-7762-54-2
821.112.2-97-32=135.1

Care este numele et?

face parte din

Colecţia Cărţilor &are

a editurii

little îamfa

Chiar de la începutul lecturii, cititorul va experimenta felul în care Dumnezeu, în îndurarea şi dragostea Lui, îşi împlineşte promisiunea de a fi tatăl orfanilor. Pe paginile acestei cărţi veţi descoperi cum El veghează asupra unei fetiţe orfane, a cărei identitate este descoperită abia la sfârşitul povestirii. Urmăriţi-o pe micuţa Mary şi bucuraţi-vă de nevinovăţia şi puritatea ei.

Pentru mai multe informaţii despre aceste cărţi clasice, luaţi legătura cu noi la numărul **0744544579,**
prin e-mail la: **littlelambromania @ yahoo.com**
web: **www.littlelamb.ro**
sau scrieţi-ne pe adresa: **Editura Little Lamb**
CP. 42, O.P. 6
720340 - Suceava
jud. Suceava
ROMÂNIA

CAPITOLUL I

Începutul

INS O ARE A cădea liniştită, într-un ritm rapid şi nepotolit, până când străduţele noroioase şi aleile mocirloase ale oraşului amorţit fură acoperite în întregime de albul curat şi imaculat al zăpezii. Era o oră

târzie şi puţini erau cei care îndrăzneau să străbată întunericul acelui ceas. Forfota din timpul zilei încetase, iar viaţa celor care obişnuiau să iasă noaptea nu începuse. Un aer de părăsire învăluia curtea strâmtă, iar foşnetul calm al paşilor se stinse cu mult timp în urmă. O alee îngustă, năpădită de buruieni ducea spre o clădire plină de igrasie până sub streşini, cu tencuiala căzută şi acoperiş dărăpănat. Nici o rază de lumină nu străbătea cămăruţele mizerabile şi întunecoase în care intrai. Casa era mai curând o îmbinare nereuşită între staul şi pivniţă, un loc potrivit şi în acelaşi timp parcă nepotrivit pentru ambele scopuri. De aceea, oricărui vizitator i-ar fi venit greu să creadă că întreaga dărăpănătură putea sluji drept casă unor oameni nevoiaşi. Pardoseala lucrată cândva în lemn era acum înnegrită de noroiul lăsat de pe papucii greoi ai foştilor proprietari, ai celor ce locuiau acum casa... Acoperişul se lăsase, iar fereastra aproape ajungea la acelaşi nivel cu pământul. Doar câteva bucăţi de sticlă mai atârnau în colţurile împăienjenite ale geamului, iar locurile goale pe unde pătrundea adesea vântul fuseseră acoperite

stângaci cu cârpe murdare şi pagini soioase din ziare. Locul în care nu demult fusese o vatră frumoasă era acum neîmprejmuit, iar flăcările firave pâlpâiau în voie, străduindu-se să nu se stingă de tot. Nu departe de grămada de vreascuri aprinse era aşezat un scăunel scund cu trei picioare. Singura lumină palidă şi mută venea de la o candelă cu fitilul lung ce atârna de gâtul unei sticle străvezii.

Pe un braţ de paie aşezate într-un colţ, stătea întinsă o femeie trasă la chip, cu o privire stinsă şi goală. Respiraţia greoaie era un hârcâit prelung regulat, în timp ce valuri de fierbinţeală îi dogoreau trupul vlăguit şi subţire. Părea că se îneacă mereu; nu putea să-şi stăpânească tuşea. Pe partea cea mai curată a podelei, chiar în faţa scăunelului pe care era aşezată candela, stătea o copilă de şase sau şapte ani, aparent nepăsătoare la tot ce se întâmplă în jurul ei. Lângă ea se aflau resturile de la cină, o coajă de pâine şi un lichid de culoare maronie turnat într-o cană ciobită. între genunchii mici şi osoşi, copila ţinea strâns o păpuşă veche de lemn sau ceea ce mai rămăsese din ea. Unul dintre braţele frumos conturate fusese rupt, pe când celălalt părea să atârne nefolositor. Jucăria era acum trista amintire a păpuşii vesele şi dolofane de odinioară. însă, mărimea ei fusese redusă drastic, consecinţă, probabil, a curiozităţii fetiţei şi nestăpânitei sale dorinţe de a-i cunoaşte întreaga alcătuire. Capul rotund purta numeroase urme ale pericolelor ce le pasc pe păpuşi când e vorba de curăţenie. Dintre toate însă, nasul părea să fi avut mai mult de suferit, dar nu din întâmplare ci din ciobirea lui şi lovirea lui parcă intenţionată. Cel mai bine păstrate erau cizmuliţele, de un albastru strălucitor. în ton cu singura piesă vestimentară ce-i mai rămăsese, proprietara păpuşii o împodobise cu o bentiţă şi o fundă, confecţionate cu multă minuţiozitate dintr-o bucată de muselină roz, după modelul rochiei de duminică a domnişoarei Okem sau Bell Okem, cum era cunoscută, fata vânzătorului de legume de pe colţ. în

Care este numele ei?

poala ei, micuţa avea o carte de cântări şi din ea o învăţa pe păpuşă, modulându-şi mereu vocea, uneori calmă, alteori mai ascuţită, aşa cum i se părea ei că suna cel mai bine.

- Acum, domnişoară, trebuie să fii foarte atentă, spuse ea. Nu vreau să-mi pierd vremea cu tine; şi scuturându-şi uşor capul, pletele lungi şi blonde se legănară mlădios, în onduleuri bogate, asemenea unei cascade neastâmpărate.
Fiind satisfăcută de rezultatele ei, continuă după
câteva clipe.
-Haide, fetiţo, cântă cântarea!
Aruncând o privire scurtă către măicuţa sa, ce stătea neclintită în vreme ce o tuse uscată îi zguduia pieptul, fetiţa începu:
// iubesc pe Isus, îl iubesc pe Isus, îl iubesc pe Isus, Că-ntâi El m-a iubit.
Fata continuă să cânte cântarea cu o voce scăzută şi melodioasă, până când ajunse să cânte:
Cei răi L-au răstignit, Cei răi L-au răstignit, Cei răi L-au răstignit, Şi L-au pus pe o cruce.
- Hm, cine ţi-a spus aşa ceva, fetiţo? se auzi dintr-o dată o voce puternică în spatele ei.
Copila tresări, cât pe ce să scape din braţe păpuşa de lemn. întorcându-se uşor, întâlni doi ochi mici, obosiţi şi pătrunzători ce păreau să o măsoare certător din cap până-n picioare. Omul se apropie; era un bărbat mai în vârstă, când ajunse în dreptul ei continuă să o privească stăruitor. Riduri
începutul
adânci se creionau în jurul ochilor ce priveau curioşi în jur. Purta o barbă lungă şi sură, iar chipul ar fi putut să pară blând, chiar nobil, dacă n-ar fi fost schimonosit mereu de neîncredere şi suspiciune. Bătrânul era îmbrăcat într-un mod destul de neobişnuit care o miră pe copilă. O haină lungă îi cădea până la călcâi peste umerii uşor aduşi din spate, iar în picioare purta o pereche de cizme neobişnuit de mari. în jurul gâtului se ivea ţesătura albă, împodobită cu ciucuri a unei cămăşi. Portul bărbatului trăda originea sa iudaică, mărturisind chiar că era vorba de un evreu foarte religios.
După ce-şi mai veni puţin în fire, fetiţa începu să se uite cu mai multă atenţie la omul ce se postase înaintea ei cu atâta îndrăzneală. Păru că-1 recunoaşte, căci culoarea îi reveni în obraji şi cu glas tremurând, bolborosi, uitându-se cu coada ochiului la el:
- Vă rog, domnule, Bell Okem...
- Bell Okem şi mai cum? replică bătrânul. Aşa sunteţi voi învăţaţi de mici şi se mai miră că noi îi urâm.
Şi cu un gest de nervozitate îşi prinse barba cu vârful degetelor şi o trase uşor, descoperindu-şi dinţii mărunţi şi îngălbeniţi. Ceva din mişcarea lui neaşteptată o înfiora pe fată care se grăbi să-i lămurească propriile vorbe, cu glas gâtuit:
- Vă rog, domnule, Bell Okem este vânzătoarea de legume de pe colţ.
Bărbatul se uită mirat şi tăcut către ea, dar fără să mai fie atent la explicaţiile ei. Făcând câţiva paşi prin încăpere, ridică sticla cu fitil şi se îndreptă spre locul în care zăcea femeia, tuşind zgomotos.
- Vin de la prăvălie pentru a lua cămăşile, spuse el. Mama ta doarme, e obosită? ...Beată! murmură el apropiindu-se de femeie, şi acest biet copil e lângă ea!
Cu o oarecare neîncredere apropie mai mult lumina de faţa femeii: era palidă ca de ceară, şi o sudoare fierbinte-i

Care este numele ei?
scălda trupul din creştet până-n tălpi; horcăia încet cu ochii aţintiţi în tavan, cu braţele întinse pe lângă corpul încordat.
Omul se dădu înapoi.
-O, Doamne, ea este! Şi cuvintele îi încremeniră în gâtlejul uscat sub ochii rătăciţi şi ieşiţi din orbite ai femeii în agonie.
Bătrânul evreu aşează candela pe scaun. Părea tulburat, cuprins de milă şi în acelaşi timp dorind să pară nepăsător. Ce putea el să facă pentru aceste biete nenorocite? De fapt, dacă se gândea mai bine, nu-1 priveau pe el aceste lucruri. Mai mult de atât, femeia muribundă aparţinea unei alte naţiuni, altei religii şi faţă de aceşti oameni el nu avea vreo datorie. Apoi se întoarse deodată, ca şi cum şi-ar fi adus aminte de ceva supărător., privi lung şi gânditor spre întunericul de afară. Cum s-au purtat de-a lungul atâtor veacuri oamenii aceştia cu neamul evreiesc, chiar şi cu el acum? Şi se încruntă la amintirea atâtor suferinţe. încercând să-şi liniştească propria conştiinţă, îşi spuse că el nu fusese trimis de cei de la prăvălie decât să ia cămăşile. Doar pentru atât, restul nu-1 privea. Putea să ia cămăşile şi să plece, iar misiunea lui s-ar fi încheiat aici. Dacă ar fi dorit să facă un bine, ar fi putut merge să le spună şi altora despre situaţia grea a celor două. Totuşi, nu putea face asta; deja era implicat în toată problema asta şi poate că ceilalţi l-ar fi văzut responsabil într-o oarecare măsură. Oare trebuia să vorbească şi cu vecinii? Ar fi dat oare rezultate? De un singur lucru era sigur: că fetiţa trebuia luată de acolo. O auzi pe fetiţă vorbind de vânzătorul de pe colţ. Foarte bine, o va duce la el. întâlnirea ochilor calzi şi blânzi ai fetei îl făcu să nu mai stea pe gânduri şi să nu mai ezite.
- Vino cu mine, fetiţo, spuse el cu blândeţe. Arată-mi unde stă vânzătorul de legume şi fructe. Hai, vino, copilă, spuse el din nou văzând că aceasta ezită. Numele meu este
<u>începutul</u>
Abraham Lazarus şi sunt de la prăvălie, continuă pentru a o convinge pe fată că e un om de încredere.
- Abraham Lazarus, cel din Biblie? întrebă fata. Numele lui păru să aibă asupra ei un efect deosebit, de
parcă ar fi recunoscut în omul dinaintea ei un vechi prieten pe care îl urma cu o încredere neştirbită. Deodată se opri şi se întoarse câteva clipe spre trupul vineţiu şi bolnav de pe paie. îşi privi noul prieten şi cu o linişte senină, îl întrebă:
- Domnul Isus va avea grijă de mama mea până ce eu mă voi întoarce, nu-i aşa?
Păşind uşor prin zăpada proaspătă îl urmă pe bătrânul care avu grijă să nu uite cămăşile după care fusese trimis. Afară, ninsoarea se potolise; pe boltă, stelele străluceau puternic, în vreme ce o ceaţă albastră şi subţire învăluia împrejurimile. Până la casa lui Bell Okem fata se ţinu strâns de el, vorbind mereu de părintele Abraham şi „Lazarus care a stat în sânul lui Abraham şi era atât de fericit, atât de fericit!"
Deşi pare destul de neobişnuit, evreul în vârstă auzea acum, pentru prima dată în viaţă, despre această pildă a Noului Testament, pilda bogatului nemilos şi a omului sărac dar credincios.

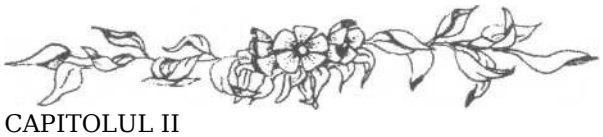

CAPITOLUL II

©oninal Lazarus îne£p£ o noaa viaţa

o

io

E-AR trebui să fac cu ea? Ce-i de făcut?

De când plecase de lângă trupul lipsit de viaţă al mamei lui Mary, Abraham îşi pusese de cel puţin cincizeci de ori aceste întrebări, aparent fără răspuns. După ce o lăsă pe Mary la vânzător, se întoarse la căpătâiul femeii. Deşi femeia nu aparţinea neamului său, nu putea să o lase să moară acolo, singură, aşa că rămase de veghe toată noaptea, sperând ca femeia, înainte de a muri, să spună ce va face cu fata, în curând orfană, într-un oraş atât de mare. Abraham cunoştea ce-nsemnau toate acestea şi se înfiora gândindu-se la copilă şi la ce va avea ea de suferit. Se-nduioşă amintindu-şi ochii calzi şi frumoşi ai fetei. Cât fu noaptea de lungă, şezu la căpătâiul muribundei, urmărindu-i fiecare mişcare sau vreun semn că şi-ar veni în fire măcar pentru o clipă. O singură dată buzele ei uscate murmurară cuvinte aproape neauzite. Bătrânului i se păru că o aude invocând numele lui Dumnezeu, nume pe care el învăţase de-a lungul timpului să-1 respingă cu toată forţa sufletului său, chiar să-1 urască. Mai erau multe ceasuri de întuneric până la ivirea zorilor. O mulină palidă ardea la capul femeii. Deodată, bolnava deschise ochii mari şi cu un geamăt adânc, adormi pe veci. Abraham aruncă peste ea o învelitoare.

11

Domnul Lazarus începe o nouă viaţă

Dezamăgit. înţelese că strădania lui fu în zadar; nu lămuri nimic din ceea ce-1 îngrijora. Nu reuşi să afle nimic despre moartă, despre trecutul neguroaselor ei zile de pe pământ. Cotrobăi o vreme prin odaie sperând că va găsi ceva care să-1 ajute. Descoperi în cele din urmă o scrisoare neterminată:

„Nu vei mai fi niciodată deranjată de sărmana voastră Jane, care s-a pocăit din tot sufletul, dar în ce-o priveşte pe fetiţa mea..."

Cui îi era adresată scrisoarea? Cine era biata Jane? Femeia plecă în lumea cealaltă, luând cu ea şi secretul suferinţelor ei. Sărmana copilă rămase singură într-o lume rea în care fiecare luptă doar pentru propria lui bunăstare. Nu avea prieteni, nu avea nimic şi era silită să-şi trăiască în singurătate cea mai tristă pagină a vieţii sale. Şi lui Abraham îi revenea în minte mereu şi mereu tulburătoarea întrebare, pe care încercase s-o alunge deseori ca şi cum nu pe el îl privea, ce va face cu fata, negăsind

nici un răspuns satisfăcător, se mulţumi să-şi mângâie la nesfârşit barba ca şi când exerciţiul acela l-ar fi putut lămuri în vreun fel.
Şi totuşi, dorinţa arzătoare de a avea un copil fusese marea pasiune a vieţii lui, fusese visul lui cel mai drag cu care-şi hrănise nopţile albe şi zilele înnourate. Pentru el, la fel ca şi pentru mulţi alţi evrei, blestemul ameninţător al profetului, „cei fără de copii nu vor avea parte de moştenire", părea a fi cea mai grea pedeapsă. De multe ori se gândise că ar fi timpul să-şi întemeieze şi el o familie, să se căsătorească, să aibă copii. însă -viaţa fu mai dură cu el pentru că trebui să înfrunte multe greutăţi şi lipsuri şi se trezi târziu, singur şi îmbătrânit, fără familie, fără urmaşi, trăind fără un rost anume. Dacă ar fi putut simţi şi el căldura unui cămin adevărat, adică dacă ar fi devenit şi el tată, el, Abraham Lazarus, s-ar fi considerat un pământean cu adevărat fericit. Gândul că viaţa cuiva depindea de el, de alegerea lui, îl făcu să se simtă important. Niciodată nu respinsese faptul că e o

mare binecuvântare să ai parte de mai mulţi copii, dar pentru el era o bucurie nemărginită să aibă şi unul! Şi încă ce copil! O fată, asta-i trebuia lui. Ce să facă el cu un băiat, neascultător, obraznic, poate chiar leneş care s-ar fi putut înhăita cu hoţii şi vagabonzii de prin mahalale? Nu, copila ce ieşise în calea vieţii sale era exact ce-şi dorise el mai mult. O fată drăguţă, delicată, o fată de încredere în ochii căreia putea să citească mereu sclipirea fericirii; o copilă cu bucle blonde şi frumoase, un chip de înger cu o guriţă mică, uneori îmbufnată, alteori deschisă într-un zâmbet larg, molipsitor. Se opri o clipă gândindu-se cum ar fi să simtă în fiecare dimineaţă atingerea buzelor ei mici pe obrazul lui aspru şi plin de riduri. Această fiinţă mică şi neajutorată i-ar fi putut aparţine doar lui; avea să se îngrijească doar de ea, la ea se va gândi mereu, pentru ea va munci, pentru ea va trăi. Ea îi va da în schimb dragostea cea mai pură, ea va fi vocea care-i va spune întotdeauna cuvinte calde şi pline de îmbărbătare ori de câte ori se va întoarce acasă dezamăgit şi trist. Ea va fi prezenţa ce-i va sta mereu alături, dăruindu-i lumină şi dând, în sfârşit, un sens pribegiei sale pustii. De fiecare dată când va avea probleme cu patronii săi mereu nemulţumiţi sau cu clienţii, sau va fi copleşit de problemele vieţii, el se va gândi la casa lui şi la acest copil care putea fi al lui. începu să-şi vadă aşa de bine viaţa prin privirea ei extaziată, prin dorinţele şi visurile ei, încât simţi cum existenţa lui se amestecă-n clipa aceea cu a ei. Pentru câteva momente, totul i se păru atât de real şi parcă s-ar fi aşteptat ca fetiţa să-i sară în braţe şi să-1 ciupească duios de obraz. întârzia prea mult. O luă mai repede spre casă. Era răcoare şi avea multe de pus la cale. Totuşi în timp ce păşea cu grijă pe marginea drumului, medita cu încântare la cum s-ar putea schimba viaţa lui. El o va îmbrăca simplu, dar curat. Se va îngriji apoi de educaţia ei, ea va fi deşteaptă şi descurcăreaţă, iar cu timpul ar putea deveni o bună profesoară, o guvernantă de încredere. Se vedea deja

un om fericit a cărui dorinţe se împlinesc încetul cu încetul. Când deschise uşa casei un fum înecăcios îl făcu să lăcrimeze, trezindu-1 la

cruda lui realitate.
Visul acesta însă, putea deveni realitate. Abraham era convins că nu mai văzuse în viaţa lui o faţă atât de dulce ca a acelei copile, care se uitase atât de încrezătoare la el atunci când o luase de lângă mama ei muribundă la prăvălie. Dacă dorea să fie sincer cu sine, trebuia să recunoască faptul că el nu era chiar cel mai plăcut şi mai social bărbat, dimpotrivă, era chiar opusul, un om în vârstă, ursuz şi dificil. De ce fata îi zâmbise şi vorbise cu el de parcă l-ar fi cunoscut de o viaţă? Oare l-ar iubi şi ar avea încredere în el? Nimeni nu mai făcuse asta înainte. Şi ea, la fel ca el, era acum singură pe lume, singură, singurică. Nimeni nu va putea să intervină între ei şi să le curme fericirea pentru că nu era nimeni pe care fata să-1 mai poată iubi, prin urmare întreaga ei iubire curată se va revărsa asupra lui asemenea unui şuvoi de binecuvântări. Cum ea nu avea nici un nume, el îi va da propriul nume. Dar chiar avea el suficient curaj s-o adopte? începu să disece problema şi găsi că va proceda exact cum hotărâse. Mai rămăsese totuşi o întrebare, şi anume: „Din ce vor trăi?"
Venitul lui Abraham pe o săptămână era de şaptesprezece şilingi, bani care nu-i erau suficienţi lui singur, dar cu care, totuşi, reuşea să se descurce. Vor fi aceşti bani suficienţi pentru doi? Abraham credea că da. Şi, în viitor, când dorinţele „fetei" sale se vor mări, situaţia lui s-ar fi putut îmbunătăţi. Apoi, şi ea va câştiga bani ca profesoară sau guvernantă, indiferent ce va fi. Odată ce răspunse la întrebare, toate celelalte se potriveau de minune. Pentru că începuse s-o îndrăgească aşa mult pe copilă, totul i se părea mai uşor de stabilit. însă era foarte prudent în acţiunile sale pentru că vedea bine că tot ce făcea nu erau lucruri de apucat.
Cea mai mare problemă care se putea ridica era cea a religiei. Abraham era evreu, un evreu evlavios, fanatic,

înflăcărat. Nici el nu ştia de ce era aşa; dar nu se putea schimba şi era hotărât să rămână mereu aşa, până la sfârşitul vieţii sale. Mary era creştină, iar Abraham nu putea s-o facă evreică, chiar dacă i-ar fi plăcut, chiar dacă ar fi putut, tot n-ar fi făcut-o. însă, indiferent de religia căreia îi slujea, copila trebuia să dea dovadă de ascultare, pentru că nici cel mai îngăduitor evreu nu ar fi fost fericit să aibă o fată rea şi nesupusă; aceasta ar fi fost o lovitură grea pentru orice tată. Aceasta era o problemă complicată chiar şi pentru cel mai înţelept! Cum va reuşi el, un evreu evlavios, să facă din fata lui o creştină evlavioasă? Nu ştia prea multe lucruri despre creştini; însă puţinele lucruri pe care le cunoştea despre ei îi trezeau în suflet ură şi un profund dezgust. Totuşi. în ciuda acestor sentimente, voia să creadă că nu va fi chiar greu să se ţină în continuare de religia şi obişnuinţele sale. îşi va pregăti separat mâncarea, gândi, sau îşi va lua prânzul în oraş, în localurile tradiţionale evreieşti. Şi acestea toate, pentru că unui evreu dedicat nu-i era permis să mănânce din bucatele gătite de un creştin. De ziua Sabatului, se va furişa afară, fără ca cineva să afle unde îşi va petrece ziua. Ea va merge la şcoli creştine, iar duminica, va merge la şcoala duminicală, unde auzise ea povestea despre numele lui. El o va asculta să vadă dacă îşi face temele şi va avea grijă să meargă mereu pregătită la şcoală. Nu va trebui să creadă toate lucrurile

pe care le va repeta fata. O va îndemna să-şi spună rugăciunile în fiecare zi. La urma urmei, le va privi ca simple lecţii, iar dacă se va simţi rănit sau tulburat, va putea spune în gând crezul evreiesc sau unul dintre psalmi. Ce mai conta acum? Aceste lucruri nu l-ar putea face să devină un evreu necredincios şi bătrânul râse în sinea lui gândindu-se la câteva compromisuri pe care avea să le accepte în curând.
Un gând i se zugrăvea din ce în ce mai desluşit în minte - micuţa Mary nu trebuia să afle vreodată că religia lor era diferită, că lucrurile care pe ea o entuziasmau, pe el îl

lăsau rece, şi invers. Bănuia că dacă ar afla, copila şi-ar pierde încrederea în el sau în lucrurile ce-i dădeau siguranţă, de aceea, trebuia să evite, pe cât posibil întâmplări nedorite. Prin urmare, ea nu trebuia nici măcar să presupună ceva în legătură cu deosebirile dintre ei. începu apoi să-şi imagineze noua lui viaţă. După ce-şi va sfârşi rugăciunea va avea grijă să-şi pună deoparte filacteriile fără să fie văzut. Va fi nevoit chiar să plece din mijlocul vecinilor săi pentru că oamenii aceia îi cunoşteau religia, iar ei nu aveau de ce să afle că va adopta o creştină. In noul apartament va avea grijă să aibă un dulap numai al lui. Va găsi o femeie corectă care se va îngriji de Mary pe timpul cât el va fi plecat cu treburi pentru prăvălie. Apoi îi venea greu să se despartă de locurile acelea cu care se obişnuise atât de mult. De cincisprezece ani locuia acolo; nici nu ştia cum îi va da gazdei sale, doamna Isaacs, vestea plecării. Se uită cu duioşie la pereţii albi şi goi care fuseseră martorii suferinţelor şi bucuriilor sale, care închiseră în tăcere toate secretele şi idealurile sale. Cea mai mare schimbare pe care trebuia să o facă, era să renunţe la hainele lungi, tipice evreilor evlavioşi. însă el nu va mai ţine cont de aceasta. Se apropie de geam, dădu la o parte perdeluţa spălăcită din bumbac şi privi afară: era timpul să plece în căutarea unei noi locuinţe pentru sine şi viitoarea sa fiică, gândi el, acum când lucrurile cele mai importante erau deja stabilite. Respiră adânc, a uşurare, dar în inima lui mai simţea apăsarea noii poveri.
După ce chibzui totul, Abraham se grăbi să-şi pună în aplicare planul. Toate remuşcările trebuiau lăsate deoparte. Abraham se îmbrăcă repede şi începu schimbarea: nu-şi mai băgă pantalonii în cizme, şi aceasta îl făcu să zâmbească. Nu arăta chiar atât de rău astfel. Coborî cu grijă scările, ca să nu fie auzit de doamna Isaacs şi ieşi afară, un aer rece de decembrie îl izbi nemilos în faţă. Se strecură cu grijă în îmbulzeala străzii ticsite de lume.

CAPITOLUL III

Mormântul unai

O

ÂUTAREA unei alte locuinţe se dovedi mai ' grea decât crezu la început Abraham. Pentru chirie nu putea da mai mult de cinci şilingi, iar curând realiză că la acea sumă, confortul era extrem de redus. Clătină din cap nemulţumit; planurile de acasă nu se prea potriveau cu cele din târg. Toate încercările sale de a găsi ceva pe gustul său se dovediră a fi zadarnice. Era gata să se dea bătut când paşii lui îl purtară spre o zonă a orăşelului unde păru să-i reînvie speranţa. Poate că măcar aici va afla ceea ce căuta de câteva ceasuri. Era, ca să spunem aşa, unul din compromisurile pe care urma să le facă. Viitorii lui vecini erau oameni respectabili. Una dintre străzi părea a fi locuită de aristocraţi, în timp ce altele păreau a fi opusul; unele erau viu colorate, cu birturi la colţuri, alături de acestea înălţându-se o casă de amanet şi cu prăvălia în spatele ei. Se găseau şi foarte multe prăvălii cu mobilă la mână „a doua". Pe o astfel de alee mergea acum Abraham. Capătul străzii era departe de ceea ce-şi dorea el. dar, cu cât înainta pe străduţa îngustă, mărginită de trotuare înalte, situaţia părea a se îmbunătăţi vizibil. Şi înainte de a trece de o biserică neagră şi veche, cu gardul dărăpănat, descoperi chiar locuinţe plăcute. Era destul de greu să spui ce fel de oameni locuiesc acolo. Uşile din lemn masiv aveau clopoţei şi inelele grele de metal

îi slujeau vizitatorului pentru a bate la acele porţi; împrejurimile păreau a fi locuite de oameni liniştiţi şi simpli. In unele locuri însă, tencuiala de pe zidurile exterioare ale caselor era căzută, lăsând să se întrevadă bucăţi brune de cărămidă arsă. Ferestrele înguste şi mici erau vopsite cu un maroniu deschis, nu foarte plăcut. Aruncând o privire de ansamblu, locul avea ceva arhaic, aproape respingător, iar aerul de cartier întărit ce plutea în jur părea mai degrabă istoric, decât real. Un aer de părăsire învăluia acele locuri aparţinând mai curând trecutului, decât prezentului. Cu toate acestea, Abraham îşi încetini paşii şi examina cu atenţie toate părţile străzii.

Cu greu reuşi să găsească, la etajul doi, scris cu litere mari *„Camere de închiriat".* Casa era înaltă şi îngustă; arăta mult mai bine decât cele dimprejur. La etaj se vedeau două geamuri închise cu obloane din scândură vopsită maro. Bătu de mai multe ori; nu venea nimeni să deschidă. Poate era o oră nepotrivită, se gândi. într-un târziu auzi sunetul târâit al unor paşi înceţi şi nesiguri. în cadrul uşii apăru o femeie în vârstă, cu riduri mici în jurul gurii şi al ochilor. Abraham presupuse că femeia venise atât de greu să răspundă pentru că încercase să se aranjeze cât de cât. Bănuia asta după mâneca rămasă suflecată, după şorţul pus invers, după boneta curată aşezată pe părul netezit în grabă. Deşi era o doamnă în vârstă, fără dinţi, avea ochi luminoşi, calzi, iar zâmbetul ce-i flutura pe buze o făcea aproape plăcută şi asta îl încuraja pe vizitator să intre.

-Ce doreşte domnul să vadă? Doreşte să vadă camerele de la etaj? După toate aparenţele, avea de-a face cu slujitoarea casei. La parterul casei, într-un salonaş îmbâcsit cu lucruri vechi, de tot felul, locuia mama femeii care închiria apartamentul. Stătea într-un scaun mare cu spătar înalt, sprijinită pe două perne albe şi curate. Bătrâna părea mai mult
Care este numele ei?
inconştientă, stând aşa cu braţele căzute, cu capul plecat în faţă.
- Sus? Să mergem foarte uşor! Domnişoara, stăpâna, îşi face rugăciunile. Domnişoara, şopti bătrâna servitoare, este catolică, domnule. Preotul vine de două ori pe săptămână pentru a o vedea. Cred că lucrul acesta o costă o groază de bani, mai spuse ea cu un ton confidenţial.
Abraham clătină uşor din cap la vorbele femeii, în semn că e atent la tot ce spune.
O scară înaltă, din lemn nevopsit, şubredă, pe care paşii sunau obositor de puternic ducea către apartamentul proprietarei. Era un loc jalnic şi neprimitor. Abraham continua s-o urmeze pe femeia care sporovăia întruna. Când se pregăti să plece, femeia adăugă, arătând cu capul spre femeia din scaun:
- Sunt nişte oameni tare cumsecade, domnişoara 'Oneywell, domnule, şi fratele ei, Josiah. Lucrează la un birou în oraş, domnule. Coase şi închiriază camere. Ultima remarcă se referea la stăpâna casei, Abraham reuşise cu greu să priceapă toate vorbele servitoarei şi trebui să accepte puţin amuzat, că femeia avea un mod foarte ciudat de a-şi formula propoziţiile.
Se afla acum la uşa camerei domnişoarei Honeywell şi Abraham, cu un sentiment ciudat că se află undeva unde nu mai fusese vreodată, bătu încrezător. Nu aşteptă prea mult, pentru că în interiorul camerei se auzi o mişcare vagă şi uşa se deschise brusc. O femeie înaltă, slabă, de peste patruzeci de ani, cu trăsături ferme îl privi scrutător cu ochii ei mari, întunecaţi şi inexpresivi.
Era un lucru de la sine înţeles că dacă ar fi apărut în hainele lui evreieşti, cu siguranţă ar fi fost expediat îndată. Prudenţa cu care îşi ticluise planurile i se păru înţeleaptă, şi îl făcu pe Abraham să se simtă mai sigur pe sine. în ceea ce priveşte îmbrăcămintea şi curăţenia, domnişoara Honeywell

era foarte ordonată. La acest gând, bătrânul evreu uită de insistenţa supărătoare din privirea gazdei. în mijlocul acelei ordini aproape geometrizate şi-ar fi dorit s-o aducă pe Mary. De aceea începu să-i povestească domnişoarei Honeywell, cu un entuziasm neprefăcut, despre nepoata lui, despre cât era de minunată şi de ascultătoare. Râse în sinea lui când îi trecu prin cap că biata copilă nu ştia nimic din planurile lui.
Vorbi cu domnişoara despre camera pe care urma să o închirieze. Aceasta era la fel de mare ca a domnişoarei Honeywell, avea o cameră de toaletă foarte mare, unde Abraham se hotărî să-şi pună lucrurile şi să-şi facă rugăciunea cu toate ritualurile lui, cu mult înainte de a se trezi Mary.
Faptul că lucra la o prăvălie arăta că era un om harnic. Propuse să plătească în chiria în avans. Domnişoara Honeywell hotărî ca el şi copilul

să vină de a doua zi, dar trebuia să primească şi aprobarea fratelui ei, o aprobare mai mult formală. Nu făcuse niciodată nimic fără a-şi întreba fratele şi nici măcar nu s-ar fi căsătorit cu alesul inimii ei, dacă nu ar fi primit consimţământul acestuia.
Când era la prăvălie şi primi răspunsul cererii lui, Abraham simţi dintr-o dată că fericirea îi inundă sufletul, începea deja să guste bucuria unor condiţii mai bune. Faţa lui era mai veselă şi paşii îi erau mai vioi. Lucră mai mult decât de obicei şi era mai amabil cu clienţii.
După ce termină lucrul la prăvălie, se grăbi să ajungă mai repede la prăvălia lui Bell Okem, pentru a-i spune micuţei Mary despre moartea mamei ei. Fata izbucni în lacrimi, se aşeză în colţul cel mai îndepărtat al camerei, lăsând capul în jos şi uitându-se la flăcările focului. Era ceva cumplit în liniştea ei. Părea că toată singurătatea din lume se strânse în jurul ei. Abraham nu putea spune nimic. Religia lui nu spunea nimic despre a alina durerea unei persoane. Să vorbească despre bunătatea lui Dumnezeu unui copil, într-un moment ca acesta, i se părea că n-ar fi putut rosti decât

20

Care este numele ei?

cuvinte deşarte. Dar, din fericire, Bell Okem ştia ce trebuie să facă. Femeia aceasta fără educaţie învăţase multe pasaje din Biblie. Ea luă fata, o puse pe genunchii ei şi îi şopti despre Acela care e învierea şi Viaţa. îi spuse cu voce domoală despre Isus şi de modul în care Acesta îl învie pe Lazăr. îi aminti de dragostea, mila şi harul lui Dumnezeu. încetul cu încetul, apărură în ochii fetei lacrimile care îi alungau tristeţea din inimă, până ce fata o îmbrăţişa pe Bell Okem şi împreună au plâns şi s-au rugat lui Dumnezeu care e Domn şi Rege pentru totdeauna.
în tot acest timp, Abraham tăcea şi se uita uimit la tot ce se întâmpla. Nu ştia cum ar fi trebuit să reacţioneze şi se întreba încă dacă mai dorea să ia copilul cu el. După ce fata se mai linişti, el îi spuse lui Bell Okem de hotărârea lui. îi promise că se va purta faţă de copilă cu grija unui tată adevărat. Mary îl privea cu ochii ei mari, uimiţi, fără să clipească, lăsând impresia că-1 ascultă. Nu spunea nimic, ci-1 privea doar lung, uitându-se când la bocancii lui plini de noroi, când la umerii lui căzuţi. Tăcerea ei îl derută pe Abraham, făcându-1 să creadă că fetiţa nu era de acord cu planurile sale.
- Ei bine, Mary dragă, întrebă Abraham ezitând, vrei să vii cu mine?
Tăcerea deveni apăsătoare, căci nu primi nici un răspuns.
- Vino aici, draga mea.
Poate bunătatea, poate cuvintele lui blânde o mişcară pe copilă căci apăru neaşteptat de repede lângă el. Abraham o luă încetişor de după umerii mici şi o lipi cu dragoste de pieptul lui. Din acel moment simţi că destinul lui era legat de acum înainte de cel al copilei, că întreaga lui viaţă va respira prin viaţa ei, că fericirea lui va depinde de a fetei. Se întreba doar dacă şi Mary simţea aceleaşi lucruri. Fata îşi împreună

21

Mormântul unui sărac

mâinile în jurul gâtului său şi din felul în care-şi lăsă capul pe umărul lui, înţelese că şi ea avea acele simţăminte.
Se făcuse târziu. Probabil era trecut de zece şi luna apuse. A doua zi

aveau de făcut multe lucruri, lucruri dureroase care ostenesc nespus de mult sufletul oamenilor. Urmau să o îngroape pe mama fetiţei şi Abraham fu nevoit să-şi ia liber de la muncă pentru înmormântare. Pe deasupra, trebuia să se şi mute în noua lui locuinţă. Mary avea o căutătură tristă, buimacă din pricina suferinţei ce i se strânsese în suflet. O panglică mare şi lată, neagră, dintr-o ţesătură lucioasă îi acoperea capul şi aceasta însemna tot doliul fetiţei. La orele amiezii, Mary, bătrânul evreu şi Bell Okem porniră în urma carului mortuar închiriat de Abraham cu bani după puterile sale. însoţiră tăcuţi trupul neînsufleţit, străbătând străzile ticsite de lume ale marelui oraş aglomerat şi zgomotos. Prin îmbulzeala şi zarva ameţitoare nimeni nu părea sa ia în seamă cortegiul funerar care se mişca încet, după mort. Trecătorilor nu avea de ce să le pese de înmormântarea unui t>iet nenorocit, sărac şi fără importanţă, într-un târziu, ajunseră în faţa unui mormânt sărăcăcios unde sicriul fu aşezat fără nume alături de altele. Era o după-amiază rece şi întunecoasă. Când intrară pe poarta cimitirului, un aer răcoros le izbi pieptul şi-i făcu să tremure şi să-şi strângă cu grijă haina în jurul trupului înfrigurat. Aleea pavată pe care păşeau era înăbuşită de arbuşti şi buruieni uscate, iar mormintele dispăruseră sub zăpada murdară. Micuţa Mary luă mâna mare şi aspră a lui Abraham şi o lipi de inima ei. Pastorul rosti încet şi solemn mesajul de înmormântare şi încheie spunând că toţi ne vom întâlni la învierea morţilor. Evreul nu mai auzise asemenea cuvinte. Ele fuseseră spuse limpede; erau cuvinte simple, pe care le putea înţelege; dar totuşi nu înţelegea pe deplin semnificaţia lor, păreau a fi cuvinte din altă limbă. Când se întorceau, soarele
Care este numele ei?
apăru pentru o clipă prin ceaţa deasă şi se opri pe portalul bisericii. Deodată, o durere cumplită cuprinse sufletul lui Abraham şi al lui Mary. Cum vor putea ei să ştie care era mormântul mamei ei printre acele morminte fără nume, nemarcate? în timp ce se afla la prăvălia domnişoarei Bell Okem, Abraham observă un ghiocel. Luă bulbul şi-1 dădu fetei, pentru a-1 pune apoi pe mormântul mamei; în felul acesta, când vor veni ei, la primăvară, ghiocelul va înflori şi vor şti care e mormântul.
Pregătirea fetei pentru plecare nu dură prea mult. Abraham dădu unei vecine hainele care mai rămaseră de la mama fetei. Tot bagajul fetei era format din câteva hăinuţe şi Biblia mamei, pe coperta căreia era scris: „Pentru draga mea Jane, de ziua ei, cu toată dragostea mamei". în această Biblie Abraham puse cu grijă scrisoarea pe care o găsise în noaptea morţii femeii. îi venea greu să părăsească încăperea, dar copila stătea lângă el şi nu trebuia să vadă nici o urmă de părere de rău pe chipul lui.
- Poţi să-mi spui tată, Mary, draga mea.
Dori să spună aceste cuvinte într-un mod solemn, aici, unde murise mama ei - pentru că o lua ca să fie numai a lui şi dorea să fie precum un tată pentru ea.
- Da, tată Abraham, spuse ea aproape mecanic şi rămase nemişcată ca şi cum cuvintele acelea nu însemnau prea mult pentru ea în acele momente.
- Ce s-a întâmplat, fata mea? întrebă el aplecându-se spre ea.
- Tată Abraham, a spus ceva mama mea ceva înainte de a pleca la Isus?

El nu-i răspunse imediat; parcă n-ar fi auzit întrebarea. Pomenirea acelui nume „Isus" îl înfiora pe Abraham, chiar dacă înţelesul acelor vorbe îi scăpă. Apoi, îi veni în minte
22
23
Mormântul unui sărac
femeia muribundă şi ultimele ei cuvinte. Cu privirea obosită îi zise într-un târziu:
- Da, fata mea, mi-a spus.
- Ce a spus?
Ezită din nou. Nu ştia dacă să-i spună adevărul sau să o mintă. Cuvintele rostite de muribundă îi căzeau greu, i se părea că nu va reuşi să le rostească, de parcă-i cereau un efort intens. Se aflau chiar în locul unde-şi dăduse moarta duhul, iar copila îl privea cu încordare aşteptând răspunsul şi urmărindu-1 cu o atenţie crescândă. Cu mare greutate, rosti:
- înainte de a pleca, L-a chemat pe Isus.
Mary nu mai spuse nimic, ci continuă să-1 privească atent. Tăcuţi, porniră spre ieşire. Uşa se închise zgomotos în urma lor, cu un scârţâit lung, parcă de jale. Păşiră în noaptea adâncă mânaţi de un sentiment ciudat. Ceaţa se risipise de pe colinele golaşe ale oraşului, iar deasupra lor se căsca asemenea unei nări adânci, bolta plină de stele a unui cer curat. Totul era la fel ca noaptea în care murise biata femeie.
Oare originea şi trecutul femeii moarte vor putea fi aflate vreodată? Oare vor fi ascultate rugăciunile ei? Va răspunde vreodată cineva la ele?
24

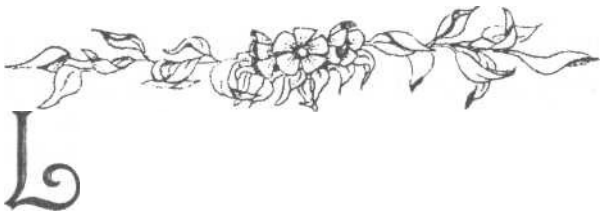

CAPITOLUL IV
fleasâ
A domnişoara Honeywell lucrurile au mers uneori mai bine, alteori mai rău decât se aştepta Abraham. I s-a întâmplat şi lui ceea ce ni se întâmplă şi nouă. Acolo unde nu credea că o să apară probleme, acestea nu conteneau să mai vină, iar acolo unde aştepta să se ivească necazuri şi neînţelegeri, nu se iveau. De un singur lucru putea să fie sigur: că între Mary şi el se păstrase aceeaşi înţelegere neştirbită de lucrurile ce se petreceau în jur. Uneori avea impresia că fata era a lui de când lumea, că el singur o crescuse şi parcă toate se potriveau prea bine ca să fie adevărat. Dragostea copilei pentru el era mult mai mare decât se aşteptase, era ca un şuvoi puternic ce-1 lua şi-1 purta în voie pe un tărâm al păcii şi al fericirii. Cum Mary nu mai avea pe nimeni, nu avea mamă, fraţi sau surori, întreaga iubire de care era în stare se îndrepta asupra lui, copleşindu-1. Pricepea de îndată fiecare vorbă sau gest al bătrânului, şi-i împărtăşea toate temerile, toate necazurile şi bucuriile. Domnea între ei parcă un aer de reverenţă, de admiraţie. Ori de câte ori se întâlneau, privirile lor spuneau mai mult decât vorbele, privirile lor începeau să

povestească simţămintele pure ale dragostei de semeni. Pentru Mary momentul în care-1 întâlnise pe bătrânul evreu era de neuitat pentru că atunci îi asocie numele cu relatarea biblică despre sărmanul Lazăr

care, după moarte, este primit în sânul lui Avraam. Era însă puţin confuză în privinţa numelui pentru că îşi amintea că şi propriul ei bunic se numea la fel. Alesese să-i spună Abraham, gândindu-se la bunătatea ce i se revărsa din privire, la gesturile prieteneşti şi la vorbele blânde care-1 făceau să pară un om atât de cumsecade. Fetiţa nu avea să uite uşor momentul în care bătrânul evreu se aplecă plin de milă asupra mamei sale când aceasta zăcea pe paie, tuşind supărător, nici clipa când o luase la el s-o îngrijească şi s-o iubească, aşa cum făcu şi Avraam cu omul sărac. Toate acestea o făcură să creadă că el era la fel de bun ca acel Avraam al bibliei. De aceea îi spunea mereu „tată Abraham". Trecutul ei trist şi plin de suferinţe nu putea fi uitat chiar aşa de uşor. Toate întâmplările acelei nopţi târzii îi păreau ciudate, graba în care îşi lua rămas-bun pentru totdeauna de la scumpa ei măicuţă, amintirea colţului în care zăcea femeia şi a lucrurilor împrăştiate prin încăperea întunecoasă şi umedă, toate renăşteau atât de vii în mintea ei, încât uneori, noaptea se trezea brusc din somn şi ridicându-se în capul oaselor, privea buimăcită în jur, mirându-se că nu întrezăreşte imaginea mamei, zăcând pe paie şi horcăind, încet şi sec. Din clipa când părăsi odaia în care locuise şi uşa se închise greu, cu un zgomot lung şi ascuţit, în urma lor, Mary nu mai pomeni nimic despre mama sa.

Domnişoara Honeywell a fost cea care a determinat-o să se poarte astfel; fratele ei, Josiah, deşi era foarte tăcut, privea lucrurile diferit şi nu punea întrebări indiscrete. La început, domnişoara Honeywell încercase să vorbească cu Mary despre mama ei, pe de o parte deoarece dorea să ştie cât mai multe despre trecutul ei, iar pe de altă parte, credea că dacă fata va vorbi, va putea să se elibereze mai uşor de trecut şi de suferinţele prin care a trecut. Mary nu spunea însă nimic, stătea jos şi privea trist; ochii ei mari şi albaştri priveau undeva, departe, dincolo de lumea aceasta. Până la urmă,

domnişoara Honeywell nu mai insistă cu întrebările şi se mulţumi cu ceea ce îi spuse Abraham, şi anume, că Mary era nepoata lui. Faptul că fata îi spunea „tată Abraham" i se părea ciudat domnişoarei. Dar erau atât de multe lucruri ciudate cu acest copil! Nu era deloc ca celelalte fete de seama ei. De exemplu: şi-a adus o păpuşă foarte stricată, dar niciodată nu s-a jucat cu ea. Nu! A aşezat-o cu grijă pe un raft al dulapului şi i-a pus sub cap, drept pernă, o panglică lată, neagră.

Dar, deşi părea ciudată, Mary era o fetiţă drăguţă, ascultătoare, iar domnişoara Honeywell şi fratele ei au ajuns să o îndrăgească foarte mult. într-adevăr, oriunde mergea se făcea îndrăgită de toţi. Era iubită la şcoală, era iubită acasă, era iubită de domnişoara Bell Okem, care, atunci când venea în vizită, ţinea să i se adreseze cu „domnişoara Polly Lazarus". Dar, mai presus de toţi, era iubită de Toby, servitoarea, care îşi exprima admiraţia şi dragostea dând mereu din cap, luând mâinile fetei şi

punându-le mereu pe faţa ei zbârcită. Mary putea sta liniştită, ore în şir, pe un scăunel în faţa domnişoarei Honeywell, citind sau meditând. Ca regulă, domnişoarei Honeywell îi plăcea genul acesta de linişte care însoţea cititul sau meditaţia, pentru că nu era primejdioasă ca aceea asociată cu tendinţa de a umbla cu lucrurile din cameră. Atunci când domnişoara Honeywell o întreba pe Mary la ce se gândeşte, din răspunsurile ei nu putea înţelege mare lucru. Fata se întreba dacă oamenii care sunt în ceruri se cunosc unul cu celălalt şi despre ce vorbesc ei când stau acolo; dacă vor cunoaşte oameni pe care nu i-au cunoscut pe pământ şi dacă Dumnezeu le va spune ce s-a întâmplat în vieţile lor şi de ce. Asemenea întrebări o lăsau fără nici un răspuns pe domnişoara Honeywell, şi poate, dacă i le-ar fi adresat altcineva, le-ar fi găsit de-a dreptul condamnabile şi periculoase.
Fratele domnişoarei Honeywell, Josiah, credea că puterea de înţelegere a lui Mary este foarte mare. Atunci când

se întorcea din oraş, iar sora lui îi povestea despre gândurile lui Mary, tot ceea ce spunea el era: „Uimitor!". Deşi uimirea lui era îndreptăţită, sora lui îl privea mustrător şi îl atenţiona: „Josiah Honeywell!", ca şi când ar fi vrut să spună: „Un Honeywell e uimit!". Dar, deşi abandona întotdeauna din prudenţă discuţia, observând că sora lui e gata să atace, Josiah nu era mai puţin de aceeaşi părere. Toţi îl ştiau ca fiind un om blajin, pe care cu greu îl puteai scoate din sărite. La lucru colegii îl tachinau mereu, iar cei mai tineri făceau din el ţinta glumelor lor răutăcioase, cunoscându-i slăbiciunea de a primi cu atâta calm loviturile semenilor lui şi mai ales fără a riposta vreodată. Râdeau mai ales pe seama faptului că el, cu salariul lui de şaptezeci şi cinci de lire pe an, nu avea să reuşească vreodată a-şi face loc în lumea bună a societăţii. Toate acestea şi multe alte întâmplări care dădeau pulsul oraşului, îl lăsau rece şi le întâmpina cu multă stăpânire de sine şi răbdare primind aproape, pe bună dreptate, apelativul „dragul de el" cu care era cunoscut printre prieteni. Pentru Josiah, copila adusese în casă primăvara căci zâmbetul ei era asemenea soarelui ce alunga norii necazurilor de pe chipurile lor mohorâte. Şi aşa se întâmplă, că, după multe săptămâni copila se simţea ca acasă în sânul noului cămin şi în mijlocul noilor ei prieteni. Prânzul îl lua, de regulă, cu sora şi fratele Honeywell şi stătea în compania lor până târziu când se întorcea bătrânul de la treburile prăvăliei. Abraham ţinuse foarte mult ca serile să şi le petreacă împreună cu fata, doar ei doi, având timp astfel să-şi împărtăşească necazurile şi bucuriile zilei trecute. Abraham reuşise să ascundă atât de bine faptul că nu era creştin, încât fata nu avea nici cea mai mică bănuială despre diferenţele de religie dintre ei. în fiecare dimineaţă, se trezea mai devreme şi avea timpul său de închinare, apoi închidea în dulap cartea de rugăciuni şi filacteriile. Sâmbăta mergea la sinagogă, iar duminica avea întotdeauna ceva de

făcut pentru a nu merge la biserică cu Mary. Ea avea mare încredere în el şi de l-ar fi întrebat dacă merge la biserică, ar fi răspuns că merge întotdeauna la biserica lui. în mintea ei, copila îşi închipuia că el merge în

fiecare duminică la o biserică mică şi liniştită. Duminică după-amiază, o ducea mereu la şcoala duminicală, de fapt, o conducea până la colţul străzii unde se aflau şcoala şi biserica. Trebuia să o lase acolo pentru a nu fi văzut în preajma unui loc în care se întâlnesc creştinii ce se închină lui Dumnezeu, deşi, de multe ori, apropierea de un astfel de loc îi stârnise în suflet curiozitatea. Când dădea drumul mânuţei mici şi Mary începea să alerge zglobie spre şcoală privind mereu în urmă, Abraham rămânea multă vreme urmărind-o pentru ca nu cumva vreun copil răutăcios să-i lovească fata. Dar niciodată n-o lovise nimeni. Chiar şi cel mai bătăuş băiat din şcoală se ferea pentru a-i face loc să treacă, timiditatea ei nevinovată impunea parcă această atitudine. După ce copila dispărea după zidul cenuşiu al clădirii, Abraham rămânea multă vreme furat de propriile lui gânduri, singur şi într-o dispoziţie nu tocmai bună. Stătea nemişcat, uitându-se cu o privire fixă, fără înţelegere, ochii părând goi, după copiii ce se grăbeau în aceeaşi direcţie. Adesea, auzind în treacăt cântările intonate de copii în drumul lor spre şcoală, se întreba cum suna vocea caldă a lui Mary... Şi gândurile acestea tainice ale lui îl făceau să se urnească din loc, puţin mai trist, şi bătând străzile, neţinând seama de ploaie, de vânt, de ninsoare, rătăcea ore în şir, aşteptând cu încordare clipa reîntâlnirii cu fiica sa adoptivă.

Micuţa Mary era pentru el cea mai mare bucurie. De mii de ori îşi repeta în timpul zilei că nu-i va fi nimeni atât de dragă cum îi este Mary, dar, în acelaşi timp, se înfiora adânc la gândul că fericirea de a o avea numai pentru el i-ar putea fi răpită. Avea sentimentul că în sfârşit dobândise ceea ce-şi dorise mai mult şi că acum trebuia să se ţină tremurând de visul fragil la care râvnise atât. Mai ales că Mary îi părea mai

tot timpul palidă şi obosită. Ce-ar fi putut face pentru ea? Oh, de dragul ei era gata de orice sacrificiu! Cât îşi regreta faptul că nu era puţin mai bogat! De fiecare dată când se întorcea acasă, ochii lui obosiţi aveau o căutătură neliniştită până când privirea lui stingherită întâlnea chipul radiind de fericire al copilei ce alerga şi i se lăsa moale în braţe, cu o încredere orbească. într-adevăr, ea îi aparţinea acum doar lui, era floarea inimii lui pe care el cu toată gingăşia o îngrijea şi de care nici măcar vedeniile tomnatice nu puteau să-1 despartă. Nu se putea stăpâni să nu o privească ore în şir. Dar, chiar şi în momentele cele mai plăcute, o durere ascuţită îi străpungea inima, urca tot mai sus şi abia reuşea să-şi oprească lacrimile. Arareori îi fulgera prin minte ideea despărţirii şi în acele momente simţea că-i îngheaţă inima şi minţile. Şi-i venea să plângă, cuprinzându-1 o milă adâncă şi sfâşietoare faţă de copilă. Ce se va întâmpla dacă el va fi cel luat de lângă ea, şi nu invers? Ce se va întâmpla cu ea? Atunci, mâna lui mare şi aspră îi mângâia încet creştetul, netezindu-i în treacăt buclele blonde căzute peste umerii mici. încremenit, tăcea şi se uita cu înduioşare spre copilă. Şi în liniştea aceea apăsătoare ce se aşternea între el şi lume, începea să se simtă tot mai singur, tot mai străin şi fără de valoare. în asemenea momente, Abraham se vedea bătrân, atât de bătrân, de parcă umerii lui căzuţi purtau povara multor secole. Şi simţămintele acestea îl copleşeau, împovărându-1 cu noi suferinţe şi rămânea cu ochii pironiţi în gol, cu mâinile tremurându-i ca o

frunză pe genunchii încordaţi. Oare fata înţelegea măcar puţin din ceea ce se petrecea în el? în timp ce mintea lui era întunecată de griji, ea sălta veselă înaintea lui, arătându-i parcă o cale de lumină, de linişte sfântă. Când simţea că i se întunecă mintea de groază, de atâtea speranţe năruite, de gândul că se stinge trist, că viaţa lui fusese atât de goală de întâmplări, atunci, se întorcea brusc, aproape speriat spre fată, şi văzând-o în preajma lui îşi recăpăta calmul şi pacea.

30

Care este numele ei?

- Tată Abraham? îl întrebă fata cu dragoste şi cu o undă de îngrijorare în glas. Dar bătrânul nu îndrăznea să-i răspundă. Clătina doar uşor din cap în semn că o aude.

Bătrânul dădu doar din cap. Nu îndrăznea să răspundă. Şi de fiecare dată când el nu vorbea, ea se îndrepta spre un alt Tată, care nu o lăsa niciodată fără nici un răspuns:

- Tatăl nostru, care eşti în ceruri, şi fata continua rugăciunea, încredinţată că Dumnezeu Tatăl o va auzi şi-i va da putere.

Cu capul înclinat puţin înainte, cu mâinile mănunchi, copila începea să se roage şi glasul ei curat devenea tot mai încrezător, tot mai sigur. Abraham asculta în tăcere, în timp ce fiorul unei raze calde i se strecura în sufletul întunecat. Şi, pentru că ea repeta rugăciunea, de fiecare dată cu mai multă siguranţă că ajunge sus, că-i va fi ascultată, lacrimile începeau să-i împăienjenească ochii osteniţi, iar el, cuprins de reverenţă, îşi pleca fruntea şi la sfârşitul rugăciunii spunea aproape şoptit „Amin". Nu înţelegea ce însemnau toate cuvintele acelea, dar ştia că sus, în ceruri, există un Tată, căruia Mary îi spunea Tată şi care îi dădea de toate. De multe ori, când era împovărat de griji, el îi spunea lui Mary să repete rugăciunea *Tatăl Nostru,* până ce o învăţă pe de rost şi deveni pentru inima lui ca un balsam.

Era un lucru care-1 preocupa şi mai mult pe bătrân, aproape îl supăra şi trebuia să recunoască, deşi îi venea greu, că nu putea găsi o soluţie la problema care-1 rodea. De la moartea mamei, Mary se schimbase mult. Lăsase neatinsă păpuşa, nu pentru că o uitase sau nu-i mai plăcea, ci doar o puse deoparte cu afecţiune, ca şi când era un lucru ce aparţinea unui trecut ce trebuia uitat şi abandonat. în schimb îşi petrecea cel mai mult timp citind Biblia, singurul lucru pe care i-1 lăsase moarta, o biblie veche, cu marginile roase şi plină de pasaje subliniate. Mary citea cu mult interes acele versete încadrate de linii întrerupte. De multe ori cădea pe

gânduri, întrebându-se dacă era vreo legătură între ele sau care le era semnificaţia. într-adevăr, cuvintele acelea erau ca nişte pietre de hotar ce au însemnat adânc viaţa scurtă a unei femei, schimbându-i mai întâi sufletul şi apoi întreaga existenţă. De aceea, versetele erau alese cu grijă pentru că ele îi descoperiseră bolnavei destinul ei păcătos care ducea spre marginile noroioase ale iadului, aducând-o prin puterea lor netăgăduită la picioarele lui Isus. Acolo, jos, îngenunchiată şi-a găsit ea mângâierea şi ajutorul. Şi ca un fir roşu ce traversa sensul acelor versete subliniate, era istoria unei vieţi zbuciumate pe care femeia a învăţat s-o trăiască pas cu pas prin Cuvântul lui Dumnezeu, trecând din moarte la

viaţă. Dar cum i-ar fi putut explica Abraham aceste lucruri fetei, când nici el nu le pricepea?
-Tată Abraham, uite aici; întreaga Evanghelie e subliniată. De ce?
Pentru câteva clipe, Lazarus rămase descumpănit. Nu ştia nimic despre Evanghelia lui Ioan, iar degetul copilei încă stătea apăsat pe versetele primului capitol, aşteptând o explicaţie. Bătrânul observă doar că nu era cea mai lungă carte a Bibliei şi stingherit recunoscu în faţa fetei căci chiar dacă era în vârstă mai avea şi el multe de învăţat.
- Aşa să fie oare? întrebă Mary. Ei bine, mie îmi place foarte mult, tată Abraham, dar nu o înţeleg deloc. Tu o înţelegi? Uite aici!
Şi fata îi arătă primul pasaj subliniat, care relata întâlnirea dintre Domnul Isus şi Nicodim şi o citi cu glas tare. Cu siguranţă, uimirea lui Lazarus era la fel de mare ca cea a lui Mary. Putea exista aşa ceva într-o Biblie creştină?
Mary continuă să citească până ce ajunse la versetul treisprezece.
- Nu înţeleg deloc, sunt şi eu la fel ca Nicodim. Ce înseamnă toate acestea, tată Abraham?

Care este numele ei?
-Continuă să citeşti, copila mea, spuse Lazarus, sperând că poate va da alte răspunsuri.
Mary citi întâmplarea dintre Isus şi Nicodim până la capăt.
în acea seară păru mai gânditoare decât de obicei. Dar nu-i mai puse bătrânului alte întrebări.
Altădată, fata păru impresionată adânc de unele versete care au fost piatră de temelie a credinţei ce înmugurise în sufletul mamei sale. Când citi Epistola către Efeseni, capitolul patru, versetul patru în ochii ei mari şi galeşi, obosiţi din pricina cititului, se ivi o uşoară curiozitate: „Bucuraţi-vă totdeauna în Domnul! Iarăşi zic: Bucuraţi-vă!".
Fata se opri şi întorcându-se către el, îl privi şi pe bătrân cu o anumită mirare. Oare „tata Abraham" nu pricepea nimic din interesul ascuns al acelor cuvinte., părea ea să se întrebe. Şi după puţin timp, reluă: „Blândeţea voastră să fie cunoscută de toţi oamenii" şi apoi „Domnul este aproape", ultimele cuvinte fiind subliniate cu o linie îngroşată care acoperea puţin scrisul mărunt şi drept.
-Ce înseamnă toate acestea? Unde e Domnul aproape?
Abraham o îndemnă sa citească mai departe, aproape o zorea să facă lucrul acesta ca şi cum ar fi vrut să ocolească pe cât mai mult răspunsul la nelămuririle ei. Fata continuă, cu glasul cuprins de o seriozitate necopilărească:
-„Nu vă îngrijoraţi de nimic; ci, în orice lucru, aduceţi cererile voastre la cunoştinţa lui Dumnezeu, prin rugăciuni şi cereri, cu mulţumiri."
Nu citi mai departe. închise cu zgomot Biblia şi, ţinând-o încă în braţe, îngenunche pătrunsă de un sentiment adânc. Era timpul rugăciunii de seară; era obiceiul pe care-1 îndeplinea asemenea mamei sale seară de seară, înainte de culcare. Când îşi sfârşi rugăciunea, îşi aşează capul pe genunchii lui Abraham şi rămase aşa nemişcată, ca o stană de

piatră.. Ii spunea oare lui Dumnezeu cererile ei? Lui Abraham îi era

teamă să o întrerupă - îi era frică să nu-i ceară cumva să o înveţe şi alte rugăciuni. Când se ridică în cele din urmă, faţa ei radia de veselie şi fericire îi timp ce îl sărută pe Abraham de „noapte-bună". Cu siguranţă, pusese în aplicaţie ceea ce scria în Epistola către Filipeni, capitolul patru, versetul şase: „Aduceţi cererile voastre la cunoştinţa lui Dumnezeu, prin rugăciuni şi cereri, cu mulţumiri".
Din acea seară, Mary, îşi făcu un nou obicei; după ce rostea în tihnă rugăciunea „Tatăl nostru" ca şi când ar fi vrut să se lase atinsă adânc de fiecare cuvânt al rugii sale, rămânea o vreme tăcută şi neclintită de lângă Abraham.
Pe nesimţite, trecu iarna, apoi primăvara. Se risipi şi vara repede, cu căldura ei dogoritoare, cu priveliştile ei verzi şi necuprinse, lăsând pe chipul tras al copilei mai multă tristeţe şi o privire veşnic ostenită. Veni iar toamna ploioasă, apoi iarna. încă o dată în cimitirul sărăcăcios şi vuind mereu de bocetele lungi şi pline de jale, ghiocelul, singurul semn al locului unde-şi odihnea trupul mama copilei, înflori, ivindu-se cu greu prin zăpada murdară ce încă acoperea mormintele. Cu timiditate, Mary rupse floarea, iar seara o aşeză în Biblie în dreptul versetului „nu vă îngrijoraţi de nimic". Era primul rod pe care acel bulb de ghiocel îl dăduse pe mormântul mamei şi, de aceea, ţinuse să-1 păstreze ca amintire.

CAPITOLUL V

Crucea J&ră coroană

O

RMA o iarnă lungă, posomorâtă, mai friguroasă decât oricare anotimp. Luna aprilie părea a fi noiembrie, iar luna mai, martie. O ceaţă lăptoasă şi deasă ascundea mugurii, dând întinderilor pustii forme nedesluşite şi îndepărtate. Un vânt uscat şi aspru ofilea frunzele firave abia încolţite. în zilele acelea se întâmpla adesea ca Mary să ajungă de la şcoală udă şi tremurând de frig. Fulgi de nea, care în mintea ei păreau mai curând o ploaie de stele sau nişte boboci mărunţi de floare, i se ascundeau prin buclele blonde, iar ea vrăjită de jocul lor ameţitor, începea să ţopăie veselă printre ei, risipindu-i. înainte însă de a intra în casă, trecea mai întâi prin camera servitoarei Toby unde-şi scutura cu grijă hainele. Alteori, lapoviţa i se prindea de haine, de păr, apoi se topea, umezindu-i îmbrăcămintea subţire. Vântul rece îi pătrundea până în măduva oaselor şi se întorcea acasă, amorţită şi vânătă, abia mişcându-şi în nesimţire braţele şi degetele înţepenite asemenea unor bucăţi de lemn. Udă cum era şi biruită de friguri, nu putea apărea în faţa domnişoarei Honeywell care era atât de pretenţioasă şi ţinea atât de mult la covoarele ei. Aşa că Toby se dovedea a fi cea mai potrivită persoană pentru această

încurcătură. Cum auzea paşii uşori ai copilei bocănind pe scări, sărea să deschidă uşa. Trăgând-o

încet după sine, o ducea sus, îi schimba în grabă papucii şi hainele ude, netezindu-i părul cu un prosop uscat. Cu o pătură înfăşurată în jurul umerilor, cu o pereche de ciorapi de lână foarte mari, din care abia i se mai zărea vârfurile degetelor, Mary apărea de-a dreptul comic, aproape caraghios după o asemenea strădanie. Toby se grăbea să-i pregătească un ceai, în timp ce fata se aşeza pe covoraş, în faţa focului, încercând să se dezmorţească. Când sosea ceaiul, ea părea deja încălzită, cu obrajii fierbinţi şi roşii, cu ochii luminaţi de o lucire ciudată, ţinând pe braţe Biblia mamei. Toby o privea de fiecare dată mai atent şi, răsuflând uşurată, se mulţumea să constate că încă nu răcise. Nu-şi dădu seama că fata prinse putină răceală până într-o seară când fu încredinţată ca Mary nu era chiar în regulă, dar nici atunci nu îndrăzni să spună ceva.
Era sâmbătă seara şi, ca de obicei, Abraham întârzia din pricina treburilor de la prăvălie pentru că aceasta, fiind destinată în exclusivitate evreilor, fu închisă în timpul zilei şi deschisă abia după căderea serii. Toby stătea aşezată lângă fată şi-o urmărea cu duioşie în timp ce ea citea. Privind-o mai atent, cu o anume curiozitate, se întrebă dacă mai observase cineva cât de mult se asemăna chipul fetei cu al unui înger rătăcit prin lume.
-Toby!
Fata îşi pironi ochii în tavan, ţinând degetul apăsat pe locul unde rămăsese cu cititul. Din felul în care-şi muta privirea de la peretele alb la femeia de lângă ea, şi invers, se înţelegea că ezita. Era pentru întâia dată când îndrăznea să-i vorbească unui străin despre subiectul acela. Privirea caldă şi blândă a servitoarei îi dădu curaj.
- Toby, ţie îţi place să citeşti Biblia? Toby rămase surprinsă.
- Draga mea, ce întrebare mi-ai pus! Ştii, domnişoară, eu nu sunt educată.
Care este numele ei?
După o scurtă pauză adăugă:
- Eu nu ştiu să citesc, domnişoară.
Mary o privi atent cu ochii ei mari şi curaţi ca cerul. Toby zâmbi dureros şi ochii i se împăienjeniră de lacrimi. In loc să şi le şteargă în grabă cu dosul mânecii, aşa cum avea obiceiul, de data aceasta le lăsă ca să curgă în voie. După câteva clipe, îşi prinse şorţul, ascunzându-şi faţa în ţesătura lui aspră. Biata Toby! Până acum nu simţise că i-ar fi păsat cuiva de ea şi nimeni nu-i vorbise despre sufletul ei. Odată, da, cu mulţi, mulţi ani în urmă, obişnuise să meargă la biserica din satul ei, departe, foarte departe de oraşul aglomerat. îşi amintea înduioşată de acel loc aflat între coamele domoale ale câmpiilor verzi şi mănoase, cu mirosul fără asemănare de dulce al florilor şi al ierbii la vremea cositului, cu cerul albastru boltit deasupra lor; respiră mai adânc ca şi când ar fi dorit să simtă mireasma fânului proaspăt, să audă ciripitul gălăgios al vrăbiilor. Dar vremurile acelea apuseră cu mult timp în urmă. De atunci nu făcuse altceva decât să muncească; toată viaţa ei se învârtea în jurul muncii, nimeni nu-i spusese vreodată o vorbă bună şi nimeni nu-i arătase că îi pasă de ea, iar viitorul nu părea să aducă vreo schimbare; viaţa nu-i

oferea decât muncă, muncă şi iar muncă şi uneori întrezărea că va ajunge în mormânt tot muncind. Cel mai întunecat gând care-i bântuia nopţile era nesiguranţa veşniciei sale pe care avea s-o petreacă în iad sau în rai; nici ea nu ştia. Nu era de mirare că o năbuşi plânsul când Mary îi aminti de eternitatea ce pentru ea era ascunsă într-o nebuloasă înfiorătoare. Copilul nu-i înţelese din primul moment supărarea pentru că lipsea cauza acelor lacrimi. - Ascultă-mă, Toby. îţi voi citi eu, ce zici de asta? Servitoarea, cu faţa încă ascunsă în şorţ, clătină aprobator din cap. în timp ce fata citea, ochii parcă începură a se lumina neînţeles şi deveni tot mai concentrată, sorbind fiecare cuvânt al acelei cărţi minunate. Oh, dragul meu cititor,

dacă am putea înţelege nevoia profundă a celor cu care noi ne întâlnim în fiecare zi, apăsarea din sufletul lor şi marea lor dorinţă de a găsi alinarea care poate fi oferită doar de Cuvântul lui Dumnezeu, am mai fi noi oare atât de nepăsători? Şi oare ce vom face noi atunci când mulţi bărbaţi, femei, copii ne vor spune la judecata de apoi: „Nimănui nu i-a păsat de sufletul meu". Creştini fiind, trebuie să le spunem vecinilor noştri despre Dumnezeu şi despre ceea ce a făcut El pentru fiecare om de pe pământ. Mary se oprea uneori şi sprijinindu-şi uşor capul pe umărul servitoarei, încerca să înţeleagă sensul celor citite.

- „Tot ce-Mi dă Tatăl, va ajunge la Mine; şi pe cel ce vine la Mine, nu-1 voi izgoni afară".

Fata repetă ultimele cuvinte ca şi cum ar fi încercat să se încredinţeze de adevărul lor. „Pe cel ce vine la Mine, nu-1 voi izgoni afară." Urmă o pauză lungă. Atât Toby, cât şi Mary, erau fascinate de aceste cuvinte. După puţin timp, copila rezumă ceea ce citise cu o voce calmă, până la versetul: „Voia Tatălui Meu este ca oricine vede pe Fiul, şi crede în El, să aibă viaţa veşnică; şi Eu îl voi învia în ziua de apoi."

Mary închise cartea. Simţi că nu putea citi mai departe. Era prea mult pentru ea, prea mult pentru a putea descifra totul. Dar o rază de lumină apăru în mintea şi inima ei în timp ce citea. Dintr-odată, Evanghelia se deschidea în faţa ei în toată frumuseţea şi simplitatea ei, în toată bogăţia şi plinătatea. Şi biata Toby simţi că e din nou acasă. I se părea că vede în depărtare biserica şi îşi aduce aminte de predicile despre Acela care vine pe pământ ca s-o salveze. îşi şterse lacrimile de pe obraz, sărută pe frunte copila şi plecă uşor din cameră. In acea noapte, Toby se închină cu umilinţă înaintea lui Dumnezeu ce-i promitea prin Cuvântul Său că pe acei ce se căiesc de viaţa lor murdară nu-i va izgoni afară.

Care este numele ei?

Când Abraham se întoarse de la prăvălie, rămase surprins să vadă obrazul îmbujorat al fetei. Nici chiar vorbele ei pline de dragoste şi grijă, nu reuşiră să îndepărteze nălucirea din mintea lui. în acea noapte, după ce fata adormi, rămase încă multă vreme la căpătâiul ei, încercând să alunge cu o prefăcută nepăsare gândurile ce-i întunecau minţile. Ce se va întâmpla cu el, sau, mai degrabă, cu ea? Doar Dumnezeu era în stare să răspundă la o asemenea întrebare! Iarăşi acel Dumnezeu care pentru el era mai curând o idee abstractă, decât o persoană în sine pentru că nu-L

cunoscuse încă pe Christos.
Asupra unui singur lucru Abraham era sigur. Va încerca să stea cu fata cât mai mult timp posibil. De prea multe ori o lăsase singură. Nu va mai face aşa de acum înainte. în încercarea de a rezolva problema, bătrânul evreu rămase acasă a doua zi dimineaţă. Stătu cu Mary până ce merse la biserică şi se întoarse acasă. După-amiază o însoţi la şcoala duminicală. Deşi era primăvară, afară era destul de rece şi o ceaţă densă plutea peste străzi. După ce o conduse până în apropierea bisericii cum avea obiceiul, simţind c-o să-1 prindă frigurile dacă mai stă locului, o porni domol pe marginea drumului, hoinărind o vreme în neştire străzile înguste. Luminile începeau să se aprindă rând pe rând, iar străduţele cenuşii, neprietenoase deveniră mai calde, mai primitoare. Abraham îşi simţea inima grea, bântuită de frământări. Se apropia încetul cu încetul de biserică şi de şcoală. Privirile lui triste şi aiurite rătăciră o vreme de-a lungul drumului pustiu şi în singurătatea împrejurimilor simţi o apăsare grea, împovărându-i inima. De când copila lui şi prietenii ei dispărură după uşile mari, de lemn roşiatic, scările pe care aştepta îi păreau acum mai singure şi mai reci. Mânat de o forţă neînţeleasă, începu să coboare treptele una câte una, al început timid, aproape ţinându-şi respiraţia, apoi mai sigur, mai încrezător. Nimeni nu trebuia să afle că el era

acolo. Acum era la adăpost şi mai aproape de Mary. Se aşeză pe ultima treaptă. Lecţiile de la unele clase începuseră deja şi fiecare copil asculta cu atenţie ceea ce se spunea acolo. Nu era prea uşor să prindă cuvintele. Abraham îşi spuse că nu trebuie să-i pese de ce se discută în clasă, dar tot timpul ascultă cu atenţie. O parte a lecţiei o auzi chiar foarte bine: aceea cu cititul Scripturii. Toţi copiii spuneau:
- „Isus a zis apoi ucenicilor Săi: «De aceea vă spun: Nu vă îngrijoraţi, cu privire la viaţa voastră, gândindu-vă ce veţi mânca, nici cu privire la trupul vostru, gândindu-vă cu ce vă veţi îmbrăca.»"
Cuvintele acestea îi erau necunoscute lui Abraham. Se refereau la partea practică a vieţii religioase, la care el nu se gândise niciodată înainte. în timp ce urmărea ceea ce se vorbea, simţea că norul ce apăsa asupra inimii lui se destramă. Abraham nu mai auzea nimic. Gândurile îi zburau mereu aiurea şi se trezi în momentul în care se cânta cântarea de final, iar el se grăbi să ajungă la locul obişnuit unde o aştepta pe Mary.
Pentru că, pe lângă grija pentru copilă, pe umerii lui apăsau exact îngrijorările acelea despre care Domnul le spusese ucenicilor să le alunge. Preocupat de soarta copilei, evreul schimbase felul în care îşi investea economiile. Noua afacere era una care, în adâncul sufletului, îi displăcea. Sentimentul acesta înmugurise în el pe măsură ce caracterul său se modela tot mai mult după puritatea copilei. Se simţea adesea stingherit la gândul că era atât de nepotrivit ca banii pe care-i aduna cu grijă pentru creşterea ei proveneau din dobânzi. Tentaţia era însă foarte mare. O sută de lire era aproape tot ceea ce poseda Abraham. La un procent de cinci la sută, îi ieşea un profit de doar cinci lire pe an. Cât timp trebuia să strângă bani pentru a face avere, dacă fata nu va reuşi să devină profesoară sau guvernantă? Se gândea să deschidă o afacere

profitabilă pentru fată, o prăvălie cu

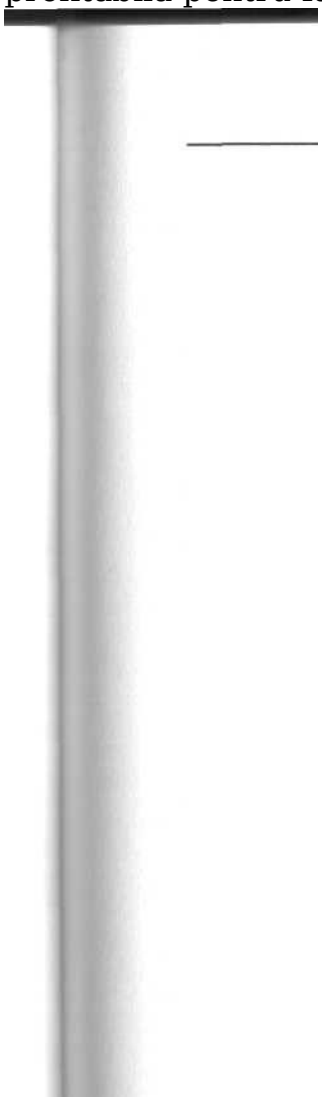

Care este numele ei?
diferite lucruri, o papetărie sau o galanterie. Contabilul de la prăvălia unde lucra îi propuse o dobândă de cincisprezece la sută pentru banii săi. Era adevărat că lucra de mult timp acolo, dar ceva în legătură cu acel contabil îi displăcea lui Abraham. Poate de vină era faptul că omul nu era evreu, iar Abraham era o persoană foarte suspicioasă, era mereu stăpânit de prejudecăţi. Contabilul se bucura de încrederea celor de la prăvălie, toţi evrei, şi trecea drept un excelent om de afaceri. Lucrul acesta îl convinse pe Abraham să-i încredinţeze tot ce poseda pentru anumite speculaţii cu poliţe profitabile pentru tineri mai viteji să cheltuiască banii altora decât să şi-i câştige pe-ai lor. Prima dobândă îi fu plătită cu promptitudine, dar, de atunci, Abraham observă că o conversaţie între patru ochi era evitată de către contabil, lucru care nu prea-1 făcea să se simtă în apele lui; oricum, era prea timid, probabil că se lăsa condus prea mult de slăbiciunea aceea înnăscută, vizibilă în mulţi evrei, de a nu-1 forţa pe celălalt.
în acea sâmbătă seară suspiciunea lui apăru dintr-o dată, parcă mai puternică decât de obicei, dar ceea ce auzi în după-amiaza următoare la şcoala duminicală, îi alină inima. Se simţea mai fericit acum asemenea

unui om a cărui povară a fost înlăturată. Acea duminică seară nu avea să o uite prea uşor pentru că fusese poate cea mai luminoasă din câte trăise Abraham până atunci. Mary se-ntoarse şi ea mai veselă, cu chipul radiind de o pace lăuntrică, spunând chiar că nu se simte obosită deloc. în acea noapte, evreul ascultă cu o atenţie aproape încordată rugăciunea fetei. Nu o mai făcuse până atunci. Şi chiar dacă înţelesul multor vorbe îi scăpa încă, încercă să urmărească ceea ce spune copila, iar la sfârşit rosti şi el „Amin", cu un glas plin de încredere.
Urmă o dimineaţă însorită şi luminoasă, asemenea sentimentelor ce îi copleşeau sufletul. Prăvălia era la fel şi toate lucrurile păreau a merge ca de obicei. O oră mai târziu
40
41
Crucea fără coroană
fu chemat la contabilitate şi un sentiment de frică pătrunse în inima lui. Ştia că ceva nu era în regulă. Managerul firmei, un om scund, de patruzeci de ani, cu o slăbiciune pentru bijuterii, îşi răsucea tacticos în jurul degetelor groase, aproape tot timpul cât dură discuţia, cei doi cârlionţi negri de păr ce-i acopereau urechile, aşa cum obişnuiau să poarte mulţi dintre evrei.
-Lazarus, aici este plata ta pentru două săptămâni, arătând printr-o uşoară aplecare a capului spre nişte hârtii verzui aşezate de dinainte pe masă. Nu mai avem nevoie de serviciile tale.
Omul se întoarse şi începu să scrie, cu nepăsarea obraznică a omului ce ştie că destinul celui dinaintea sa stă în propria putere.
Neaşteptatele cuvinte îl izbiră pe Lazarus brutal şi violent, ca o lovitură puternică peste obraz. Ameţi de groază. Repetă în gând fiecare vorbă ce-o auzise, de nenumărate ori. Părea că i se sfâşie inima şi tot sângele îi îngheţase, lăsându-1 palid şi tremurând din tot corpul. Lucra acolo de aproape douăzeci de ani şi acum era dat afară ca şi cum ar fi fost un răufăcător, aruncat pe străzi cu un copil al nimănui. Se gândea la toate acestea, buimăcit. într-un final, găsi curajul să spună:
- Pentru numele lui Dumnezeu, domnule Magnus, ce înseamnă toate acestea? Cu ce am greşit?
Domnul Magnus continua să scrie, ca şi cum întreaga lume depindea de foaia aceea ce trebuia scrisă numaidecât. Dar disperarea lui Abraham creştea puternic. Se apropie de domnul Magnus şi puse mâna sa pe a acestuia, încercând să-1 facă atent. Apoi vorbi cu glas mult mai puternic.
- Domnule Magnus, ascultaţi-mă! De douăzeci de ani lucrez pentru dumneavoastră şi niciodată nu am greşit cu nimic. Sunt omul cu cea mai mare vechime de aici.
Domnul Magnus se opri din scris şi îşi plimbă degetul prin păr.
42
Care este numele ei?
- Acum mă daţi afară ca pe un câine, asemenea unui hoţ, pe mine, un om bătrân, - acum - în acel moment bătrânul simţi că nu se mai poate ţine pe picioare şi se sprijini cu mâinile de masă.
Domnul Magnus nu era un om care să se lase impresionat prea uşor. Dar, în acele momente, se simţi mult mai incomod decât de obicei. îşi aducea aminte de faptul că era obişnuit să-1 vadă zilnic pe Abraham în prăvălie,

de când era el tânăr. Urmă o pauză lungă.
- Spuneţi-mi măcar cu ce am greşit, îndrăzni să mai spună Abraham. Poate că pot explica ce s-a întâmplat sau...
- Nu, nu, îl întrerupse domnul Magnus, nerăbdător să termine cât mai repede discuţia. Adevărul e, Lazarus, spuse el cu greutate, nu te pot ajuta. Firma a hotărât acest lucru. Tu ştii că eu nu sunt un evreu foarte evlavios - şi contabilul începu să se joace distrat cu ceasul de la mână, unduindu-i mereu cureaua cenuşie, dar nu pot să ţin aici un apostat, nu, nu pot.
- Apostat? murmură Lazarus, încercând să înţeleagă cuvântul.
- Da, apostat! reluă domnul Magnus, încercând să fie cât mai dur. Ştii că nu mi-a plăcut că ţi-ai schimbat felul tău de a te îmbrăca. Şi, apoi, de ce ai plecat de la foştii tăi chiriaşi? Şi acum, domnul Magnus lovi cu pumnul în masă, de ce ai mers în bisericile lor? Ştiu că ai fost! Ai fost văzut, Lazarus, da, da, ai fost văzut.
Şi pentru a fi sigur că discuţia e încheiată, domnul Magnus îşi luă pălăria şi ieşi din birou cu indiferenţă, lăsând uşa să se trântească zgomotos în urmă ca semn că hotărârea lui nu putea fi schimbată.
O transpiraţie rece apăru pe fruntea lui. Deci asta era! Cine oare îl trădase? Nu fusese niciodată în viaţa lui în vreo biserică creştină. Se apropiase cel mai mult ieri la amiază, când rămase pe scări în faţa uşii unde se ţinea şcoala duminicală, loc ce se afla la subsolul bisericii. Oare îl

urmărise cineva şi îl pârâse? Aceasta era lucrarea unui duşman de-al său. Dar, din câte îşi amintea el, nu avea nici un duşman în lumea aceasta. Nu făcuse rău nimănui. Cine îl putea urî atât de mult încât să-i dorească răul? Pentru un moment, îi trecu prin minte că fata ar putea fi cauza. Gândul că era dat afară din cauza unui copil, îl îngrozi. Ea era pentru el cea mai mare bucurie. Indiferent de ce pierdea, rămânea cu ea şi era fericit şi bogat în acelaşi timp. Cu puţin efort, îşi va găsi ceva de lucru, poate ceva mult mai bun.
Până va găsi ceva de lucru, nu-i va spune fetei nimic din tot ce s-a întâmplat. Oricum, nu-i putea explica de ce fusese dat afară şi, cu siguranţă, dacă-i spunea, copila va fi mai tristă şi mai îngrijorată. în timpul acesta, ar putea merge prin oraş, aşa cum făcea şi înainte, încercând să caute un loc de muncă. Abraham îşi spuse că nu trebuie să renunţe. Era capabil de muncă şi dorea să muncească. Apoi, Dumnezeu nu trebuia să uite că el o luase pe Mary ca să aibă grijă de ea. îşi repetă în minte ceea ce auzise la şcoala duminicală şi repetă rugăciunea pe care Mary o spunea în fiecare seară, fiind sigur că „Tatăl Nostru" le va da „pâinea cea de toate zilele".
însă toate zbaterile sale din acea zi pentru a-şi găsi un alt loc de muncă se dovediră a fi zadarnice. Ba nu era nevoie de el, ba era prea bătrân, ba nu era îndeajuns de zdravăn pentru a munci acolo, ba nu se pricepea destul în ceea ce urma să facă. De câteva ori fusese pe punctul de a fi angajat, dar se pare că răspunsurile date la întrebări nu-i mulţumiră pe angajatori; de multe ori fu respins chiar cu vorbe tăioase şi jignitoare. începea să înţeleagă că răspunsul multora se datora faptului că era evreu. Se simţea

frustrat şi primea ca o lovitură grea peste obraz insulta de a fi numit apostat, de a fi respins de toţi, distrus de semenii lui, de oameni care erau evrei ca şi el.
Astfel se scurseră câteva săptămâni. Speranţa se spulberă încet din suflet şi începu să aibă o slăbiciune simţită

în tot corpul. Se îmbolnăvi de inimă şi de atunci paşii îi deveniră mai nesiguri, iar umbletul mai greoi. Până şi copila observase o schimbare; deşi nu înţelegea prea multe. Ori de câte ori se întorcea seara acasă îl privea mai cercetător părând aproape îngrijorată asemenea unei mame grijulii. Dar el se ferea să-i întâlnească privirea pătrunzătoare pentru că simţea că-1 vor năduşi lacrimile, că se va dovedi slab şi-şi va despovăra sufletul înaintea ei. începea să-1 frământe problema banilor. Suma de bani pe care o încredinţase contabilului nu îi fusese înapoiată, acesta îi lăsase doar o scrisoare în care îi spunea că nu se stabilise un anumit termen de plată şi că, deci, nu-i putea da banii. Puţinii bani pe care îi mai avea erau aproape gata. încercă să-şi reducă prânzul cât mai mult, ajungând să mănânce doar o felie de pâine. Nu ştia însă ce va face după ce va termina şi bruma de bani pe care o mai avea. Nu găsea nicăieri de lucru. Ce se va întâmpla cu Mary? Ce vor face, vor ajunge muritori de foame sau vor ajunge să doarmă pe străzi?
Era o dimineaţă luminoasă pe la sfârşitul lunii mai, când Abraham coborî cu paşi obosiţi în strada încă pustie pentru a căuta ceva de lucru. Dar prevedea totul: avea să fie la fel ca în celelalte zile. Parcă adusă de acest gând, simţi cum îl pătrunde răcoarea primelor ceasuri ale zilei, se scuturâ şi-şi strânse caraghios haina în jurul trupului tremurând. Evreul la care mersese i-o tăie furios încă înainte de a-şi sfârşi rugămintea, spunându-i cu mânie să nu-şi mai piardă vremea pentru că nu-şi va găsi nimic de lucru. Abraham era conştient de acest lucru. Nu răspunse nimic, îşi plecă doar capul şi ieşi afară. Pe străzile aglomerate, pe străduţele înguste, prin gălăgia ce domnea peste oraş la acea oră, Abraham îşi grăbi paşii, aproape inconştient de ceea se petrecea în jurul lui. în minte îi stăruia un singur gând: să plece cât mai repede, cât mai repede din acele locuri aglomerate care-1 sufocau şi să fie singur. I se părea mereu că oriunde se uită, pe orice fereastră,

pe orice uşă, vede scris - *Vor ajunge muritori de foame sau vor ajunge să doarmă pe străzi!* Paşii îl purtară în neştire până în cartierele bogate ale oraşului, unde străzile erau mai curate, iar la casele luxoase, înaintea intrărilor înalte erau păstraţi valeţi îmbrăcaţi îngrijit aşteptându-şi stăpâna sau stăpânul. Se trezi, fără să-şi dea seama, în parc, călcând apăsat pe iarba udă de rouă de pe marginea aleilor pavate cu piatră roşiatică. Copacii se legănau unduios în bătaia liniştită a vântului, iar razele soarelui străpungeau asemenea unor săgeţi perdeaua de crengi. Ici-colo se zăreau grupuri de copii veseli, jucându-se liniştit. îi cercetă o clipă cu privirea şi-şi spuse cu mândrie că nici unul nu era atât de frumos

ca Mary a lui. Biata Mary! Ce se va întâmpla cu ea? Poate va ajunge să moară de foame sau să doarmă pe străzi. Oh, nu! Gândul acesta îl lovea ca un trăsnet. în ceasul acela n-ar fi voit să întâlnească pe nimeni în calea lui, n-ar fi dorit să mai vadă feţele acelea fericite ale copiilor, nici chipurile zâmbitoare ale părinţilor care păreau să-i rânjească în faţă, lăsându-1 deznădăjduit şi trist. Voia să fie singur pentru că în asemenea momente singurătatea părea a-i fi cel mai bun prieten. De aceea, ieşi de pe aleea principală şi porni grăbit spre capătul parcului. Se uită într-o parte şi în alta; nu zări pe nimeni. Pentru prima dată, îşi simţi sufletul uşurat. Putea acum să se gândească în linişte la problemele care îl copleşeau. Dacă ar fi murit acolo, atunci, ce bine ar fi fost! Bătrânul se simţea ostenit şi parcă toate puterile îi erau vlăguite. Astăzi nici măcar nu reuşise să-şi mănânce felia obişnuită de pâine, atât fusese de abătut. Se aşează greoi pe o bancă retrasă, departe de larma nesfârşită a oraşului aglomerat. Cuprins de agonie, îşi prinse capul în mâini şi plânse cu amar. Speranţele se spulberaseră toate. La ce-i mai folosea acum să se roage, să implore mila Cuiva care părea să stea mut la tot zbuciumul său sufletesc? Şi totuşi se rugă. Urmă o înşiruire de rugăciuni evreieşti, dar parcă din multitudinea lor, Abraham nu găsi nici

una care să se potrivească stării lui disperate. încercă să-şi înăbuşe durerea şi plânsul şi să-şi limpezească puţin gândurile. Nu cunoştea alte rugăciuni pe care le rosteau creştinii, decât aceea pe care o spunea copila lui în fiecare seară. Dar Dumnezeul ei nu era şi Dumnezeul lui. El nu avea un Tată în ceruri care-i putea asculta păsul, ci doar un Creator, un Rege şi un Judecător drept. Durerea făcu să ţâşnească din inima lui o rugăciune disperată, nouă:

- Dumnezeu, Tatăl nostru, ai milă de noi! Dumnezeul lui Avraam, Isaac şi Iacov, ia-ne de aici, pe mine şi pe copilul meu! Ia-ne de pe acest pământ! Ia-ne repede de aici, acum!

în timp ce rostea cuvintele, tremura din tot corpul.

Era oare „Tatăl nostru" în ceruri şi va răspunde El la cererea lui? Va da El „pâinea noastră cea de toate zilele"?

CAPITOLUL VI

Minunile

e

STE greşit ceea ce-ţi doreşti! îţi spun eu că nu
e bine!
Cuvintele acestea aparţineau unui bărbat în vârstă care, sigur pe el, clătina mereu îngrijorat din cap în timp ce vorbea ca şi când dorea să-şi întărească spusele, prin acelaşi gest condamnându-1 totodată pe Lazarus şi ceea ce-şi dorea el. Un domn de statură potrivită, cu ochi albaştri, pătrunzători, cu buze subţiri, conturate ferm se opri în dreptul băncii. Dar ce putea pricepe un trecător din cumplita durere a bătrânului? în timp ce privea rece spre evreul nemişcat, cu faţa ascunsă în mâini, străinul îşi sprijini mâinile subţiri de un baston aspru şi gros. După înfăţişare îţi venea destul de greu să-i ghiceşti poziţia pe care o avea în societate sau ocupaţia; putea fi un simplu funcţionar, la fel de bine cum putea fi un respectabil patron de prăvălie. Avea o pălărie cu boruri largi; gulerul era ţeapăn, lung, subţire şi ascuţit; haina lui, deşi dintr-un material foarte bun, deloc uzat, după croială, părea făcută cu aproape treizeci de ani în urmă. Privit în treacăt, fără o căutătură prea stăruitoare, chipul lui avea o urmă de bunătate rece. Nu părea foarte amabil, dar putea fi de încredere, deşi atitudinea lui sumbră nu invita la a împărtăşi ceva confidenţial. Era, cum s-ar putea spune, un om care cunoscuse adesea mila, dar arareori şi-o arătase.

Care este numele ei?
Lazarus rămase tăcut; în clipele acelea nu vedea ce rost avea dacă-1 aproba sau îl contrazicea pe bărbatul acela. Ajunsese să aibă sufletul atât de împietrit, încât orice laudă, orice dojana, chiar ignoranţa nu-i mai trezeau nici un simţământ. Era ca şi când lumea din jurul lui devenise rece, acoperită de o perdea cenuşie şi groasă, dar care nu-1 putea întuneca mai mult decât se simţea el în acele momente. Fără a aştepta vreo invitaţie, bătrânul se aşeză lângă Abraham şi-şi puse mâinile pe braţul lui căzut în voie.
-Nu vezi, începu acesta, că ceea ce-ţi doreşti este crimă? spuse ridicându-şi mâinile în aer. Da, crimă, nu doreşti să mori doar tu, dar omori şi copilul ăsta, copilul tău, dragul meu prieten!
Ultimele cuvinte le rosti mai încet, aproape fără tragere de inimă, ca şi cum ar fi fost forţat să le spună din cauza privirii buimăcite a lui Lazarus. Pentru câteva clipe, în timp ce analiza în treacăt trăsăturile evreului, avu impresia că o lucire stranie clipi în ochii goi şi fără înţeles ai acestuia; dar strălucirea emoţiei, dacă fusese vreuna, se stinse la fel de repede cum apăru.
Lazarus se mulţumi să scuture dezaprobator din cap, dar nu se sinchisi să răspundă în vreun fel.
- Vezi, tu, continuă străinul, dacă îţi doreşti să mori, înseamnă că doreşti să curmi viaţa înainte ca ea să-şi fi încheiat lucrarea. Şi nu doar viaţa ta,

dar şi a altuia. Gândeşte-te la asta!
Străinul îşi reluă mustrarea, continuând să-1 privească într-un anume fel, poate cum ar privi o stană de piatră statornicită în pământul de lângă el. încercă să-i arate lui Abraham consecinţele unei asemenea rugăciuni care l-ar fi prins nepregătit, dacă ar fi primit un asemenea răspuns. Vorbele bărbatului erau pline de adevăr, dar Abraham lăsa doar impresia că-1 ascultă pentru că lui, toate îi păreau lipsite de vreo valoare în acele momente. Felul în care fuseseră

rostite le făcea să sune fără sens şi neputincioase în a atinge vreo coardă sensibilă a sufletului deznădăjduit al lui Lazarus. Pentru că după altceva tânjea el în clipele acelea: milă, simpatie, dragoste, ajutor, de acestea avea el nevoie, nu de sfaturi ce nu-i foloseau la prea multe. Tot ce spunea străinul venea dintr-o analiză rece a minţii şi nu din inimă, pentru că dacă ar fi venit din inimă, Abraham s-ar fi simţit mai liniştit, mai încurajat. Nu că ar fi existat ceva supărător în mod special în cuvintele rostite, dar ele erau grele, strivitoare, asemenea loviturilor unui baros folosit de un braţ antrenat. Cuvintele veneau de la cineva care avea dreptate în totalitate şi care încerca să convingă fără compasiune, să convertească fără dragoste. între ei nu exista nici o legătură frăţească, părea să nu fie nimic care să-i unească, de aceea, distanţa dintre ei era ca cea dintre o persoană aparţinând „neamurilor" şi un evreu. Deşi se aşternu o tăcere mută între ei, străinul continua să-1 privească cu aceeaşi intensitate. în agitaţia mâinilor lui se vedea că nu-i convine ceva, că simte nevoia să vorbească pentru a alunga stinghereala ce se interpuse între ei.
Din fericire pentru Abraham, multe dintre vorbele rostite trecură pe lângă el fără să le poată prinde sensul. Era slăbit şi tulburat din pricina necazurilor. De foame, începu să-1 strângă şi stomacul, iar oboseala îl făcea incapabil să-1 mai poată urmări pe cel din dreapta lui. Cuvintele - oricum, nu le reţinuse pe toate, dar unele îi rămaseră întipărite în minte. „Moarte", „judecată", „copilul tău", „sfârşit îngrozitor", pătrunseră adânc în mintea lui şi-i străpungeau sufletul. Barosul lovea cu putere din ce în ce mai mare. Era aşa cum spunea străinul? La el nu se mai gândea, dar ce se va întâmpla cu ea? Oare chiar o ţinea pe fata lui iubită, idolul inimii sale, sub loviturile pentru care era fericit să sufere el, pentru care suferise deja? Ştia că era oricând gata să-şi verse sângele picătură cu picătură, doar pentru a o salva pe ea de mizerie.

Lazarus ridică mâinile neajutorat. Nu avea puterea să-1 contrazică. Atât cât înţelese, el realiză că acel om spusese adevărul.
- Şi nu există milă nicăieri? suspină el. Nu există milă deloc în religia ta?
Străinul tresări. Oare întrebarea evreului îi aduse aminte de ceva din trecut sau trezise anumite gânduri pe care străinul le credea de mult uitate şi pierdute? Dar Lazarus nu observă schimbarea de pe faţa celuilalt. Murmură doar ceva, ca o scuză, ca şi cum el, un evreu, făcuse o presupunere greşită.
- Scuzaţi-mă, domnule, eu sunt de altă religie: sunt
evreu.
Abraham încercă să se ridice. Nu mai putea sta acolo şi dorea să

găsească un alt loc mai liniştit; sau poate va merge din nou în oraşul aglomerat; sau va merge acasă şi îi va spune lui Mary tot ce s-a întâmplat; sau poate...
Privirea îi deveni ceţoasă, iar pleoapele greoaie. O transpiraţie rece îi scălda faţa şi mâinile; nu reuşi să se ridice că şi căzu înapoi pe bancă. Când Lazarus îşi veni în fire şi-şi recapătă cunoştinţa, se trezi spre surprinderea sa în camera unei farmacii. Cu ochii mari şi întrebători privi în jur şi-1 recunoscu pe străinul cu care stătuse mai devreme de vorbă. îl auzea discutând cu băiatul de la farmacie, dar vocile lor parcă veneau de departe, de dincolo de lume. Cu puţin efort, reuşi să desluşească primele cuvinte:
- Foarte bine, domnule, pacientul nostru îşi revine încetul cu încetul. Să sperăm că nu vor apărea şi alte complicaţii. Probleme cu inima, probleme cerebrale serioase, farmacistul se opri din vorbit pentru a vedea efectul cuvintelor sale asupra pacientului, trebuie să fiţi mult mai atent de acum înainte, spuse, uitându-se întâi la Lazarus apoi la străinul care-1 aduse acolo.

- Problema e că, spuse străinul, oarecum stânjenit, privindu-1 atent pe Lazarus, eu nu-1 cunosc deloc pe acest om, nu-1 cunosc deloc, arătându-1 pe Lazarus. L-am întâlnit şi l-am adus aici dintr-un sentiment al datoriei.
Ochii lui albaştri străluceau acum mai puternic, iar vocea lui pronunţă cu mai multă tărie ultimele cuvinte rostite.
- Oh, da, murmură farmacistul. Nu aţi făcut nici un rău. Oricum nu va fi nici o povară în ceea ce priveşte sfatul profesional pe care l-am dat. După o mică pauză, acesta spuse: când îşi va reveni va trebui să-1 ajutaţi să mănânce nişte supă.
Dar Lazarus chiar îşi revenise, iar acum asculta cu atenţie îndrumările medicului ce-1 priveau întrutotul. însoţitorul său se dovedea a fi un preţios ajutor, mai ales acum când se grăbea să urmeze indicaţiile farmacistului. In faţa bolului cu supă caldă, puterile vlăguite parcă începeau să se întărească. încă avea o reţinere, dar cel ce-i oferise ajutor, îl privi rece, spunându-i că nu acceptă nici un refuz. Repeta la nesfârşit că îşi face doar datoria faţă de un om aflat la necaz, parcă încercând să se convingă pe sine cât de mărinimos putea fi acel gest. Era pentru prima dată în viaţa lui, când evreul mânca o mâncare făcută de un creştin. Dar nu îndrăzni să refuze. îi era teamă că poate acesta se va supăra pe el şi-1 va duce la un post de poliţie. Şi acolo nu va mai putea explica problemele sale de conştiinţă. Aşa că mancă, sorbind cu poftă fiecare înghiţitură de supă, deşi avea senzaţia ciudată că face ceva împotriva voinţei sale, de parcă o mână nevăzută îl forţa la un lucru nedorit.
Masa caldă, prima după multe zile, era binevenită. îi dădea noi puteri lui Lazarus şi acum era mai bine, pregătit să înfrunte oraşul aglomerat sau să vorbească cu Mary despre situaţia disperată în care se aflau. Până acum Abraham nu se gândi deloc că toate serviciile ce-i fuseseră făcute trebuiau plătite. Dar noua lui cunoştinţă îl trezi le realitatea crudă şi îi

aduse aminte d ^{acest} l^{ucru}- Totul costa şase şilingi. Doar şase şilingi?! B^{n}^

ace¡a erau singurii pe care îi mai avea. Dar ochii albaşi a* străinului îl priveau fix şi Abraham se supuse, ducând nana tremurândă în buzunar şi dând banii. Şi
Mary? Ce vor ffe mâine & în viitor?
BătrânuPvreu se ^asa ^UŞ aiafă aproape mecanic, fără să mai înteleag ce se întâmplă. Se afla din nou în mijlocul străzilor âglomrate unc*e Pasea neobservat printre oameni necunoscuţi ce-i§norau §* ocoleau grăbiţi. Nimănui nu-i păsa de el de necazi^e care~i ruinau viaţa. Acum, zarvele de prin prăvăliile ticsit ^e mme> zgomotul monoton al străzii nu-1 mai deraniau lVea sentimentul că vine dintr-un capăt de lume neumblat' ca aparţine unei alte existenţe, cu care ceilalţi nu ave^ mc* ° tegătură. Trecea nepăsător pe lângă necunoscuţii gibiţi ce-i târau neatenţi bagajele cu care adesea îl lovea» necerându-şi scuze. Brusc, i se păru că e târât asemenea mu^ ^aEaJ nefolositor şi simţi gândul acesta căzându-i ca o pvara-
- Mergi11 direcţia în care locuieşti?
- Da c"r Abraham nu-şi aducea aminte dacă îi spusese celuila unde stă şi nici nu încercă să-şi amintească. Oriunde - în ore ^oc> ^e mai conta acum unde merge?
Se pare:a totuşi îi spusese unde stă, pentru că mergea în direcţia coicta- §i acum erau atât de aproape, foarte aproape După co^u" ace*a> intrau chiar pe strada pe care locuia. Abraha1 se °P^ brusc în mijlocul străzii, privind cu ochii goi şi tri<j m Jur- Dacă de viaţa lui nu ar mai fi depins nimeni nu ar ia* ^ înaintat cu nici un pas. Dar, se gândi la Mary Casele cu acoperişuri ascuţite, bătute cu tablă strălucitoare s învârteau ameţitor în jurul lui, gata să se prăbuşească asPra sa- Cu o mişcare neaşteptată, Abraham îşi trase braţul dinnana fermă a celui ce îl ajutase:
i
tine!
aţul din
-Ce es3? Nu aici stai? Spune-mi ce se întâmplă cu

— Problema e că, spuse străinul, oarecum stânjenit, privindu-1 atent pe Lazarus, eu nu-1 cunosc deloc pe acest om, nu-1 cunosc deloc, arătându-1 pe Lazarus. L-am întâlnit şi l-am adus aici dintr-un sentiment al datoriei.
Ochii lui albaştri străluceau acum mai puternic, iar vocea lui pronunţă cu mai multă tărie ultimele cuvinte rostite.
- Oh, da, murmură farmacistul. Nu aţi făcut nici un rău. Oricum nu va fi nici o povară în ceea ce priveşte sfatul profesional pe care l-am dat. După o mică pauză, acesta spuse: când îşi va reveni va trebui să-1 ajutaţi să mănânce nişte supă.
Dar Lazarus chiar îşi revenise, iar acum asculta cu atenţie îndrumările medicului ce-1 priveau întru totul, însoţitorul său se dovedea a fi un preţios ajutor, mai ales acum când se grăbea să urmeze indicaţiile farmacistului. în faţa bolului cu supă caldă, puterile vlăguite parcă începeau să se întărească. încă avea o reţinere, dar cel ce-i oferise ajutor, îl privi rece, spunându-i că nu acceptă nici un refuz. Repeta la nesfârşit că îşi face doar datoria faţă de un om aflat la necaz, parcă încercând să se convingă pe sine cât de mărinimos putea fi acel gest. Era pentru prima dată în viaţa lui, când evreul mânca o mâncare făcută de un creştin. Dar

nu îndrăzni să refuze. îi era teamă că poate acesta se va supăra pe el şi-1 va duce la un post de poliţie. Şi acolo nu va mai putea explica problemele sale de conştiinţă. Aşa că mancă, sorbind cu poftă fiecare înghiţitură de supă, deşi avea senzaţia ciudată că face ceva împotriva voinţei sale, de parcă o mână nevăzută îl forţa la un lucru nedorit.
Masa caldă, prima după multe zile, era binevenită. îi dădea noi puteri lui Lazarus şi acum era mai bine, pregătit să înfrunte oraşul aglomerat sau să vorbească cu Mary despre situaţia disperată în care se aflau. Până acum Abraham nu se gândi deloc că toate serviciile ce-i fuseseră făcute trebuiau plătite. Dar noua lui cunoştinţă îl trezi le realitatea crudă şi îi
52
Care este numele ei?
aduse aminte de acest lucru. Totul costa şase şilingi. Doar şase şilingi?! Banii aceia erau singurii pe care îi mai avea. Dar ochii albaştri ai străinului îl priveau fix şi Abraham se supuse, ducând mâna tremurândă în buzunar şi dând banii. Şi Mary? Ce vor face mâine şi în viitor?
Bătrânul evreu se lăsă dus afară aproape mecanic, fără să mai înţeleagă ce se întâmplă. Se afla din nou în mijlocul străzilor aglomerate unde păşea neobservat printre oameni necunoscuţi ce-1 ignorau şi ocoleau grăbiţi. Nimănui nu-i păsa de el, de necazurile care-i ruinau viaţa. Acum, zarvele de prin prăvăliile ticsite de lume, zgomotul monoton al străzii nu-1 mai deranjau. Avea sentimentul că vine dintr-un capăt de lume neumblată, că aparţine unei alte existenţe, cu care ceilalţi nu aveau nici o legătură. Trecea nepăsător pe lângă necunoscuţii grăbiţi ce-i târau neatenţi bagajele cu care adesea îl loveau, necerându-şi scuze. Brusc, i se păru că e târât asemenea unui bagaj nefolositor şi simţi gândul acesta căzându-i ca o povară.
- Mergi în direcţia în care locuieşti?
- Da, dar Abraham nu-şi aducea aminte dacă îi spusese celuilalt unde stă şi nici nu încercă să-şi amintească. Oriunde - în orice loc. Ce mai conta acum unde merge?
Se pare că totuşi îi spusese unde stă, pentru că mergea în direcţia corectă. Şi acum erau atât de aproape, foarte aproape. După colţul acela, intrau chiar pe strada pe care locuia. Abraham se opri brusc în mijlocul străzii, privind cu ochii goi şi trişti în jur. Dacă de viaţa lui nu ar mai fi depins nimeni, nu ar mai fi înaintat cu nici un pas. Dar, se gândi la Mary. Casele, cu acoperişuri ascuţite, bătute cu tablă strălucitoare, se învârteau ameţitor în jurul lui, gata să se prăbuşească asupra sa. Cu o mişcare neaşteptată, Abraham îşi trase braţul din mâna fermă a celui ce îl ajutase:
- Ce este? Nu aici stai? Spune-mi ce se întâmplă cu tine!
53
Minunile
întrebarea îi fu adresată de mai multe ori până când Abraham să-şi dea seama că celălalt vorbea cu el. Dar era disperat şi nu-i mai păsa de răspuns. Apucând mâna celui care îl ajutase, spuse apăsat:
- Din cauza ta am cheltuit ultimii bani pe care îi mai aveam. De mâine voi fi deja muritor de foame. Fata mea! Fata mea! Ea va avea nevoie de pâine, sau poate că va muri de foame pe străzi!
După aceste vorbe se depărta şi, într-o clipă, dispăru după colţ. Străinul rămase debusolat; nu înţelese imediat ce se petrecea cu el, cu bătrânul

pe care-1 întâlnise şi, de aceea, se grăbi să-1 ajungă din urmă.
Lazarus încercă să păşească repede pe trotuarul îngust, dar puterile nu-1 ţinură. Mai înainta câţiva paşi şi se opri în faţa unor scări înalte să se sprijine. Răsufla greu şi o moleşeală ameţitoare îi pătrundea în toate mădularele. Strada era liniştită şi puţini erau cei care o traversau. Din fericire, înainte ca bătrânul să atragă atenţia trecătorilor, străinul fu deja lângă el. acum începu să se poarte cu mai multă căldură faţă de bărbatul aflat la strâmtorare. II luă din nou de braţ şi străbătură o vreme tăcuţi aleile. încetul cu încetul, Lazarus începu să-i povestească care erau necazurile lui, dar nu-i spuse celuilalt că Mary nu era nepoata lui - era un secret pe care îl va păstra chiar cu preţul vieţii. Pentru că se descărcase puţin, simţi că povara lui nu mai este atât de mare şi grea. Când ajunseră la colţul străzii, străinul îi dădu o carte de vizită, pe care erau scrise adresa şi numele lui, şi îi promise că-1 va ajuta să-şi găsească ceva de lucru.
Se pare că îl impresionase ceea ce-i spusese evreul. Apoi se despărţiră, şi Abraham o luă spre casă, cu o linişte şi o pace pe care nu o mai simţise de mult timp, iar noul lui prieten făcu cale întoarsă în oraş.
Oare tot ceea ce-i spusese evreul era adevărat? Nu părea a fi ceva real, poate îl minţise. De prea multe ori fusese
54
Care este numele ei?
dezamăgit. Să-1 ajute pe acest om? îşi clătină capul neştiind ce să facă. Un lucru era adevărat. Puţin mai încolo zărea prăvălia unde spusese celălalt că lucrase. Trecu ceva timp până se hotărî să intre. Deodată, faţa bătrânului îi apăru în minte şi intră imediat în prăvălie. Nu era nici un client acolo şi un tânăr se uita la el cu atenţie. Intră în vorbă cu cineva care venise să-1 întâmpine şi îi spuse că doreşte să vorbească cu contabilul; dorea să întrebe despre un bătrân pe nume Lazarus, care lucrase acolo. Un zâmbet batjocoritor se văzu pe chipul celui din faţa lui în timp ce îi arăta biroul contabilului. Se pare că făcuse o prostie copilărească. La ce putea oare să se aştepte de la un cerşetor? Ar fi trebuit oare să plece din prăvălie? Nu, avea ocazia să verifice dacă istoria bătrânului era adevărată sau nu. Se afla în faţa uşii biroului. Fără a mai bate, intră direct în birou şi văzu un bărbat ocupat, scriind de zor la o masă. Acesta îşi ridică ochii şi privirile lor se întâlniră. Doar câteva secunde. Dintr-o dată, străinul se întoarse şi închise uşa cu putere în spatele lui. Nepăsându-i de privirile uimite ale celor din prăvălie, ieşi cât putu de repede, de parcă s-ar fi temut să nu fie urmărit. Obrajii lui erau acum palizi. Ieşi afară din prăvălie, în stradă. Era ca şi cum încerca să fugă de viaţa lui. Nu-şi încetini paşii decât după ce ajunse la o distanţă destul de mare de prăvălie şi, chiar şi atunci, se uită în toate direcţiile pentru a se convinge că nu-1 urmăreşte nimeni. O schimbare bruscă se vedea pe chipul lui. Gâfâind şi obosit, se aşeză pe treptele unei case, îşi ascunse faţa şi-şi şterse picăturile mari de lacrimi ce-i curgeau din ochi. Trecu mult timp până se hotărî să plece spre casa lui, stăpânit încă de groază.
55

CAPITOLUL VII

ARTEA de vizită pe care o primise Lazarus de la străinul acela avea pe ea numele „John Thomas Grater", iar acesta locuia undeva pe lângă cartierul Fulham. într-acolo îşi grăbi Abraham a doua zi dimineaţă paşii. Pentru că ajunse cu o oră mai devreme decât ora stabilită, avu posibilitatea să observe împrejurimile. Nu mai trecuse de mulţi ani pe acolo. Aproape că uitase cum arată câmpiile verzi, gardurile vii înflorite şi florile de câmp. în timp ce stătea în acea dimineaţă însorită în faţa casei domnului Grater, simţi că reînvie şi privi cu atenţie locuinţa acestuia. Peste tot domnea bunul gust. Nu era o casă foarte sofisticată, ci una simplă, acoperită cu trandafiri şi iederă, între care iasomiile delicate îşi întinseseră ramurile. De la poartă până la casă se întindea o alee pavată, străjuită de copaci. în faţa casei era un strat cu flori, aranjate cu grijă, dar nu sub formă de romb, inimă sau semilună, ci construite după un alt model, foarte atrăgător. Când Abraham păşi în curte, fu copleşit de un sentiment de nelinişte, dar acesta dispăru ca prin farmec când se gândi la micuţa lui Mary. Ezită câteva clipe înainte de a deschide poarta ce dădea spre casă. Bătrânul era conştient că ceea ce avea să urmeze era hotărâtor pentru destinul său şi al copilei. Păşi timid şi simţi că nu mai are aer la gândul că depindea în întregime de acea situaţie. Deschise

Care este numele ei?

tremurând poarta, frământându-se la ce avea să fie viaţa sa după acea întâlnire. Se încălzi şi, ciudat, pe măsură ce înainta se neliniştea mai mult, iar siguranţa din mişcările sale greoaie aproape dispăru. Dacă toate speranţele lui, ultimele lui speranţe, aveau să se spulbere cât ai clipi? în oameni nu mai putea avea încredere. însă Abraham uită, ca mulţi alţii, că există o poartă care rămâne veşnic deschisă, o cale care duce direct către El, ai cărui ochi sunt neîncetat îndreptaţi asupra oamenilor, a cărui ureche nu poate rămâne surdă la strigătele nenorociţilor.

Abraham simţea în acea dimineaţă că întreaga natură îşi arată frumuseţea şi creaţia întreagă se odihneşte sub ochiul „Tatălui nostru care este în ceruri". Chiar în clipa în care ceasul mare şi vechi de deasupra intrării bătu ora zece, el ciocăni ci sfiiciune la uşa masivă de lemn. Se auziră câţiva paşi grăbiţi şi în momentul următor un servitor îi deschise uşa şi îl pofti politicos în hol. Privind cu un ochi cercetător la dimensiunile mici ale încăperii, vizitatorul înţelese că se înşelase cu privire la părerea sa despre noul prieten. După gesturile lui largi, după atitudinea impunătoare nu şi-1 putea închipui pe domnul Grater locuind într-un spaţiu atât de restrâns. Mai multe secunde rămase tăcut pe scaunul oferit, privind mirat în jur. Apoi, prinzând curaj, se ridică şi începu să se uite cu o curiozitate neprefăcută la lucrurile din cameră: o vază plină de flori, o mulţime de cărţi risipite pe o masă scundă, neagră; un pian vechi într-un colţ, fără vreo partitură, două tablouri aşezate de o parte şi de alta a unei oglinzi cu ramă groasă. Cum casa i se păru primitoare, se apropie de picturi să le studieze mai în amănunt. Una din ele îl surprindea pe domnul Grater, în anii tinereţii sale, după cum îşi

putu da seama; purta un sacou negru dintr-o ţesătură fină, o vestă elegantă dedesubt şi ţinea în mână un ceas auriu de buzunar. Ochii lui aveau aceeaşi privire pătrunzătoare ca şi în prezent; la fel rămăsese şi fermitatea trăsăturilor sale.

57

Cine este ea?

Abraham studie timp îndelungat tabloul; îşi aminti de discuţia pe care o purtase cu acesta o zi înainte şi încrederea ce-şi făcu timid loc în inima sa când păşi pragul acelei case începu să pălească. Se întoarse spre imaginea alăturată, întrebându-se pe cine ar putea întruchipa. Era portretul unui copil ce părea cu doi, trei ani mai mare ca Mary. Deodată, se încruntă şi făcu doi paşi înapoi. Nedumerit, aruncă o căutătură speriată tabloului, încercând să-i dezlege taina. Uşa se deschise în acelaşi moment şi Abraham se întoarse brusc cu privirea vinovatului surprins asupra propriei slăbiciuni. O doamnă cu părul alb, poate prea alb pentru vârsta ei, îmbrăcată într-o haină lungă, apăru neaşteptat în încăpere. Fusese frumoasă, gândi bătrânul evreu, căci chipul ei păstra încă şterse urme ale frumuseţii de odinioară. Privirea insistentă a lui Abraham o încurcă şi, pentru câteva clipe, tăcu, părând surprinsă.

-Cred că sunteţi domnul Lazarus. Soţul meu m-a rugat să vă spun că aţi avut succes, continuă, dar acestea fură singurele cuvinte pe care le putu auzi Abraham pentru că mintea lui era prea confuză.

- O, vă mulţumesc atât de mult! Ne-aţi salvat de la moarte. Dumnezeu să vă binecuvânteze şi să vă răsplătească!

Urmă o pauză lungă, într-o înşiruire de secunde ce părea fără sfârşit. Abraham amuţise şi-şi plimba neajutorat privirea de la masă la covor şi de la covor la masă.

- Dar, avu el curajul să mai spună, dar cum se simte domnul Grater?

Dori să-şi continue întrebarea, dar îndrăzneala îl părăsi în acelaşi moment şi buzele lui se mişcară surd, neauzit. O roşeaţă uşoară îi inundă obrajii. întrebarea rostită o făcu pe doamna Grater să cadă pe gânduri. îi răspunse simplu că soţul ei nu se simţea prea bine, de aceea, alesese ca în acea zi să se odihnească mai mult ca de obicei.

Femeia ocoli să-i spună întregul adevăr ce-i frământa inima. Cum putea să-i vorbească unui străin despre cât de

58

Care este numele ei?

rănită fusese văzându-şi soţul, întorcându-se din oraş, cu moralul răvăşit şi mai abătut ca oricând. Nu dormise toată noaptea, se foi de pe o parte pe alta, iar când crezu că doamna Grater adormi, se ridică şi coborî în camera de zi. Ea nu putu să rămână liniştită şi ore în şir stătu lângă uşă ascultându-i suspinele. Când nu mai putu îndura toată durerea aceea, intră în cameră şi-1 găsi cu capul în mâini, aplecat peste fotografia unui copil, asemenea unui bolnav încovoiat asupra propriei sale răni. Ar fi avut atâtea de povestit despre supunerea lui aproape copilărească de a o urma, despre atitudinea lui ce implora milă, despre privirea schimbată şi goală de sens a soţului, despre lucruri ce se cereau uitate. Şi, doamna Grater simţi că dincolo de toate, un nou mormânt se săpa adânc în ea, alături de un altul ce avea să rămână veşnic deschis. Dar toate aceste lucruri ea nu le putea spune nimănui de pe pământ, ci doar „Tatălui care

este în ceruri", şi liniştea care se vedea în ochii ei exprima pace şi încredere.
Atitudinea lui Abraham o nedumeri şi chiar o lăsă fără cuvinte pe doamna Grater. Pentru un moment uită chiar de supărarea ce-i răscolea sufletul. Felul în care plecase bătrânul, stinghereala şi mişcările sale împrăştiate, o făcuseră să se îndoiască de sănătatea minţii sale. La acest gând, se apropie de fereastră şi, dând perdeluţa de bumbac deoparte, îl urmări curioasă. Abraham apucă scrisoarea de recomandare cu ambele mâini şi o învârti de pe o parte pe alta, ca şi când ar fi vrut să vadă dincolo de ea şi dând impresia că nu-i înţelege importanţa. îl văzu cum se opreşte o clipă în bătaia soarelui să-i respire parcă lumina. Apoi, închise cu grijă grilajul de fier al porţii şi se grăbi să plece. Deodată, se opri iar şi păru a avea intenţia de-a se întoarce. Pentru câteva clipe stătu locului nehotărât, apoi, se depărta iarăşi. Şi ca şi când un gând nou, necunoscut de el până atunci, îi veni în minte, o porni cu paşi grăbiţi spre noul său loc de muncă.
59

Cine este ea?
Datorită scrisorii de recomandare pe care o primise reuşi să se angajeze fără nici un fel de problemă. Fu imediat acceptat. Prăvălia era asemănătoare cu cea în care lucrase el atât de mulţi ani. Oamenii de aici erau creştini, nu evrei, era plătit mult mai bine şi avea chiar posibilităţi de a fi avansat. Singura inconvenienţă era că trebuia să vină la serviciu şi în ziua de Sabat, nu neapărat să lucreze, ci doar să vadă cum lucrează ceilalţi, în timp ce dimineaţa putea merge liniştit la sinagogă. In acea seară, când se întoarse acasă, el îi povesti lui Mary despre schimbarea ce avusese loc şi de faptul că fusese ajutat de un prieten neaşteptat, dar nu-i spuse şi prin ce momente cumplite trecuse. Sclipirea din ochii săi povestea mai multe decât ar fi reuşit cuvintele să exprime. Săptămânile care trecuseră fuseseră şi pentru copilă o povară pentru că ea, în inocenţa şi neştiinţa ei, înţelese că ceva neplăcut se întâmpla cu lumea ei, cu oamenii din jurul ei. Nu doar că observase povara lui Abraham, dar se şi rugă Tatălui din ceruri în sensul acesta, aşteptând eliberarea.
- Tată Abraham, l-am aşteptat de mult timp.
- Pe cine ai aşteptat, draga mea?
- L-am aşteptat pe prietenul tău să vină să te ajute. Un sentiment de suspiciune trecu prin inima lui
Abraham. Nu putea înţelege. O luă pe fetiţă lângă el şi se uită în ochii ei.
- Mary, spune-mi adevărul, de unde îl cunoşti tu? Mary se desprinse de el şi se îndreptă spre Biblia
mamei ei. O deschise imediat la pasajul subliniat, pasaj pe care ea îl citise de multe ori după ce îl descoperise.
- „Nu vă îngrijoraţi de nimic; ci în orice lucru, aduceţi cererile voastre la cunoştinţa lui Dumnezeu, prin rugăciuni şi cereri, cu mulţumiri."
Fata rămase cu degetul apăsat asupra versetului şi cu privirea aţintită către bătrânul dinaintea ei.
Care este numele ei?
De această dată, suspiciunea ce-i stăpânea mereu mintea, făcu loc unui sentiment de reverenţă, unui anume fel de admiraţie amestecată cu teamă. însă în ciuda acestor bune simţăminte, Lazarus era încă bântuit de

agonia momentelor de îndoială şi profundă nesiguranţă. Uneori i se oprea inima în loc, gândind că prea e soare în viaţa lui, că prea multa lui fericire putea să se spulbere dintr-o clipă într-alta, pentru că şi aşa durase mai mult decât visase el vreodată. De mii de ori îşi reproşase nebunia temerilor care îi sufocau inima. Săptămânile se scurseră una după alta şi nimic neprevăzut nu se întâmplă. Se acomoda cu noua sa slujbă şi angajatorii lui erau mulţumiţi de munca lui. De luna viitoare urma chiar să primească mai mulţi bani. Pe domnul Grater nu-1 mai văzuse şi nici nu mai auzi nimic de el. Se gândea că poate nu-1 va mai întâlni niciodată. Totuşi, dorinţa de a mai revedea casa aceea stăruia în mintea lui. De ce nu a avut curajul să pună întrebarea atunci? Oare dacă ar merge acolo şi ar spune ce are de spus, coşmarul lui se va termina? Era însă ceva în legătură cu acea doamnă, ceva ce nu-1 lăsa în pace. La urma urmei, poate nu era nimic important - sau chiar nimic - doar o simplă coincidenţă, una de care mintea lui era prea preocupată.
60
61

CAPITOLUL VIII

plângi?

Care este numele ei?

PRIMA VARA trecu, urmă vara cu dealurile verzi şi pline de flori, cu crengile copacilor încărcate de mulţimea păsărilor. Şi totuşi, chiar în zilele acelea minunate de vară, obrajii lui Mary purtau o paloare nesănătoasă. Deşi era mai toată vremea mulţumită, veselă, chipul ei devenea tot mai stins. Părea că nu mai creşte deloc în înălţime; era la fel de slabă ca în noaptea în care o luase Abraham de lângă moartă, deşi nu-i lipsea nimic şi avea totul din belşug. în ciuda faptului că Toby obişnuia să-i frece cu sârg mâinile îngheţate ori de câte se întorcea de la şcoală, acestea deveneau tot mai subţiri, mai străvezii.

Strălucirea soarelui şi căldura lui nu au putut aduce bucuria în casa de pe strada Fulham. Domnul Grater nu suferea de vreo boală pe care farmaciştii să o poată trata cu medicamente, dar, paradoxal, bărbatul slăbea din zi în zi tot mai mult. Faţa lui se schimbă, liniile dure ale feţei se mai domoliră, dar pe ochii lui se aşează o ceaţă care îi dădea o privire nelinişitită. Domnul Grater nu i-a povestit niciodată soţiei sale ce s-a întâmplat în ziua aceea, când el s-a dus să caute de lucru pentru Lazarus, dar, de atunci, o durere îi copleşea sufletul, o durere ce-1 dobora. Poate cea mai mare schimbare ce se produse în interiorul său era aceasta: dorinţa de a şti tot ce se întâmplă în jurul lui. Era imposibil de precizat dacă această dorinţă avea legătură cu preocupările sale sau era doar un mod de a umple timpul. Vorbea foarte puţin, iar când era întrebat, răspundea corect, dar părea o persoană din altă lume. Părea că-i imposibil să-şi mai revină. Nici florile, nici soarele, nici frumuseţea grădinii nu l-au ajutat să-şi revină. Privirea lui rămânea pierdută, alunecând dincolo de acele lucruri. Cu timpul, doamna Grater, nemaifiind în stare să îndrepte lucrurile, începu să se obişnuiască şi se hotărî să aştepte ca vreo rază de lumină, de undeva de sus, să străpungă ceaţa aceea.

Soarele, creaţia lui Dumnezeu, îşi trimitea razele sale calde peste oraş. Seara, când căldura dogoritoare din timpul zilei se mai domolea, în lumina palidă a serii, Lazarus îşi lua fata la plimbare, departe de străzile aglomerate de care erau de obicei înconjuraţi. Aceste plimbări erau minunate şi de neuitat şi îi aduceau bătrânului multă bucurie în inimă. în astfel de momente, Mary punea întrebări uimitoare, pe care doar un copil poate să le pună şi la care doar un înger putea răspunde. De cele mai multe ori, întrebările ei rămâneau fără răspuns, pentru că Abraham se folosea foarte mult de lucrurile din jurul lor pentru a-i distrage atenţia. Situaţia lui materială se îmbunătăţise, acum îşi putea permite mult mai multe lucruri. Schimbarea era vizibilă şi în modul de a se îmbrăca al fetei, iar acum erau mereu nedespărţiţi: unde era unul era şi celălalt. Câteodată, Lazarus o ducea la plimbare atât de departe, încât de multe ori trebuia să folosească maşini pentru a ajunge acolo. La întoarcere, apelau la ajutorul unor prieteni. Cele mai lungi plimbări le făceau de obicei sâmbătă după-amiază. Pentru că prăvălia se închidea sâmbăta foarte devreme, îşi puteau începe plimbarea cu mult înainte de a se termina Sabatul evreiesc. Vina faptului că nu parcurgea în ziua Sabatului o distanţă atât de mare, stătea ascunsă în Abraham de-a lungul întregii plimbări, dar el o alunga mereu, spunându-şi liniştitor că tot ceea ce face e din milă şi datorie.

De ce plângi?

Existau totuşi şi limite peste care nu trecea niciodată. De pildă, nu ar fi condus sub nici o formă maşina. Aici nu era loc de compromis; oricât de obositor părea, mergea pe jos până când umbrele înserării cădeau pe pământ, iar sărbătoarea evreiască lua sfârşit.

Abraham era conştient de curiozitatea ascunsă ce creştea în el şi părea să-1 atragă în apropierea unor oameni sau a unor locuri pe care prudenţa îi cerea să le evite. Prin urmare, se întâmpla adesea să facă exact lucrul pe care instinctul şi raţiunea sa îl avertizau să-1 ocolească. Nici el nu ştia cum, dar cel mai adesea ajungea să se plimbe pe strada Fulham, parcă dirijat de cineva; şi, împotriva voinţei lui, de multe ori se întâmpla să treacă chiar prin faţa casei domnului Grater. Astfel că împotrivirile pe care le simţise la început existând în inima lui, căpătaseră în timp contururi tot mai şterse.
Era o după-amiază liniştită. Soarele zăbovea încă deasupra coamei dealului de la marginea oraşului. Plutea în cer o limpezime ciudată când Lazarus, împreună cu Mary se trezi plimbându-se pe străduţa mărginită de clădiri impunătoare ce ducea spre casa domnului Grater. Picioarele îl purtaseră automat spre acele locuri şi Abraham mersese, oarecum fără voie, neînţelegându-se pe sine, dar plăcându-i starea aceea care-1 învăluia treptat. Mary vorbea ca de obicei, dar gândurile lui zburau departe purtate de frământările care-i umpleau mintea. încerca să pară că o ascultă, dar atenţia lui era atrasă de altceva.
- Uite acolo, spuse el, dorind să-i arate fetei un model de casă. Cine ştie, poate într-o zi vor avea şi ei bani că să-şi cumpere una la fel. O să-i placă?
Pericolul de a fi surprinşi de cineva nu exista. Se plimbaseră de foarte multe ori pe acolo şi niciodată nu întâlniseră pe cineva cunoscut. Abraham se întoarse şi privi de-a lungul străduţei, dar nu se ivi nici un trecător. Totuşi, dacă de această dată îl va întâlni pe domnul Grater, susţinătorul său? De fapt, se întrebă Lazarus, ce motiv

ar avea să se teamă? Şi gândul acesta îl hotărî să păşească plin de îndrăzneală pe aleea pustie.
- Vino, Mary. Ţi-ar plăcea să vezi un loc frumos? Aici!
Şi Abraham întinse timid mâna, arătându-i casa domnului Grater. In curte creşteau peste tot trandafiri albi şi roşii ce ţineau până toamna târziu. Iedera şi iasomia se căţărau pe lângă ferestrele vechi şi înalte, ajungând până în streşini. Locul, înconjurat de un gard de fier, părea năpădit de mulţimea florilor, încât casa întreagă dădea impresia că creşte din mijlocul lor. încântarea lui Mary îl bucură pe bătrân, dându-i satisfacţie. Se simţi împlinit. Uimirea din ochii mari ai copilei îl încuraja să o ridice puţin peste marginea gardului pentru a vedea mai bine. Rămaseră vreme de câteva secunde atât de absorbiţi de imaginea dinaintea lor, încât nu auziseră când poarta se deschise. Doar scârţâitul prelung îl făcu pe Abraham să tresară ca trezit dintr-o stare molipsitoare de visare şi să pună într-o clipă copilul jos. Lângă ei apăru doamna Grater. Parcă mai albise de când o văzuse întâia dată, iar ridurile păreau să se fi adâncit mai mult. Privirea îi rămăsese însă neschimbată; aceeaşi bunătate neprefăcută îi izvora din ochi; era o privirea atât de plăcută încât cu greu putea fi uitată. Doamna Grater părea să nu-1 fi observat însă pe Lazarus pentru că ochii ei rămaseră aţintiţi asupra copilului. O tristeţe adâncă i se întipări pe chipul schimonosit de durere. îşi duse imediat mâna la inimă ca şi când ar fi încercat să-şi domolească bătăile inimii.
- Scuzaţi-mă, domnule Lazarus, spuse ea după câteva clipe, dându-şi

seama că îl cunoaşte, nu sunt o femeie puternică. Sănătatea soţului meu e atât de precară, încât abia reuşesc să ies din casă şi să mă bucur de lumina soarelui. Şi, şi... atunci când văd un copil, inima mă doare cumplit.
Doamna Grater încercă să zâmbească. Urmă o pauză stânjenitoare.

De ce plângi?
Care este numele ei?
Abraham nu se simţea în apele lui. întrebă ceva de sănătatea domnului Grater, exprimându-şi dorinţa ca vremea frumoasă să îmbunătăţească starea bolnavului. Doamna Grater, neatentă la ce spunea el, nu răspunse; stătea în faţa lor, împietrită.
- Este copilul dumneavoastră, domnule Lazarus?
Ce bine că nu se uita acum la el să vadă cum se schimbă la faţă. Apucă să bâiguie ceva, ceva din care cel mai limpede se auzi doar cuvântul „nepoată".
- E nepoata dumneavoastră?
De data aceasta, femeia se uită atent la faţa lui, iar el simţi că se pierde cu totul. Nu fu în stare să dea nici un răspuns, aşa că se aplecă spre fată, spunându-i:
- Eşti sau nu nepoata mea, draga mea Mary?
- Da, tată Abraham.
în acelaşi timp, doamna Grater aruncă o privire când către bătrân, când către copilă. Ce faţă luminoasă avea copila, gândi ea, pe când evreul avea un ten măsliniu, închis, trăsături dure. Această deosebire era vizibilă; nu putea fi trecută uşor cu vederea. Mai ales modul în care puse el întrebarea o intrigă. Dar Abraham era foarte fericit. Ce-şi putea dori mai mult? Fata declarase ea însăşi că e nepoata lui. Cine îi mai putea despărţi? încercă să-i strângă şi mai tare mâna, dar ea îi dădu drumul.
- Cum te numeşti? spuse doamna Grater uitându-se la copilă.
- Mă numesc Mary.
- Mary - şi mai cum?
Fata ezită, apoi se uită în ochii evreului. Pentru el, erau momente de chinuitoare agonie. în cele din urmă, fetiţa rosti:
- Mary Lazarus este numele meu.
Abraham simţi că-i saltă inima în piept de bucurie. Era pentru întâia dată când Mary îşi rostea numele în felul

acesta. O undă de triumf îi flutură pe chip, dar doamna Grater, care păru să nu-i observe satisfacţia, sau poate doar se prefăcu că n-o observă, continuă, încercând să-şi explice nostalgia la vederea unui copil:
- Vedeţi, domnule Lazarus, eu nu am copii. îl am doar pe soţul meu, nu am pe nimeni drag lângă mine, toţi cei dragi sunt acum în cer, la Isus.
Acum venise timpul lui Abraham s-o mângâie şi s-o încurajeze. Ochii lui

fugiră câteva momente peste acoperişurile ţuguiate ale caselor fără să le vadă. Din prima clipă când o întâlni pe Mary conştientiza cât de preţioşi puteau fi copiii pentru traiul searbăd al celor maturi. Se apropie de femeie şi cu un tremur uşor în glas o asigură că-i înţelege întristarea. Ştia şi el, mai bine ca alţii, ce înseamnă să-ţi uzi pâinea cu lacrimi în singurătatea pereţilor cenuşii şi goi, să aştepţi cu încordare un simplu zâmbet, o vorbă bună. Atâta căldură, atâta convingere răzbătea din spusele sale încât femeia se înduioşa de îndată.
Mary începu să plângă încetişor; o mare tristeţe izvora din ochii mari ce-i povesteau tăcut o suferinţă păstrată ascunsă multă vreme. Femeia îi luă mânuţele micuţe şi le strânse cu putere la piept. Lazarus era cu gândul aiurea; părea distras de propriile frământări când, cu un gest neprevăzut nici măcar de el, luă pălăria din capul fetei ca şi când ar fi pregătit-o pentru binecuvântare. Şi pletele lungi şi ondulate se revărsară ca un şuvoi peste umerii mici.
- Dumnezeu să te binecuvânteze, copilă! Apoi, după o pauză, întrebă: Tu nu ai tată?
Mary însă tăcea. O durere ascuţită parcă-i străpunse pieptul, împiedicând-o să vorbească. Reuşi cu greu să şoptească:
- Tatăl nostru care este în ceruri.
- Şi mama ta?

De ce plângi?
Copila clătină doar din cap şi, nemaiştiind ce face, zdrobită şi mistuită de durere se aruncă, plângând sfâşietor, în braţele doamnei Grater. Femeia o strânse cu putere la piept, netezindu-i duios părul şi încercând să-şi oprească nodul de lacrimi ce-i stătea în gât. Cu ochii umezi şi cu sclipirea unui sentiment de regăsire, îi şopti fetiţei la ureche despre înviere şi Viaţă. Mary conteni din plâns şi, luminându-se la faţă, răspunse cu o voce liniştită:
- Da. Eu sunt Mary şi vreau să stau la picioarele lui Isus.
Bătrânul înţelese aluzia copilului la numele ei şi cunoştea bine istorioara. I-o citise copila de multe ori. Ce diferită era imaginea morţii prezentată de iudaism! Lazarus îşi întoarse faţa. Ii era frică să nu-şi trădeze emoţiile. Oricum, el nu-1 cunoştea pe Prinţul Vieţii. El nu stătea ca Mary la picioarele lui Isus. O imensă prăpastie se deschidea între ei, la fel cum se întâmplase în prima noapte când se întâlniseră. Dar de ce era aşa?
Pentru câteva clipe o linişte aproape imaterială se aşternu între ei. Fiecare părea să-şi urmeze firul unui gând uitat demult sau înăbuşit mereu. Doamna Grater se hotărî să rupă tăcerea într-un târziu. Şterse ochii copilei şi netezindu-i cu blândeţe fruntea, începu s-o ademenească cu vorbe bune:
- Ţi-ar plăcea să vezi casa?
Micuţa Mary se întoarse către Lazarus, aşteptându-i cu ochi rugători hotărârea, dar acesta interveni prompt:
- Scuzaţi-mă, dar este târziu.
- Nu în seara aceasta, spuse doamna Grater, mâine.
- Fata mea merge mâine dimineaţă la biserică, spuse Lazarus pe un ton serios, şi apoi, după-masă, merge la şcoala duminicală.

Lazarus nu mai avea alte scuze, aşa că se opri.
68
Care este numele ei?
-Vei putea sta cu soţul meu, vorbi doamna Grater. Poate că prezenţa ta îi va ridica moralul. S-a schimbat foarte mult de când te-a întâlnit pe tine. Nu ştiu de ce.
Abraham nu putea refuza. Durerea ei îi atinse inima. De ce ar refuza s-o ajute şi s-o consoleze? Şi, mai ales, de ce ar lipsi-o pe fata lui de ceva ce-şi doreşte foarte mult. Mulţumirea şi bucuria ce se putea citi în ochii ei, îl convinse că făcuse ceea ce e bine. Astfel că stabiliseră ca a doua zi dimineaţă să vină şi să stea la ei până ce Mary va trebui să plece la şcoala duminicală.
Se întoarseră apoi în oraşul aglomerat. Curând, zgomotul îi învălui. Mergeau spre casă fără să mai spună ceva, păreau cuprinşi de sentimente contradictorii şi, ca şi când s-ar fi înţeles, amândoi conveniră că era mai bine pentru ei să păstreze tăcerea. Când porniseră în plimbare păreau să aibă atâtea de discutat, dar acum fiecare se mulţumea să rămână cu gândurile lui, cu jalea şi dorurile lui. Nu mai pomeniră nimic de „căsuţă", nici de cei care locuiau acolo.
Cerul era de un albastru sur, zarea tulbure ştergea liniile întunecate ale orizontului. Nici o stea nu lucea pe bolta încremenită şi îndepărtată.
în acea noapte veni rândul doamnei Grater să coboare în camera de jos, după ce soţul ei adormi. Dintr-un mic sertar, luă o fotografie a unui copil şi o scrisoare veche. Stătu mult timp acolo cu mâinile împreunate, copleşită de gânduri. Noaptea scurtă de vară se lăsă biruită încet de zorii albi ai unei dimineţi binecuvântate de duminică. în clipele acelea de amorţire, de linişte neînţeleasă, femeia căzu trudită în genunchi înaintea Celui ce este viu în vecii vecilor. Şi în urechi, atât de aproape de inima ei zdrobită, auzi aceleaşi cuvinte pe care El le rostise la înviere: „Femeie, de ce plângi? Pe cine cauţi?"
69

CAPITOLUL IX

©oronul Grătar a găsit adevărata s£roni/iea{i£ a rugăciunii „Tatăl nostru"

e

RA o dimineaţă însorită de iulie, cu zările incendiate de lumină. Dacă ar fi fost pusă în situaţia de a-şi alege ziua pentru vizita la familia Grater, cu

siguranţă că Mary ar fi ales-o pe aceea. Gândurile, aşteptarea şi încordarea o treziră mai devreme decât de obicei. Dintr-o mişcare fu jos din pat şi, apropiindu-se de fereastră, privi afară la strada pustie, fără urmă de trecători. Continuă să rămână o vreme lipită de geam, apoi se întoarse înapoi în pat, târându-şi picioarele. Cât de greu treceau orele! în sfârşit veni şi micul dejun, apoi, la ora nouă, se aflau în drum spre strada Fulham. Lazarus mergea tăcut şi abătut, de parcă i-ar fi fost frică să tulbure liniştea aceea a propriilor frământări. îşi repeta mereu în gând că era ultima dată când avea să treacă pragul acelei case şi că nu se va mai întoarce niciodată la acele locuri.

Duminica, oraşul avea ceva plăcut, o atmosferă îmbietoare dată de mişcare, de voioşia paşilor grăbiţi ai trecătorilor, dar păstra şi ceva sobru, aproape neplăcut, din rutina veşnicelor zile, mereu aceleaşi. Automobile

Care este numele ei?

zgomotoase de toate mărimile, se scurgeau ca un şuvoi pe străzile largi şi mărginite de trotuare înalte. Totul părea gătit de sărbătoare. Deşi era o zi nelucrătoare, multe prăvălii erau deschise, aşteptându-şi clienţii. Un bărbat roşu la faţă, cu hainele ponosite, stătea la intrarea unui hotel, uitându-se cu interes după un trecător cu mers legănat, ce dispăru după colţul clădirii, ajutat de o femeie măruntă. Bisericile şi capelele se pregăteau să pregăteau să-i primească sub acoperământul lor pe toţi cei dornici de închinare. O lume pestriţă se preumbla de-a lungul străzilor, unii simpli, purtând haine obişnuite, alţii îmbrăcaţi îngrijit, ca de sărbătoare.

Dacă Mary abia aştepta să meargă în vizită la „căsuţă", doamna Grater era din ce în ce mai mult cuprinsă de nelinişte. Oricare ar fi fost sentimentele ce o copleşiseră când o văzuse prima dată pe Mary şi oricare ar fi fost asocierile pe care le trezise în ea, doamna Grater era acum nerăbdătoare să afle dacă amintirile unor lucruri îngropate îl puteau trezi pe soţul ei din apatie. îl privi atentă pe soţul ei în momentul în care Lazarus şi copilul intrară în hol. într-adevăr, domnul Grater se arăta foarte emoţionat. Dar, spre dezamăgirea soţiei, nu se uită prea mult la copil sau, mai degrabă, îl ignoră. Părea interesat doar de prezenţa lui Lazarus. îl întrebă pe acesta despre noul lui loc de muncă şi despre ceea ce făcea acolo, aproape nerăbdător să rămână singur cu el; fata şi soţia lui puteau merge liniştite la Casa Domnului. Cât despre Abraham, acesta rămase adânc impresionat de schimbarea ce avusese loc în domnul Grater.

După ce închise cu un zgomot surd poarta în urma lor, când se văzu în stradă, doamna Grater fu copleşită de un sentiment rar. Se simţea de parcă ar fi ieşit dintr-un nor gros de fum şi ceaţă care nu-i provoca decât tristeţe şi amărăciune. Lumina caldă a soarelui îi pătrundea prin toate cotloanele întunecate ale sufletului ei ostenit. Atâţia oameni în jurul ei se grăbeau să ajungă la biserică; toţi păreau fericiţi şi plini de

pace. In adâncul ei, simţi că-i invidiază pentru starea lor bună şi se rugă din inimă să poată fi ca ei, să fie cuprinsă şi ea de pacea şi liniştea ce le

radia pe chip. Cu o uşoară sfială, Mary o prinse de mână:
- O, sunt atât de fericită! Sunt atât de mulţumită! Copilul ezită, apoi întrebă:
- Cum trebuie să vă spun?
Doamna Grater nu se gândise la această întrebare. în timp ce se uita la ochii mari şi albaştri ai fetei, ceva îi încolţi în inimă şi îşi propuse să nu i se adreseze cu formulele obişnuite.
- Cum îi spui bunicului tău, Mary?
- întotdeauna îi spun tată Abraham.
- De ce?
Mary se înroşi, dar, după o scurtă pauză, spuse că îi place să îi spună aşa.
- Da. Dar n-o să-mi spui mie „mama Sarah", nu-i aşa? Fetiţa păru să cumpănească pentru câteva clipe.
- Nu, dar pot să vă spun bunică?
Această dorinţă putea fi ceva trecător, dar sinceritatea aceea dezarmantă din vorbele copilei, felul în care ele răspundeau gândurilor triste din mintea ei, o puseră pe doamna Grater în imposibilitatea de a răspunde.
-Dumneavoastră nu aveţi un alt nepot? continuă Mary curioasă.
Trebuia să-i răspundă, şi doamna Grater făcu un mare efort pentru a vorbi.
- Nu, draga mea, nu am avut niciodată vreun nepot. Am avut odată o fată, dar ea a murit acum câţiva ani, s-a înecat în mare, spuse ea, nemaiavând puterea să continue.
-Nu am vrut să vă supăr, şopti fetiţa, sărutând cu dragoste mâna pe care o ţinea.
Aceste mărturisiri stabiliră o legătură trainică între ele, fetiţa fără mamă, mama fără copii, o legătură nerostită, dar

Care este numele ei?

L

simţită pentru că le unea acelaşi fel de durere istovitoare. Merseră tăcute o vreme; în curând ajunseră la poarta bisericii, intrară şi o rază de lumină le izbi drept în faţă. Atunci, doamna Grater şopti:

-Da, poţi să-mi spui bunică, după care, intrară împreună în Casa Domnului.
între timp, conversaţia dintre evreu şi celălalt domn nu decurgea atât de plăcut precum şi-ar fi dorit Lazarus. Domnul Grater îi răspundea monosilabic, apoi nu mai spunea nimic. O dată sau de două ori lăsă impresia că îşi revine, ca şi cum ar fi vrut să spună ceva important, dar se oprea brusc în mijlocul unei propoziţii. Lazarus începu să se simtă stânjenit şi ar fi dorit mult să se întoarcă de la biserică Mary şi doamna Grater. Pentru a nu mai prelungi la nesfârşit liniştea apăsătoare dintre ei, Lazarus începu să vorbească despre copilul său. Era singurul subiect care-i păru mai potrivit pentru acele momente. Totodată, îi exprimă dorinţa ca Mary să nu o fi supărat în vreun fel pe doamna Grater sau să o obosească cu poveştile ei copilăreşti.
- Copilul tău? întrebă nervos celălalt, apucându-1 de mână pe evreu. Copilul tău? continuă acesta. Te rog să nu fii niciodată sever cu ea, auzi? şi-i scutură violent mâna lui Lazarus.
Degeaba încerca să se apere Lazarus, celălalt nu-i dădea posibilitatea să se explice.
- Da, da, ştiu eu. Tu crezi că e datoria ta şi crezi că e corect. Dar, mai presus de toate, trebuie să-i câştigi dragostea şi încrederea.
Omul mergea dintr-o parte într-alta a camerei, cuprins de emoţie. Apoi se opri brusc în faţa lui Lazarus, îşi puse mâna pe umărul acestuia şi şopti:
- E un lucru îngrozitor să ajungi ca ea să nu mai aibă încredere în tine - să-i fie frică de tine. Nu va mai îndrăzni să

vorbească cu tine şi nici să-ţi mai spună ceva, şi lucrul acesta o va distruge.
Bărbatul se opri şi, lăsându-se greoi pe un scaun, îşi acoperi faţa cu mâinile subţiri, ca de culoarea cearei. Un suspin prelung îi străbătu pieptul. Lazarus privi îngrijorat către el. Ce era mai bine să facă în situaţia aceea, se întrebă, şi, nevenindu-i nimic în minte, simţi că-1 apucă panica, încercă să-şi imagineze ce se petrecea în mintea omului dinaintea sa.
Domnul Grater păru să nu observe străduinţa susţinută a oaspetelui său de a găsi subiecte de discuţie care să-i intereseze pe amândoi sau, cel puţin să-i provoace la un şir lung de replici care să mai destindă atmosfera. în sufletul lui se dădea o bătălie crâncenă, iar schimbarea ce apăru pe chipul lui îl făcu pe Abraham să privească descumpănit în jur. Faţa lui era la fel ca atunci când se întâlniseră pentru prima dată în parc; ochii lui albaştri aveau o privire fixă, ca şi cum nu ar fi cunoscut mila, doar asprimea, judecata dreaptă. îşi fixă privirea asupra lui Lazarus.
-Nu, nu, spuse el ca o concluzie. Aceasta e slăbiciune, nebunie, mai rău decât atât, e ceva cu totul greşit. Sunt lucruri care nu vor fi niciodată iertate, cel puţin de noi, cei care trăim pe pământ.
Un sentiment de deznădejde îl cuprinse pe evreu. Toate argumentele din religia sa nu îi erau de nici un folos acum. Nimic din ce ştia el nu-1 ajuta în aceste momente cumplite. îşi aduse aminte de rugăciunea pe care Mary o spunea adeseori seara. Rosti cu reverenţă:
- Şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri.

Evreul nu mai spusese niciodată aceste cuvinte. Simţea însă că ele marcau o perioadă din viaţa lui. îşi pleca deci capul în faţa autorităţii Nazarineanului? Ce influenţă

Care este numele ei?
mare avuseseră aceste cuvinte simple ale unui copil asupra convingerilor sale!
Urmă o pauză. Când Lazarus îndrăzni să-şi ridice privirea, o schimbare profundă se petrecuse în celălalt. Era oare lumina soarelui, care, străbătând printre trandafiri şi iederă, tremura acum în ochii celuilalt? Chiar în acea clipă se auzi poarta dinspre stradă, deschizându-se şi închizându-se o clipă mai târziu; pe aleea pavată cu piatră răsunau tot mai aproape paşii noilor veniţi. Cu o mişcare grăbită, domnul Grater deschise uşa larg. Când îl văzu, soţia se opri un moment în pragul uşii ţinându-şi aproape respiraţia ca şi când ar fi dorit să-şi stăvilească, printr-un efort supraomenesc, acel torent de emoţii ce i se născuseră neaşteptat în suflet. Nu înţelegea ce se întâmplase cu soţul ei, dar lumina răspândită pe întreaga lui faţă era un semn de bucurie. Fetiţa încă o ţinea de mână pe femeie, când domnul Grater o fixă cu privirea de parcă atunci o observase pentru întâia dată. îi luă mâinile calde într-ale lui şi, ţinând-o mai departe de el, o măsură cu privirea, încercând să ghicească parcă, ceva nedesluşit în fiecare trăsătură a ei. O rază de soare se opri asupra ei şi o mare lumină se împrăştie pe chipul ei îngeresc. Parcă venea de dincolo de lume şi, deodată domnului Grater i se imprimară în minte doar ochii aceia mari şi frumoşi ce aduceau izbitor de mult cu ai soţiei sale. Deveni palid şi un tremur lung îi tăie şira spinării, scuturându-1 ca pe un bolnav de friguri.
- Mary, murmură el.
Nu-i spusese pe nume de foarte mulţi ani, de când se întâmplase nenorocirea. Şi acum ştia că toată gheaţa care era în jurul inimii lui începea să se spargă. Vederea copilului îi trezise în inimă aceleaşi emoţii pe care le avusese şi ea. Femeia ezită. Era oare bine să rişte? Oare nu va strica totul continuând să fie emoţionată de faptul că fata era acolo? în

acel moment de agonie îşi înălţă inima spre Dumnezeu şi-I ceru ajutorul. Clar şi sigur, ca o voce din cer, veni şi în mintea ei siguranţa că ceea ce începea să-i dezgheţe sufletul venea din ceruri.
Se aplecă spre copilă şi-i şopti la ureche:
- Spune-i „bunicule".
Domnul Grater stătea nemişcat, uitându-se când la Mary, când la soţia lui.
Mary se uită în sus timidă; apoi, luându-1 de mână şi pe domnul Grater, spuse cu o voce domoală:
- Hai să intrăm, bunicule!
Când îl văzu însă pe evreu stând acolo şi aşteptând-o, îi lăsă pe cei doi şi, alergând spre el, îl îmbrăţişa cu dragoste.
- O, tată Abraham! Le voi spune bunica şi bunicu'! Apoi, ca şi când un sentiment de teamă puse stăpânire

pe ea, se desprinse din braţele lui şi părăsi în fugă odaia prin uşa ce dădea spre grădină.
Nici unul dintre cei trei rămaşi nu îndrăzni să aducă vorba despre un oarecare subiect pentru a rupe tăcerea. Fiecare părea adâncit în propriile frământări. Din fericire, tăcerea aceea plină de încordare fu întreruptă, la scurt timp, de servirea prânzului. Spre surprinderea ei, Mary observă că între domnul şi doamna Grater era un scaun special pentru copii. Neputându-şi stăpâni curiozitatea copilărească, mai ales că nu mai văzuse niciodată aşa ceva, se aburcă pe el şi cu puţin efort reuşi să se aşeze. îşi clătină uşor capul şi cu un aer de triumf privi pe rând la cei din jurul mesei până când întâlni ochii domnului Grater urmărind-o cu atenţie. Aveau o strălucire atât de tristă, încât toată voioşia fetei pieri într-o clipă. Se întrebă al cui putea fi scaunul acela şi locul cui îl ocupase ea. Ca o străfulgerare îşi aminti ce-i vorbise doamna Grater despre acel copil al lor şi ochii i se umplură de lacrimi. Simţea durerea acelor oameni de parcă ar fi fost a ei.

Care este numele ei?
înainte de masă, domnul Grater obişnuia să rostească aceeaşi rugăciune monotonă, repetând la nesfârşit aceleaşi cuvinte, care cu trecerea timpului îşi pierduseră întreaga semnificaţie. Deşi cuvintele erau frumoase, el ajunsese să le rostească mecanic, cu un glas stins şi tărăgănat, nemaigândindu-se la ele, nici la ceea ce spune.
Această „mulţumire de masă" e, de fapt, adevăratul test al devotamentului uman. A lua din darurile oferite de Dumnezeu fără a-i mulţumi pentru acestea e un păcat, e o dovadă de necinste, chiar de sfidare. Şi aceasta aduce cu sine vina împovărătoare a nerecunoştinţei. însă, mai mult decât o simplă rugăciune, credinţa adevărată arată modul în care cei mai mulţi oameni acceptă „darul pâinii zilnice", aşa cum vine el de la Tatăl nostru din ceruri.
De data aceasta, domnul Grater îşi spuse rugăciunea cu o voce mult mai caldă şi mai blândă decât de obicei. Iar la sfârşitul mesei, el adăugă, încet şi solemn, acele cuvinte pe care evreul i le spuse: „Şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. în numele lui Isus,
amin."
Nimeni din cei prezenţi la masă nu părea dornic să mai prelungească întâlnirea. Se citea asta în mişcările şi gesturile lor; era ca şi când umbra unui mare eveniment apăsa asupra lor şi fiecare avea nevoie de puţină intimitate pentru a-1 rumega în singurătatea propriei odăi. Lazarus şi fata o porniră cu paşi repezi spre casă; era duminică iar Mary trebuia să ajungă la şcoala duminicală. Nu lipsise niciodată până atunci, iar acum când Dumnezeu se arătase atât de îndurător faţă de ea, avea cu atât mai puţine motive să lipsească.
Totuşi, planurile lor se risipiră în faţa unui plan mai însemnat, iar Mary nu avea să ajungă în după-amiaza aceea la orele de şcoală duminicală.

CAPITOLUL X

va

e

STE un băiat care vă aşteaptă afară.
Domnişoara Honeywell ţinu cu tot dinadinsul să transmită personal acest mesaj. Ea, care întotdeauna avea o ţinută demnă, calmă, se purta acum ciudat, cu mişcări necontrolate; era într-o permanentă agitaţie. Puţine lucruri o puteau scoate din starea ei de indiferenţă, dar acum, raritatea unei asemenea invitaţii, prezenţa mesagerului, toate noutăţile pe care cu greu le scoase din gura băiatului; toate îi provocară o stare neînţeleasă de emoţie, făcând-o să-şi piardă eterna stăpânire de sine. în loc să aştepte în camera ei întoarcerea lui Lazarus şi a copilei, cum făcea de obicei, ea merse să îi caute şi acum se grăbea să deschidă uşa înainte ca Abraham să bată a doua oară, aproape lovindu-se de Toby în drumul ei. Stătea în uşă, cu mâna pe clanţă, respirând greu din pricina emoţiei şi a efortului, repetând la nesfârşit vestea cu privirea aţintită asupra bătrânului.
- Un băiat? întrebă cu îndoială în glas Lazarus. Oare ce doreşte?
Indiferenţa neprefăcută ce se vedea pe chipul bătrânului o intrigă pe doamnişoara Honeywell. îşi pierdu răbdarea aşa că, fără să mai aştepte băiatul să-şi aducă mesajul, i-o luă înainte, înşirând tot ce putuse să afle. Băiatul venea de la apartamentele din strada Caram, unde un om

Care este numele ei?

necunoscut trăgea să moară. în scurtele sale clipe de luciditate, printre frânturi neînţelese de propoziţii fără sens, bărbatul implora prezenţa bătrânului „Lazarus". Cei din jurul lui nu-i pricepuseră de la început vrerea, aşa că nu se încumetară să facă ceva. Dar în acea după-amiază, după o lungă perioadă de inconştienţă, bărbatul acela avu un moment de luciditate. Atunci dădu indicaţii clare cu privirea la ceea ce dorea, iar acum băiatul îl aştepta nerăbdător pe Lazarus. Trimisul clătină din cap la toate cele spuse de domnişoara Honeywell şi adăugă că domnul respectiv nu locuia decât de câteva zile şi se îmbolnăvi imediat ce se stabili acolo. Din primele clipe, chiriaşii observaseră un comportament ciudat la el. Mai întâi insistă să plătească chiria pentru următoarele patru luni, deşi nimeni nu-i ceru asta. Iar apoi, după felul în care se îmbrăca, toţi presupuseră că e un om înstărit şi se mirau cum ajunsese să locuiască în chirie. Domnişoara Honeywell concluziona pentru sine că, dacă Lazarus nu ştia nimic despre acel domn, poate că toată povestea avea legătură cu fata, poate că ero o rudă de-a copilei sau putea fi vorba, de ce nu, de vreo avere ce urma să-i revină. în mintea ei, femeia, ale cărei experienţe de viaţă derivau doar din istoriile romanţate ale publicaţiilor se senzaţie, şi-o închipuia deja pe Mary ca moştenitoare vreunui frate, văr, nepot, unchi, nu conta, extrem de bogat.

Mai mult ca sigur, Lazarus nu ştia nimic despre domnul respectiv. Cercul său de cunoştinţe era foarte limitat şi nimeni nu corespundea descrierii respective. Sugestia neînteleaptă a domnişoarei Honeywell împărtăşită în taină bătrânului îl liniştiră oarecum pe Lazarus. Oricât de ciudat şi de nedrept ar părea, primul lui impuls fu de-a dreptul condamnabil. îi veni în minte că ar putea sacrifica viitorul fetei, ca să păstreze totul pentru el. la atât de multe lucruri renunţase şi el de când se îngrijea de fată! Ajunsese la o asemenea abandonare şi renunţare de sine, încât îşi promisese

că va muri pentru copilă dacă asta i-ar cere destinul. Prin urmare era îndreptăţit să pretindă pentru el ceea ce-i aparţinea fetei, de fapt. Gândurile acestea egoiste se dovediseră însă trecătoare, pentru că Abraham era convins în adâncul inimii lui că domnul acela cu el vroia să vorbească, iar pe Mary cu siguranţă că nu o cunoştea. Nu era ea pentru el o fată „fără nume"? Nu o adoptase el pentru că nu mai avea pe nimeni în lumea aceasta şi dacă tot ceea ce spusese domnişoara Honeywell era adevărat, cine ar fi el să stea în calea fericirii ei? Ce absurdă idee! Ca mulţi dintre noi aflaţi în situaţii asemănătoare, bătrânul Lazarus era din ce în ce mai hotărât să nu stea în calea viitorului lui Mary.
După aceste gânduri care-i invadaseră mintea, Lazarus făcu semn băiatului că e gata să meargă. Devenea tot mai conştient că afară, în stradă, era singurul loc în care putea scăpa de ochii curioşi ai gazdei şi a celor din casă. Mary nu luă parte la discuţie, dar, de îndată ce băiatul îi explică despre ce se petrece cu o oarecare complicitate-n priviri, chipul ei se îmbujora neînţeles. Era deja stabilit ca Lazarus să vină la sfârşitul orelor de şcoală duminicală să o ia, în timp ce Toby avea să-i pregătească gustarea de seară. Fata nu mai spuse nimic, dar păru să se supună fără voia ei, simţind în inima ei dorinţa puternică de a-1 însoţi pe Lazarus. Nelămurit, îi trecu pe dinainte amintirea nopţii în care fu luată de lângă mama ei aflată la ceasul morţii. Un sentiment ciudat se născu în ea, nu-1 recunoscu imediat, dar înţelese ca pe o chemare familiară. Ar fi vrut să stea din nou în prezenţa unei persoane aflate pe patul de moarte; nici ea nu ştia de ce, poate doar din curiozitate sau din dorinţa de a trăi emoţiile acelor ultime clipe ce-i fuseseră refuzate. Oare starea aceasta ciudată ce-i moleşea interiorul aparţinea doar trecutului sau anticipa subtil semne ale viitorului? Ii venea să-i spună bătrânului că e hotărâtă să meargă cu el, dar cuvintele i se topeau nerostite pe

buze. îi lipsea curajul. Plecară în cele din urmă, tăcuţi, spre colţul străzii, unde obişnuiau să se despartă.
- Domnişoara nu vine cu noi? întrebă băiatul de pe strada Coram, care tăcuse tot drumul, dar acum se uita atent la Mary. Băiatul avea puţin peste treisprezece ani, un păr foarte bogat, tuns scurt, şi mulţi pistrui pe faţă.
întrebarea îi surprinse pe Lazarus şi pe Mary. Nici nu-şi reveniseră bine, când băiatul mai puse o întrebare:
- Aveţi vreo Biblie la dumneavoastră, domnişoară? Fetiţa arătă Biblia mamei ei, pusă cu grijă în

buzunarul hăinuţei. O lua întotdeauna cu ea când mergea la şcoala duminicală.
- Am pus această întrebare pentru că domnul de acolo, şi arătă cu mâna spre strada Coram, cere mereu pe cineva care să nu fie dintre noi şi care să aibă o Biblie.
- Tată Abraham, şopti fetiţa, voi merge cu tine.
Era ceva în înfăţişarea şi în modul ei de a vorbi care excludea orice refuz. Nu mai întâlnise un asemenea copil. Dacă s-ar fi gândit mai bine nu ar fi fost de acord, dar fusese luat pe neaşteptate şi acceptă. Acum nu o mai putea trimite înapoi. Evreul, evlavios cum fusese dintotdeauna, nu ştia nimic despre felul în care putea lucra Dumnezeu, deşi în viaţa lui observase unele lucruri. Era el condus împotriva voinţei lui de o altă putere?
în cele din urmă ajunseră la destinaţie. Nu era o casă foarte arătoasă şi nici situată într-un loc foarte curat. Nu părea a fi un loc potrivit pentru o persoană respectabilă. Abraham se uită spre primul etaj, apoi la fată, dar era prea târziu. Băiatul o luă înaintea lor, deschise uşa şi îi invită înăuntru. O femeie dezordonată şi neîngrijită îi aştepta în salonul îngust. Părul ei era plin de praf şi nepieptănat, rochia ei de bumbac era fixată cu bolduri, iar mânecile erau atât de murdare de praf şi funingine, încât aproape că nu se mai distingea culoarea materialului din care fusese făcută. Vocea groasă a femeii

Oara va înţelege ea?
suna în urechile noilor veniţi aproape grosolan, părând să aibă intenţia vădită de a se impune, de a-şi da importanţă:
- Sunteţi domnul Lazarus? întrebă femeia.
Lazarus clătină aprobator din cap, dar continuă să tacă.
- Şi cine e domnişoara? spuse ea arătând spre Mary.
- Ea a adus Biblia, răspunse băiatul, în timp ce Mary stătea lipită de Lazarus.
-Termină cu bârfele şi vezi-ţi de treaba ta, David, mârâi femeia, dându-i o palmă acestuia.
Fără prea multe cuvinte, femeia îi conduse sus. Un aer greu şi îmbâcsit plutea în toată casa, dând impresia că odăile nu mai fuseseră aerisite de ani de zile, că praful şi mirosul umed de mucegai pătrunsese până la măduvă pereţilor. Lazarus şi fata urcară cu grijă scările, aruncând din când în când o privire în jur. Femeia păşea greoi şi plictisită; nepăsarea neprefăcută din gesturi, din mişcări dovedea lipsa totală a vreunei preocupări în legătură cu bolnavul. Chiar în clipa când se pregătea să apese pe clanţa uşii, se opri şi, întorcându-se brusc spre Lazarus, îi spuse cu glasul ei răguşit:
-Este foarte bolnav, el *este...* arătând spre cameră, dar continuând să vorbească pe acelaşi ton, ...se poartă destul de ciudat. Delirează, bietul om! întotdeauna vă pronunţă numele, dar vorbeşte şi despre păcat, ca şi cum ar vrea să vă ceară iertare, doar că... are ceva aici, spuse femeia ciocănindu-şi fruntea cu degetul, aşa cum ne-a spus doctorul şi ne-a cerut, mie şi soţului meu, să ne purtăm bine cu el pentru că el este un domn!
Vorbele femeii nu aveau vreun înţeles, dar Mary, cu seriozitatea specifică

ei, se grăbi să întrebe:
- Ce spunea despre păcat?
- Ce să spună despre păcat, domnişoară? Ei bine, se pare că a făcut ceva foarte rău, poate nu chiar atât de rău ca alţii, ce arată mai bine, dar el vrea şi plânge după iertare.
82
Care este numele ei?
Apoi, dintr-o dată, ca şi când şi-ar fi amintit de ceva important, se întoarse neaşteptat spre Abraham:
- Este într-o situaţie *foarte* gravă! Dacă aţi avut ceva cu el, să vă amintiţi, vă rog, că soţul meu ştie pe cineva care-1 poate îngropa frumos şi ieftin.
Spunând acestea, băgă mâna în buzunar şi scoase de acolo o carte de vizită.
Lazarus şi fata simţiră că e revoltătoare atitudinea plină de răutate şi egoism a femeii. O priviră năuciţi, întrebându-se amândoi cum de puteau unii oameni rămâne atât de indiferenţi la durerile semenilor. După câteva clipe, intrară tăcuţi în odaie.
înăuntru era aproape întuneric, perdelele erau trase, iar obloanele aproape închise. Un foc puternic ardea în sobă, făcând ca atmosfera să fie apăsătoare. Pe o comodă înaltă lumina o candelă veche şi demodată. Pe pereţi se proiectau alungite, într-o ordine ciudată, aproape nefirească, obiectele din cameră. în faţa focului, lângă peretele opus se afla un pat vechi. De acolo se auzea din în când câte un oftat prelung. Lângă pat. Pe o măsuţă îngustă, erau înşirate în dezordine medicamente, sticluţe, pahare goale, nespălate. Mai departe, un ceas de buzunar lucrat din aur, părea pus la loc de cinste. Trecu ceva timp până ce ochii lui Lazarus se obişnuiră cu lumina slabă din cameră şi reuşi să distingă toate acele obiecte. Camera era mare, dar sărăcăcios mobilată: scaune, o canapea, o masă rotundă, covor şi perdelele, toate păreau a fi foarte vechi şi uzate.
Femeia plecă târâindu-şi alene picioarele, după ce, cu un gest ostenit, le arătă unde se află patul bolnavului. Lazarus se apropie cu paşi uşori de cel suferind. Rămase ţintuit locului la vederea ceasului de buzunar. Nu-1 recunoscu imediat, dar amintirea lui îi era încă proaspătă-n minte. De unde îl ştia? Cu un sentiment ciudat, în învălmăşeala de gânduri ce-i îmbulzeau capul, ridică încet perdeaua şi privi la trupul întins,
83
Oara va înţelege ea?
acoperit de o pătură înflorată. în momentul următor, lăsă perdeaua să cadă cu un gest înţelegător. în timp ce Lazarus se întorcea lângă sobă, unde stătea fata, Mary avu, pentru câteva momente, impresia că pe chipul lui se întrevede un zâmbet de uşurare. Ce putea fi? Existau şanse ca bărbatul să-şi revină? Lazarus dădu din cap. Nu putea să-i explice fetei; dar acel om nu era nimeni altul decât contabilul prăvăliei unde lucrase el înainte şi de unde fusese dat afară. Evreul fusese întotdeauna suspicios în ceea ce-1 priveşte pe contabil pentru că ajunsese să creadă că acesta din rea-voinţă nu mai voise să-i înapoieze banii încredinţaţi. Dacă-1 chemase din pricina banilor, atunci nu era chiar rău. în nenumărate rânduri încercase să-şi recupereze banii, dar nu avu succes. Gândindu-se la starea bolnavului, la situaţia lui, era de înţeles că banii aceia erau o cauză pierdută. Şi atunci, ce putea pretinde de la el acest

om? Ştiuse tot timpul unde locuia pentru că Lazarus îi lăsase adresa la prăvălie şi, totuşi, nu-1 căutase niciodată, decât acum pe patul de moarte. Atunci, ce dorea? Conştientizase poate că greşise faţă de evreu şi dorea să-i dea banii înapoi. Sau poate dorea doar să-şi ceară iertare că-1 dăduse afară din serviciu fără să aibă pic de milă că-1 lasă în stradă pe bietul om...
Pentru că era vorba de contabil şi nu de ceea ce-şi imagineze domnişoara Honeywell, Lazarus simţi că i se ia o piatră de pe suflet. Apariţia vreunei rude a copilei i-ar fi putut curma întreaga fericire; pierderea bunurilor era nesemnificativă în comparaţie cu cea a lui Mary. în acele clipe, Lazarus simţi un îndemn puternic de a-1 ierta pe contabil pentru paguba şi durerea ce i-o provocase.
Revenirea la o stare sufletească mai puţin agitată,îl făcu să se gândească, în lumina experienţelor multiple pe care le acumulase în timpul vieţii grele din Londra, la ceea ce ar fi fost mai bine pentru bărbatul muribund.Era, desigur, o situaţie nefericită, atât timp cât ameliorarea suferinţei sau prelungirea vieţii erau îndoielnice.O aşează pe micuţa Mary pe un scaun şi

Care este numele ei?
începu, cât de încet putu, să cureţe grătarul focului de cărbunii aprinşi.După ce termină, deschise obloanele, trase perdelele, dând la o parte perdeaua pe de pat şi lăsând lumina soarelui să pătrundă în cameră. încetul cu încetul, aerul cald şi curat al verii intră în cameră. Efectul asupra bolnavului fu imediat. Respiraţia lui deveni mai uşoară, iar somnul lui mai adânc.
Lazarus şi fata statură acolo mai mult de o oră, plimbându-şi privirile de la un lucru la altul, înconjurând cu ochii cercetători la nesfârşit pereţii întunecaţi ai odăii. Nu-şi vorbiră deloc. Gândurile lui Mary se întoarseră în timp, la clipele când îl întâlni pentru prima dată pe bătrân. Se gândi la tot ceea ce i s-a întâmplat de atunci încoace; iar inima ei era plină de recunoştinţă faţă de Dumnezeu şi de dragoste pentru acela care a avut grijă de ea. Ştia că nu putea face nimic pentru a răsplăti tot ceea ce a făcut Lazarus pentru ea. Şi ce ar putea face un copil? întotdeauna spunea că Dumnezeu îi va răsplăti lui. Era altcineva mai bun decât bunicul ei? Dacă ar putea ea să-1 slujească şi să-1 servească pe Dumnezeu aşa cum făcea el! Trebuie să facă şi ea aşa! Va cerceta Biblia mamei ei şi va căuta texte care să o ghideze şi îl va întreba pe „tata Abraham", ceva ce ea nu mai făcuse înainte, nu doar să asculte lecţiile ei şi rugăciunile, dar să o înveţe şi să se roage cu ea. Acolo, lângă patul muribundului ea va citi. Abraham îi va spune ce pasaje să aleagă, el se va ruga, iar ea va învăţa.
Din când în când se auzea câte un geamăt puternic. Lazarus îi spuse lui Mary să stea jos, iar el se apropie încetişor de pat. Bolnavul plescăi puternic din buze, îşi ridică ambele braţe şi, nervos, le trânti pe plapumă. Lazarus se aplecă pentru a auzi ce spune bolnavul. - Unde este Lazarus? înainte ca să poată răspunde ceva, aceeaşi voce ceru: - Trimite după Lazarus, *evreul* Lazarus.

Oara va înţelege ea?
Luat pe neaşteptate, Lazarus se întoarse involuntar. Oare micuţa Mary

auzise cuvintele teribile, pe care încercase atâta timp să le ascundă de ea? Cum se va purta ea cu el de acum încolo? Dacă a auzit, se gândi el, atunci legătura dintre ei se va rupe. El ştia, de fapt credea că ştie, că un copil creştin simte repulsie faţă de un evreu. Atunci nu va mai fi încredere, dragoste, respect între ei. Aparţineau unor lumi diferite, aveau Dumnezei diferiţi şi raiuri diferite. Era cel mai greu moment al vieţii lui, mult mai greu decât atunci când se afla în parc şi s-a rugat să fie luat de pe acest pământ. Cum ar fi dacă ar muri el acolo în locul celuilalt? Dar ce se va întâmpla cu micuţa Mary? Ce bine ar fi fost dacă nu ar fi fost evreu! NU! Şi respingea acel gând cu groază. Era ca o apostazie pentru el. Privea creştinismul prin ochii unui evreu. El ştia şi îşi respecta prea mult religia. Dar, cu toate prejudecăţile lui de-o viaţă, i se părea că, dacă un evreu părăseşte sinagoga şi devine creştin, lucrul acesta putea fi considerat o apostazie.
Dar oare Mary auzise cuvântul? Se uită îngrijorat în jur. Era aproape întuneric în cameră. Cărbunii aprinşi care mai rămăseseră în sobă dădeau puţină lumină şi nu putea distinge decât forma feţei, nu şi expresia ei. Copila nu se mişcă, părea că nu auzise nimic. Adormise sau o şocaseră cuvintele?Din câte o cunoştea, ar fi trebuit să reacţioneze în vreun fel! Toate se întâmplară prea repede, iar Lazarus nu avea timp să mediteze prea mult. Se apropie de patul celui muribund.
- Sunt aici. Ce doreşti de la mine?
Contabilul făcu un efort uriaş, ca să-şi ridice capul, dar nu reuşi, aşa că se întoarse doar puţin.
- Vorbeşte. Eu sunt Lazarus. Ce doreşti?
Trecu ceva timp până ce muribundul răspunse. Cu chipul scăldat într-o transpiraţie rece ca de gheaţă se întoarse greoi către bătrân. Părea că se slujise de toată vlaga ce-i mai
Care este numele ei?
rămăsese pentru a face acea mişcare. Când privirile lui înceţoşate întâlniră imaginea bătrânului evreu, ochii îi sclipiră uimiţi. Nu se aştepta ca dorinţa să i se îndeplinească aşa curând.
- Grater, murmură muribundul. Lazarus nu înţelegea.
- Ce anume doreşti?
Contabilul dădea semne de nerăbdare.
- Grater! A venit la prăvălia unde ai lucrat tu. Adu-1 pe Grater - repede pe Grater!
Pentru o clipă, Lazarus rămase cufundat în gânduri. Apoi, clătină din cap în semn că înţelegea mersul lucrurilor. Indiferent de ce ar fi urmat, medita el, probabil contabilul ţinea cu tot dinadinsul să nu moară înainte de a-1 întâlni pe domnul Grater; de aceea trimise după el. Dar ce i-ar fi putut lega pe aceştia doi? Nu-şi imaginase nici o clipă că se cunoşteau. Doamna şi domnul Grater nu lăsaseră să se vadă că l-ar fi cunoscut pe bărbat. Se trezi îndată din gânduri, realizând că misiunea ce o avea de îndeplinit nu necesita aşteptare. Când dădu să iasă din odaie, ochii lui rămaseră pironiţi asupra colţului gol în care o lăsase pe Mary. Copila înţelese însă urgenţa şi sări să trimită pe cineva în strada Fulham. O imagine sumbră îi trecu prin faţa ochilor umeziţi, în timp ce se îndrepta spre uşă, auzi poarta de la intrare şi îl văzu pe băiat alergând pe strada Coram.

CAPITOLUL XI

„Pierdut" şi „Găsit"

ORELE se scurgeau greoi. Timpul părea să se fi oprit în loc. O tristeţe adâncă stăpânea peste tot; părea nereală şi, totuşi, intrase-n firea lucrurilor care sub starea aceea apăsătoare dădeau impresia că se lăţesc, că se deformează. Ceasul bătu ora opt. Jos, în stradă, se împrăştie liniştea. Se făcuse târziu; dincolo de curtea neluminată, pe alee, treceau ultimii oameni, întorcându-se de la biserică sau de la prieteni. Cu paşi de plimbare, cei mai mulţi se îndreptau spre propriile case. Zgomotul începu să se piardă în tăcerea amorţită a nopţii. Se sfârşea o altă zi de duminică, o zi importanţă pentru familiile creştine, cel mai frumos timp pentru oamenii osteniţi de munca şi truda de peste săptămână. Masa a fost dată la o parte, pentru ca muribundul să nu fie deranjat de umbra candelei pe care Abraham o aprinsese ca să-1 vegheze. în aşteptarea domnului Grater,bărbatul încercă să se odihnească. La o parte a mesei stătea Lazarus, aparent ocupat cu o carte, dar aruncând priviri furişe copilului care citea. Micuţa Mary era ocupată, ca de obicei, cu Biblia mamei ei. Cu câtă uşurinţă treceau degetele ei subţiri peste pagini, întorcând cu atenţie filă după filă din Noul Testament. Părea atât de cufundată în ceea ce făcea, încât dădea impresia că se depărtase încet de tot din jurul ei. Aparent uitase de Lazarus, până când ridicând ochii ce
Care este numele ei?
păstrau ceva dintr-o uimire veche, întâlni privirea evreului. Imediat îşi lăsă privirea în jos de teamă să nu-i fie citite gândurile. Obrajii i se îmbujorară uşor. Ce căuta micuţa în Biblie, se întrebă în cele din urmă Lazarus privind-o pe copilă stând în aceeaşi poziţie meditativă şi cu aceeaşi expresie nedesluşită pe chip. Auzise oare cuvintele acelea acuzatoare şi înţelese că el era „evreu"?
în liniştea neîntreruptă a odăii, copila, ridicându-şi ochii din cartea ce o ţinea aşezată pe genunchi, dădu de înţeles că găsise ceea ce căuta. Cu un gest de uşurare închise cartea şi se sprijini de spătarul scaunului cu un zâmbet de mulţumire pe buze. Se întoarse către Abraham şi-1 privi fix în ochi cu mai multă dragoste şi încredere decât de obicei. Timp îndelungat copila încercă să-şi învingă oboseala, dar, până la urmă, pleoapele i se închiseră grele de somn, iar capul îi căzu încet pe masă. Abraham rămase multă vreme doar privind-o lung. Ticăitul nepotolit al ceasului, paşii îndepărtaţi ai vreunui trecător întârziat erau singurele sunete înfundate care mai pătrundeau în încăpere. Bătrânul asculta căzut pe gânduri gemetele stinse ale bolnavului, respiraţia adâncă a fetiţei... Ceasul bătu ora zece, apoi unsprezece şi Lazarus simţi cum îl trece un fior rece prin şira spinării, făcându-1 să se cutremure. Era aproape miezul nopţii. într-

un târziu, zgomotul unor paşi grăbiţi răzbătu până la urechile lui, iar scârţâitul porţii îi confirmă bătrânului că mesagerul trimis se întorsese. Abraham ieşi repede din cameră, ca să afle răspunsul. Băiatul se întâlnise cu doamna Grater care îl asigură că ea va veni a doua zi dimineaţă, pentru că nu-1 putea lăsa singur în acea noapte pe soţul ei. Deşi Abraham nu se aşteptase la un astfel de răspuns îşi dădea seama că doamna Grater ştia de ce procedase aşa. Cu inima grea, se întoarse în cameră. O întrebare grea îi stăruia în minte. Cum îi va spune muribundului că omul, pentru care îşi dădea silinţa să mai rămână în viaţă, nu putea veni?

Abraham nu era singurul care auzise întoarcerea băiatului. Mary se trezi atunci când Lazarus închise uşa după el. îşi stăpâni plânsul care o încerca şi adunându-şi toate puterile, ea se apropie încetişor de patul în care muribundul gemea şi tuşea puternic. Acesta îşi deschise ochii goi, lipsiţi de orice expresie şi se uită fix la copila dinaintea lui şi la Biblia ei. Chipul i se lumină neînţeles. Continuă să o privească, dar parcă vedea ceva dincolo de ea.
-Pot să vă citesc din Biblie? întrebă timidă fata, conştientă de misiunea ei acolo.
Bărbatul deschise pleoapele grele şi privi pe rând la copilă, apoi la Biblia mare ce o ţinea în mână. Chipul lui schimonosit de durere, se lumină puţin. I se păru că toată priveliştea dinainte era o viziune, el vedea dincolo de copilă, prin ochii ei privea imaginea stinsă a unei fiinţe pe care o păstrase mereu în amintirea sa.
-Jane, murmură bolnavul, încercând să ridice mâinile spre copil. Jane, tu ai venit la mine! Şi Biblia ta. Spune-mi, pot fi iertat? Spune-mi, Jane!
Copilul veni mai aproape, nu îi mai era frică.
- Să vă spun despre Isus?
— Isus! repetă el şi în acelaşi timp lăsă mâinile jos.
în aceeaşi clipă, Abraham deschise uşa. O auzi pe copilă vorbind şi păşi încet prin odaie până ajunse într-un loc retras unde bolnavul nu l-ar fi putut vedea. Muribundul şi fata nu-i simţiseră venirea; păreau mult prea adânciţi în gândurile lor. Oare ce versete avea de gând să citească Mary, se întrebă bătrânul. Nu avea timp să citească acum pagini întregi.
Copila îşi ridică privirea spre Domnul Isus şi se rugă: „Binecuvântat să fie Mielul Domnului! Acum, te rog să mă ajuţi!"
Din momemtul în care auzise cuvânt *„evreu"* - pentru că ea 1-a auzit chiar foarte bine, deşi Lazarus ar fi dorit să nu-1 audă, gânduri noi şi solemneîi năvăliră în minte. *Evreul* Ea

ştia despre evrei doar din Biblie, din Vechiul Testament, aşa că trebuie să-i iubească. Nu era vorba de farisei şi cărturari aceia care l-au urât pe Isus - cei care au luat în mâini pietre ca să-L ucidă, cei care L-au dat la moarte, cei care şi-au bătut joc de El şi au strigat „Răstigneşte-L,răstigneşte-L!" Abraham al ei nu era unul dintre aceia - nu putea fi unul dintre ei. Nu mergea el la biserică în fiecare duminică? Gata! De fapt nu, nu era chiar sigură de acest lucru. îndoiala începu să-i roadă sufletul. Dar nu-şi spusese ea rugăciunea în fiecare seară în genunchi? Nu auzea el în

fiecare seară cum citea ea din Biblie? De câte ori nu-i citise ea din Biblie despre Isus, iar el cât de evlavios îşi pleca capul! Nu scria oare în Biblie, acolo, răsfoi repede paginile până la versetul pe care îl căuta, „Acela care nu este cu Mine este împotriva Mea!" Apoi reveni la prima convingere. Tatăl Abraham, pe care ea îl iubea, nu putea fi împotriva lui Isus, care şi-a vărsat sângele pentru ei. Nu, nu putea fi. Nu era împotriva nimănui, nici împotriva celor răi şi neascultători. Şi cât de mult o iubea el, ea care era o biată copilă, pe care el o luase fără nici un sprijin şi devenise pentru el cea mai dragă fiinţă de pe pământ. Cât de mult, cât de mult îl iubea el pe Isus, care a venit jos pe pământ să „caute şi să salveze pe cei pierduţi!". Acesta parcă era pasajul, sau nu? Şi, din nou, degetele ei subţiri dădură pagină cu pagină până când găsi versetul,pe care îl citi, apoi îl reciti. Era atât de clar, Abraham nu era asemenea tuturor evreilor din Noul Testament care l-au răstignit pe Isus. El era diferit, unul care tânjea şi asculta de Isus. Va începe să citească Evanghelia după Ioan, să le urmărească istoria, pentru a vedea dacă nu cumva există ceva ce îi apropie pe Lazarus de ei.Uite, chiar aici, la începutul Evangheliei! Premergătorul lui Isus, a fost un evreu, iar cuvintele lui, care i-au condus pe alţii la Isus, au fost acestea: „Iată Mielul Domnului, care ia păcatul tuturor!" Aceasta era textul ei preferat şi Mary se bucură citindu-1. Era obişnuită să caute în

Biblie şi, de multe ori, căuta cu plăcere în Biblie versetele subliniate. Deschise Biblia la cartea lui Moise, unde scria despre sacrificarea mielului; apoi la Isaia, capitolul cincizeci şi trei, unde scria despre toate suferinţele lui Isus pe calvar. Urmări paşii Mielului, până ce ajunse la dimineaţa învierii şi citi, ca şi cum aceste lucruri erau scrise peste tot, un alt verset preferat: „Sângele lui Isus Christos ne curăţeşte de orice păcat." Această căutare o invăţase un lucru. Pentru prima dată înţelese „misterul neamurilor" şi pentru prima dată înţelese că Isus, care era Salvatorul lumii, era şi „Regele Evreilor". Când termină de căutat şi închise Biblia, îl privi cu mai multă dragoste pe Abraham, al cărui Rege era tot Isus.

Aceste gânduri şi căutări ale ei nu aveau nici o legătură cu dorinţele omului pe moarte. în momentul în care copila ceru ajutorul lui Dumnezeu, în minte îi veniră versetele care îi dădeau mereu pace şi linişte. Nu avea timp să se gândească prea mult, aşa că se folosi de acele versete care o ajutaseră pe ea în vremuri de restrişte. Le spuse fără a le căuta în Biblie, pentru că le ştia foarte bine.

„Iată Mielul lui Dumnezeu care ridică păcatul lumii." Mary îl mai repetă o dată, încercând să-i pătrundă semnificaţia. îl rosti a treia oară, iar de această dată bolnavul îşi uni şi el glasul răguşit, accentuând cu solemnitate fiecare cuvânt. După expresia feţei lui, copila pricepu că şi muribundului i se revelase înţelesul adânc al acelui verset.

Vălul se ridica uşor; lumina unei alte lumi pătrundea prin întunericul vieţii, prin întunericul din valea umbrei morţii, prin cel mai gros întuneric de care fusese înconjurat atât de mult timp. Era ca şi cum omul muribund încerca să zărească, încerca să vadă ceva prin ceaţa groasă şi întunecoasă. încercă din nou să-şi ridice braţele, ca şi cum a fi vrut să dea

la o parte ceva ce stătea între el şi viziunea aceea. Nemaiavând putere, lăsă braţele să-i cadă. Era evident că văzuse ceva.

- Jane, Jane, îl văd pe El! Lasă-mă să mă apropii, oh! lasă-mă să mă apropii...ridică-mă!
Bolnavul încercă, neputincios, din nou să-şi ridice braţele.
- Nu, nu pot! gemu el. Nu pot! Iar El este aici, Jane! Fata rămase dezorientată, neştiind ce-ar mai putea zice
sau face. Bărbatul acela se chinuia să ajungă la Dumnezeu, dar mai exista ceva ce nu-i dădea cale liberă de-a se apropia de El. Mary tăcu; o teamă ascunsă îi risipea cuvintele de pe buze. Omul părea să nu renunţe în a cere putere, dar fiecare cuvânt pe care îl rostea presupunea sudoare şi eforturi ce-1 lăsau apoi fără vlagă.
- Jane, Jane, îl văd pe El, acolo, Domnul Isus, dar nu mă pot ridica să-1 iau de mână, Jane, mă simt prea slab să mă pot ridica...
Dintr-o dată, un alt verset îi veni în minte şi ea îl apuse încet: „Fiul lui Dumnezeu a venit să salveze şi să mântuiască tot ce era pierdut."
îl repetă încă o dată cu pauze lungi înainte de fiecare cuvânt. Bolnavul îşi mişcă şi el buzele vineţii rostind cuvintele ei; şi deodată, faţa i se inundă de o bucurie imensă. Mâna lui tremurând strânse între degete aşternutul patului. Părea să fi găsit sprijin şi ajutor în acele vorbe; chiar dădea impresia că e gata să se ridice dintr-o clipă într-alta, dar mădularele lui vlăguite îl împiedicau să o facă. Prea multa fericire sau oboseală nu-i îngăduia să mai spună ceva; încercă să ridice cealaltă mână, de parcă ar fi vrut să se prindă de un suport. Mary se aplecă asupra lui până când îi atinse aproape fruntea cu buzele ei mici şi îi spuse versetul: „Sângele lui Isus Christos ne curăţeşte de orice păcat". Oare era suficient tot ce-i spusese până atunci? Pentru că nu-i mai venea nici un text în minte.
Nu mai era nevoie să repete alte cuvinte. Cu siguranţă că muribundului i-au fost de ajuns cele spuse. Pe faţa lui se

vedea o lumină imposibil de descris în cuvinte. îşi închise ochii; buzele lui se mişcau, repetând încetişor versetul.Ambele mâini îi erau întinse, ca şi cum le-ar fi sprijinit de ceva. Respiraţia lui era tot mai slabă; dar regulată şi calmă. Liniştea era atât de profundă, încât Mary crezu că sufletul omului se ridicase la cer. însă nu era aşa.
Un timp nu se auziră decât suspinele slabe ale fetei. Lacrimi mari şi amare curgeau pe obrajii lui Abraham. Nu îndrăznea să spună ceva. Cel mai mult apăsa pe sufletul lui cuvântul *evreu.* Nu putea oferi alinare şi nici nu putea conduce un om păcătos de pe calea lui întunecoasă sau de la moarte pe calea păcii şi a luminii. Dacă era adevărat, aşa cum văzuse el acum în faţa lui, cât de nenorocit era el, *evreul.* în camera aceea a morţii,Lazarus se găsea în prezenţa celui care era „cheia vieţii".
Vocea muribundului era atât de slabă în momentul în care vorbi, încât fata se aplecă mult pentru a auzi ce spune.Pe Mary o numise tot timpul Jane, aparent inconştient de faptul că era o străină, un copil doar. Scurte erau intervalele când el putea vorbi şi, în cuvinte puţine, îi spuse lui „Jane" că Isus era suficient pentru el, că acum se odihnea lângă El. Ori de

câte ori îi privea chipul, devenea tot mai încrezător la gândul că şi fata îl iubeşte. Se întâmpla ceva ciudat în sufletul lui; imaginea copilei îi reînviase în minte amintirea unei iubiri de demult pe care poate că o pierduse pentru totdeauna.
- Oh, Jane, copilul nostru...
La gândul acesta se cutremură ca scuturat de friguri, încercă să-şi ridice braţul ca şi când s-ar fi întins după ceva, dar mâna îi căzu fără putere, cufundându-se în aşternutul cenuşiu. Degetele lui continuau să se mişte pe pat, căutând ceva inexistent.
- Copilul nostru, Jane, unde este? Tată, am păcătuit... Nu mai rosti nimic.
Mary termină de rostit versetul. La sfârşit, el murmură:

Care este numele ei?
- Amin - şi, Jane, tu mă vei ierta...
Copila nu ştia ce să răspundă. Cuvintele erau cu siguranţă pentru altcineva. Ce putea ierta ea? Ce avea ea de iertat? Agonia muribundului era din ce în ce mai mare.
- Oh, iertare! Christos m-a iertat... O mare putere simţi că vine ea.
- Noi toţi iertăm, pentru că şi Christos ne-a iertat, zise ea cu voce înceată dar sigură.
Muribundul auzi cuvintele. Lumina acestei lumi se stingea. Buzele lui se mişcară, încercând să spună ceva. Copila îl înţelese. Cu blândeţe îi săruta fruntea rece, plină de picături mici de transpiraţie.
- Tată, am păcătuit, nu merit aceasta...
îşi apropie mâinile ca pentru a se odihni. Din când în când, o lumină trecea peste faţa lui; respiraţia devenea tot mai greoaie, apoi nu se mai auzi deloc.
El, oaia pierdută printre mărăcini, fusese găsit.

CAPITOLUL XIII

Odihna

C

VJ>s

ÂND Mary deschise ochii, soarele se înălţase sus pe cer. Cu privirile aţintite în tavan, încercă să-şi amintească ce se petrecuse între timp, dar nu reuşi. In cameră era întuneric, perdelele trase şi o linişte adâncă. Dar nu era singură. Cineva veghea la căpătâiul ei. O rază palidă şi subţire de lumină pătrundea în odaie, iar copilei i se păru că o recunoaşte alături pe doamna Grater. în mâini, femeia ţinea ceva ce semăna izbitor de mult cu Biblia mamei. Cât de mult tânjea după Biblia ei, dar căutătura ei leneşă nu o zări alături, lângă pernă acolo unde obişnuia să o aşeze. Deodată, îi veni în minte tot ce se întâmplase cu o seară înainte. încercă să se ridice,

dar trupul îi era greu ca de plumb, buzele amorţite şi nu putea să-şi ţină ochii deschişi din pricina durerii puternice de cap. Imagini diferite îi treceau pe dinaintea ochilor şi cuvinte solemne îi răsunau îndepărtat în urechi. Parcă-1 vedea aievea pe muribund cerându-i iertare; îşi amintea momentul când se aplecă şi-i sărută fruntea rece, plină de broboane de sudoare în semn că-1 iertase şi că-i purta o dragoste sfântă. Geamătul ei înăbuşit o adu-se pe doamna Grater lângă ea.
- Unde sunt? El e aici? Unde e tata Abraham?
- Liniştеşte-te, liniştеşte-te, copila mea, fata mea cea dragă!

Care este numele ei?
Rostise vorbele cu multă stăpânire de sine, străduindu-se să nu-şi trădeze emoţiile interioare. Lacrimi calde căzură pe faţa copilei, pe părul ei frumos.
- Sunt cu tine, fata mea, dar nu trebuie să vorbeşti. Aşteaptă până te faci mai bine.
- Dar Biblia mea?
Mary căută cartea preţioasă pe care o ţinea mereu lângă ea.
-Liniştеşte-te! E pusă la un loc sigur. Este a mamei tale iubite, a copilului meu.
Vorbi aproape în şoaptă, cu glas tremurat, având în suflet parcă teama întrebărilor ce aveau să urmeze.
-Atunci tu eşti bunica mea, şopti copila. îţi mulţumesc, Doamne Isuse, pentru bunica mea.
Acestea fuseseră ultimele cuvinte de care îşi mai amintea doamna Grater şi pe care le rostise copila pentru un lung şi parcă nesfârşit şir de zile de atunci încolo. Pleoapele străvezii ale copilei căzură grele şi ea adormi într-o stare apăsătoare de inconştienţă.
Câte zile a stat în acea stare de inconştienţă, nu a ştiut niciodată. Din când în când, vedea scene şi feţe cunoscute, apoi devenea din nou inconştientă de tot ce se întâmpla în jurul ei. Uneori, i se părea că este în căsuţa de pe strada Fulham şi simţea aerul cald al verii împrospătat de mirosul de trandafiri şi iasomie. I se părea că o zăreşte pe doamna Grater şi pe soţul ei, pe dragul ei „tată Abraham" şi chiar pe biata Toby,

aplecându-se asupra ei şi vorbindu-i. Dar apoi imaginile dispăreau şi nu putea să-şi mai amintească nimic din ce văzuse. Uneori, când avea ochii închişi, se vedea pe un pat de moarte şi vedea un înger care îi arăta calea ce duce în prezenţa Mielului. Se întorcea în camera unde murise mama ei, lua o Biblie şi i-o dădea doamnei Grater pe care o numea „bunica". Cu trecerea zilelor şi a săptămânilor, momentele când îşi recăpăta conştiinţa deveneau tot mai frecvente şi mai

lungi, până ce ea ajunse să fie deplin conştientă de prezenţa persoanelor din jurul ei. Nu-şi dădea seama ce vorbeau, totul i se părea un vis, un vis atât de frumos, din care n-ar fi vrut să se mai trezească.
Era într-o zi de duminică seara. Soarele, cu razele sale viu colorate, apunea şi doar lumina aurie mai pătrundea puţin în cameră. Micuţa Mary stătea întinsă, cu ochii întredeschişi. Era prea slăbită pentru a se ridica şi prea fericită pentru a vorbi. Privirea i se plimba prin cameră. Pereţii încăperii erau albi, iar prin fereastra deschisă se puteau vedea grădina, lanurile şi cerul viu colorat. Cu siguranţă nu era un loc în care fetiţa să fi fost înainte. Dar acolo, chiar aproape de ea, aşa cum putea vedea, era „tata Abraham". Citea dintr-o Biblie mare. Nu-1 mai văzuse niciodată făcând aşa ceva. Pentru un timp, stătu liniştită. I se părea că totul e doar un vis. îl văzu cum îşi închide Biblia, îngenunchează şi se roagă. Era „tata Abraham". Un sentiment de mulţumire pătrunse în sufletul ei, încât îi venea să cânte de bucurie.
Cuvântul „evreu", pe care-1 auzise în acea noapte, reveni în mintea ei, şi copila îşi aminti că cei care l-au urmat şi l-au lăudat pe Dumnezeu prima dată au fost evreii. Aşteptă până ce Lazarus se ridică.
- Tată Abraham!
Bătrânul se opri. I se părea că vocea vine din altă lume. într-o clipă fu lângă ea.
- Tată Abraham! repetă copila.
Bătrânul se plecă spre perna ei. Copila îl cuprinse cu braţele şi, adunându-şi toate puterile, şopti:
-Dragă tată Abraham, Domnul este Păstorul meu. Domnul...
Se opri. Suspansul i se păru nesfârşit şi greoi.
- Este Domnul Isus Christos, răspunse în final evreul. Era prima dată când îl mărturisea pe Christos.

— Mulţumesc, binecuvântat să fie Domnul, binecuvântat! Acum sunt gata să mor, dacă El doreşte să mă ia la el.
-Nu, nu, nu muri! spuse cu groază Abraham. Nu muri, nu încă, binecuvântat să fie Domnul. Acum că L-am găsit, nu vreau să te ia la El, tu cea care m-ai condus la El. Oh, Doamne nu o lua încă, nu o lua încă, Tu, Dumnezeule al lui Israel!
Abraham se plecă pe genunchi şi îşi îngropa faţa în pernă, plin de disperare. Aşa îl găsiră ceilalţi când îi auziră vocea şi suspinele. Cu blândeţe îl luară de acolo şi doamna Grater rămase să o vegheze pe fată. în acea noapte, Mary nu mai vorbi. O recunoscuse însă pe bunica ei. O

expresie de pace şi bucurie era pe faţa ei. Buzele ei se mişcară, încercând să spună ceva, dar nu mai avu putere să rostească cu glas tare gândul. îi era frică poate că va strica armonia ce domnea în jurul ei.
Şi Domnul Isus, în mila Sa cea mare, auzi rugăciunea, prima pe care evreul i-o spuse în mod direct. După multe momente de slăbiciune, încet, îşi reveni. Şi atunci îi povestiră despre trecutul ei. Bunica ei o recunoscuse după Biblia pe care era scris numele mamei ei, pe care ea, doamna Grater, i-o dăduse cu mulţi, mulţi ani în urmă fetei ei. Nu amintiră nimic însă despre căsătoria mamei ei cu acel bărbat, căsătorie cu care ei nu au fost de acord, nu-i spuseră nici despre bunicul lor, care o ţinuse pe Jane departe de părinţii ei; nici despre plecarea tinerei soţii şi a copilului în America, alături de soţul ei, din cauza căruia biata Jane părăsi totul; nici despre falsa ştire a morţii ei, nimic din ce ar fi putut să o supere sau să o întristeze pe micuţa Mary. Poate că Mary nici nu ar fi crezut toate acele lucruri îngrozitoare. Părea că toate acele nenorociri ce se abătuseră asupra lor nu existaseră niciodată, iar fericirea domnea dintotdeauna în casa lor. Bătrânul

Abraham era acolo şi toate visele avute i se îndepliniră. Biata Toby găsi şi ea o casă, dar nu una pământească.
Nu au mai vorbit niciodată de tatăl lui Mary. Domnul şi Salvatorul 1-a primit chiar în ultimul ceas pe păcătosul pierdut, aşa cum pe cruce 1-a primit pe tâlhar; iar fata, pe care în viziunea lui o credea „Jane", îl iertase. Nu i-au mai spus niciodată cine era persoana pe care o condusese la Domnul în noaptea aceea. Dar, când a venit primăvara, au plecat împreună, şi era pentru prima dată când Mary avea voie să iasă afară după multe zile de suferinţă, spre cimitir. Au străbătut aleea pavată spre mormintele celor săraci. în timp ce se apropiau, Mary dădu drumul mâinii bunicii. O lăsară să meargă singură la mormântul mamei ei. Mormântul era plin de ghiocei înfloriţi. Piatra de pe mormânt avea numele ei adevărat scris pe ea şi versetul: „Eu sunt învierea şi Viaţa; cine crede in Mine, chiar dacă ar fi murit, va trăi şi oricine crede în Mine nu va muri niciodată." La capătul mormântului se afla un altul. Pe piatră erau scrise doar iniţialele numelui şi dedesubt: „El era pierdut şi a fost găsit."

100

Cuprins

I. începutul.....5
II. Domnul Lazarus începe o nouă viaţă..... 11
III. Mormântul unui sărac.....17
IV. Acasă.....25
V. Crucea fără coroană.....35
VI. Minunile.....48
VII. Cine este ea?.....56
VIII. De ce plângi?.....62
IX. Domnul Grater a găsit adevărata semnificaţie a rugăciunii „Tatăl nostru".....70
X. Oare va înţelege ea?.....78
XI. „Pierdut" şi „Găsit".....88
XII. Odihna.....96

Little Lam

Tipar:
Tipografia S.C. Little Lamb S.R.L.
str. Narciselor, nr. 5E, 720207 - Suceava
mobil: 0744 544 579
e-mail: littlelambromania@yahoo.com